

AARRESAARI
Yliopistojen työelämä- ja
urapalveluiden verkosto

Osaamisesta yliopistojen maisteriuraseurantakyselyiden 2017 – 2019 pohjalta

Yliopistojen työelämä- ja urapalveluiden Aarresaari-verkosto

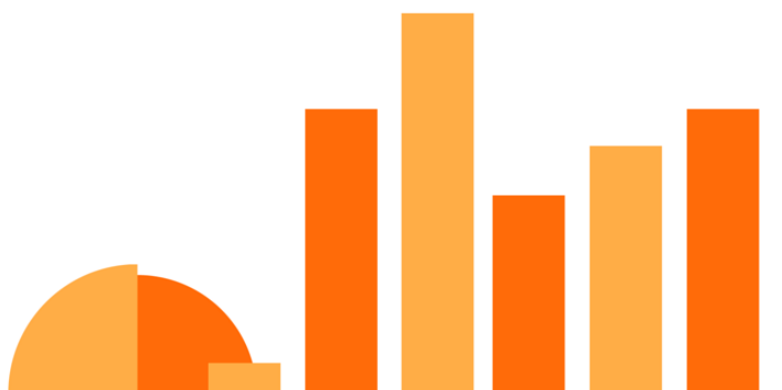
Outi Suorsa ja Juha Sainio

Aarresaari-verkoston uraseurantaryhmä

8.6.2020

Raportin kommentointi:

Eric Carver ja Matias Erlund

Sisällys

Keskeisimmät havainnot	3
Johdanto.....	3
Aineisto ja menetelmät.....	3
Mikä osaaminen on tärkeää työelämässä?	4
Osaaminen koulutusaloittain	8
Osaamisen tarkastelua prosenttijakaumien suhteen	10
Osaaminen pääasiallisen tehtävän mukaan	12
Osaamisen kehittyminen yliopisto-opintojen aikana	15
Koulutuksen tuottamia taitoja.....	16
Tietojen ja taitojen kehittyminen koulutusaloittain	19
Tietojen ja taitojen kehittymisen vertailua koulutusaloittain	21
Tietojen ja taitojen kehittyminen ja kyselyhetken työn laatu	25
Jatkotutkimusaiheita	27
Lähteet	28
Liitteet	29
Liite 1. Aineiston vastausjakaumat koulutusaloittain	29
Liite 2. Uraseurantakyselyssä käytetty tiedot ja taidot osio	30
Liite 3a. Varimax-rotatoitu faktorimatriisi työssä merkittävistä tiedoista ja taidoista	31
Liite 3b. Varimax-rotatoitu faktorimatriisi tiedoista ja taidoista ja miten ne kehittivät yliopisto-opintojen aikana.....	32
Liite 4. Kuvio 1 taulukko-muodossa. Tietojen ja taitojen merkitys työssä vastausten prosenttiosuuksien jakauma.....	33
Liite 5a. Taulukko koulutusaloittain työelämässä tarvittavista tiedoista ja taidoista keskiarvoina, värit: vihreä = keskiarvo 5,0-5,9, tummanvihreällä ko. koulutusalan korkein keskiarvo, beige = 4,0-4,9, siniset = keskiarvo 3,9-1,0 tumman sininen = alhaisin keskiarvo ko. koulutusala.....	34
Liite 5b. Taulukko keskiarvoittain ja koulutusaloittain työelämässä tarvittavista tiedoista ja taidoista. Asteikko: 1 = ei lainkaan merkitystä- 6 = erittäin tärkeä, värit: vihreä = keskiarvo 5,0-5,9, beige = 4,0-4,9, siniset = keskiarvo 3,9, tumman sininen = alhaisin keskiarvo	35
Liite 6. Keskiarvot työelämässä tarvittavista tiedoista ja taidoista tehtävittäin.....	36
Liite 7. Kuvion 2. Miten yliopisto-opinnot kehittivät seuraavia tietoja ja taitoja vastausjakaumaosuudet taulukkomuodossa.....	38
Liite 8. Tietojen ja taitojen kehittyminen yliopisto-opiskelun aikana koulutusaloittain. (Vastaavat tiedot löytyvät myös Opetushallituksen Vipunen-tietopalvelusta (vipunen.fi).....	39
Liite 9. Miten paljon eri tiedot ja taidot kehittivät yliopisto-opintojen aikana vs. pystyykö hyödyntämään yliopistossa oppimiaan tietoja ja taitoja työssään hyvin.....	48

Liite 10. Miten paljon eri tiedot ja taidot kehittyivät yliopisto-opintojen aikana vs. miten hyvin työ vastaa vaativuustasoltaan yliopistollista koulutusta.	75
--	----

Keskeisimmät havainnot

Akateeminen asiantuntijuus on tärkeä työelämätaito.

Tällä hetkellä akateemisten työmarkkinoilla kaikkein tärkeimmät taidot ovat kyky oppia ja omaksua uutta sekä itseohjautuvuus/oma-aloitteisuus. Nämä taidot ovat viiden tärkeimmän osaamisen joukossa koulutusalaista tai työtehtävästä riippumatta. Nykyisessä työelämässä kaikille tarpeellisia taitoja ovat myös yhteistyötaidot, stressinsietokyky sekä ongelmanratkaisutaidot. Suomen kielen viestintäosaaminen on edelleen suurimmassa osassa eri työtehtäviä tärkeimpien osaamisten joukossa, samoin analyyttisen, systemaattisen ajattelun taidot sekä tiedonhankintataidot.

Yliopisto-opiskelu kehittää akateemisia taitoja, akateemisen asiantuntijuuden ydintä, joihin tässä raportissa aineistolähtöisen tarkastelun perusteella luetaan teoreettinen osaaminen, tiedonhankintataidot, analyyttiset, systemaattisen ajattelun taidot, ongelmanratkaisutaidot, kyky oppia ja omaksua uutta sekä itseohjautuvuus/oma-aloitteisuus. Tämä ei ole uutinen, vaan se, että nämä taidot ovat tärkeimpien työelämässä tarvittavien taitojen joukossa koulutusalaista riippumatta. Valmistuvat voivat siis luottaa, että juuri akateemisen asiantuntijuuden ytimen varaan on mahdollista rakentaa itselleen mielekkään työuran.

Johdanto

Yliopistot Suomessa ovat keränneet tietoa valmistuneiden sijoittumisesta viidentoista vuoden ajan. Yliopistojen uraseurantakyselytoiminnan organisoinnista vastaa yliopistojen työelämä- ja urapalveluiden Aarresaari-verkoston uraseurantaryhmä, joka on myös tämän raportin takana.

Tämän raportin tavoitteena on tuoda esiin osaamiskontekstin moniulotteisuutta. Uraseurantakysely tuottaa ajantasaista tietoa työelämässä tarvittavista geneerisistä tiedoista ja taidoista. Samassa yhteydessä tiedustellaan vastaajien arviota siitä, miten paljon yliopisto-opiskelu kyseisiä tietoja ja taitoja on kehittänyt. Kysymys tiedoista ja taidoista on ollut mukana jo ensimmäisessä uraseurantakyselyssä, joka toteutettiin vuonna 2005. Kyselyssä olevat tiedot ja taidot pohjautuvat Mannisen ja Hobroughin tutkimukseen ja niitä on osin muokattu sekä tuotu lisää Aarresaari-verkoston uraseurantaryhmän toimesta.

Tässä yhteydessä on huomattava, että esitetyt vastaukset koulutuksen tuottamasta osaamisesta pohjautuvat opintoihin, jotka ovat päättäneet viisi vuotta ennen kyselyajankohtaa. Tästä huolimatta pidämme myös kyselyn tätä osiota tärkeänä, sillä opintojen kautta kertyneellä osaamisella näyttäisi olevan yhteys myös työllistymisen laatuun. Aihetta on tutkinut esimerkiksi Tuononen väitöskirjassaan, jossa hän osoitti oppimisen olevan yhteydessä valmistuneiden työllistyyvyyteen. (Tuononen 2019: tiivistelmä) Yksittäisiin koulutusohjelmiin on varmasti tehty paljonkin uudistuksia sen jälkeen, kun näihin uraseurantakyselyihin vastanneet alumnit ovat valmistuneet. Tulevat uraseurantakyselyt tarjoavat yhden mahdollisuuden tarkastella tehtyjen uudistusten vaikutuksia.

Aineisto ja menetelmät

Raportin aineistona on kolmena viime vuonna (v. 2017 – 2019) kerätyt tiedot, jotka on yhdistetty yhdeksi aineistoksi. Aineisto sisältää kaikkiaan 17 477 henkilön vastaukset. Kyselyjen vastausprosentti on 39. Liitteessä 1. on nähtävissä vastaajajakaumat koulutusaloittain. Analyysissa ovat siis mukana vuosina 2012 –

2014 valmistuneet ylemmän korkeakoulututkinnon tai varhaiskasvatuksen opettajan tai farmaseutin tutkinnon suorittaneet. Emme ole kuitenkaan käyneet läpi koko aineistoa, vaan raportissa kuvatut analyysit kohdistuvat pelkästään uraseurantakyselyn osaamiseen liittyvään kaksiosaiseen kysymykseen (Kuinka tärkeitä seuraavat tiedot ja taidot ovat nykyisessä työssäsi? Miten yliopisto-opiskelu kehitti kyseisiä työelämävalmiuksia?), jossa on mainittu 27 tietoa tai taitoa. Näitä 27 tietoa tai taitoa on tarkasteltu koulutusaloittain sekä aineistolähtöisten tehtäväkokonaisuuksien mukaan ja verrattu myös osaamisen kehittymistä kyselyhetken työn laatuun.

Menetelminä on käytetty suoria jakaumia ja ristiintaulukointia sekä tiedot ja taidot on ryhmitelty faktorianalyysillä. Aineiston kuvauksessa on käytetty väittämien saamia keskiarvoja (asteikko 1-6, ks. liite 2), vastausten jakautumista prosentteina (erityisesti tarkasteltu erittäin tärkeä- vastausten määriä) sekä faktorianalyysia. Faktorianalyysi tehtiin aineistolähtöisesti ja siinä käytettiin varimax-rotatiota, joka pakotettiin neljään eri faktoriin.

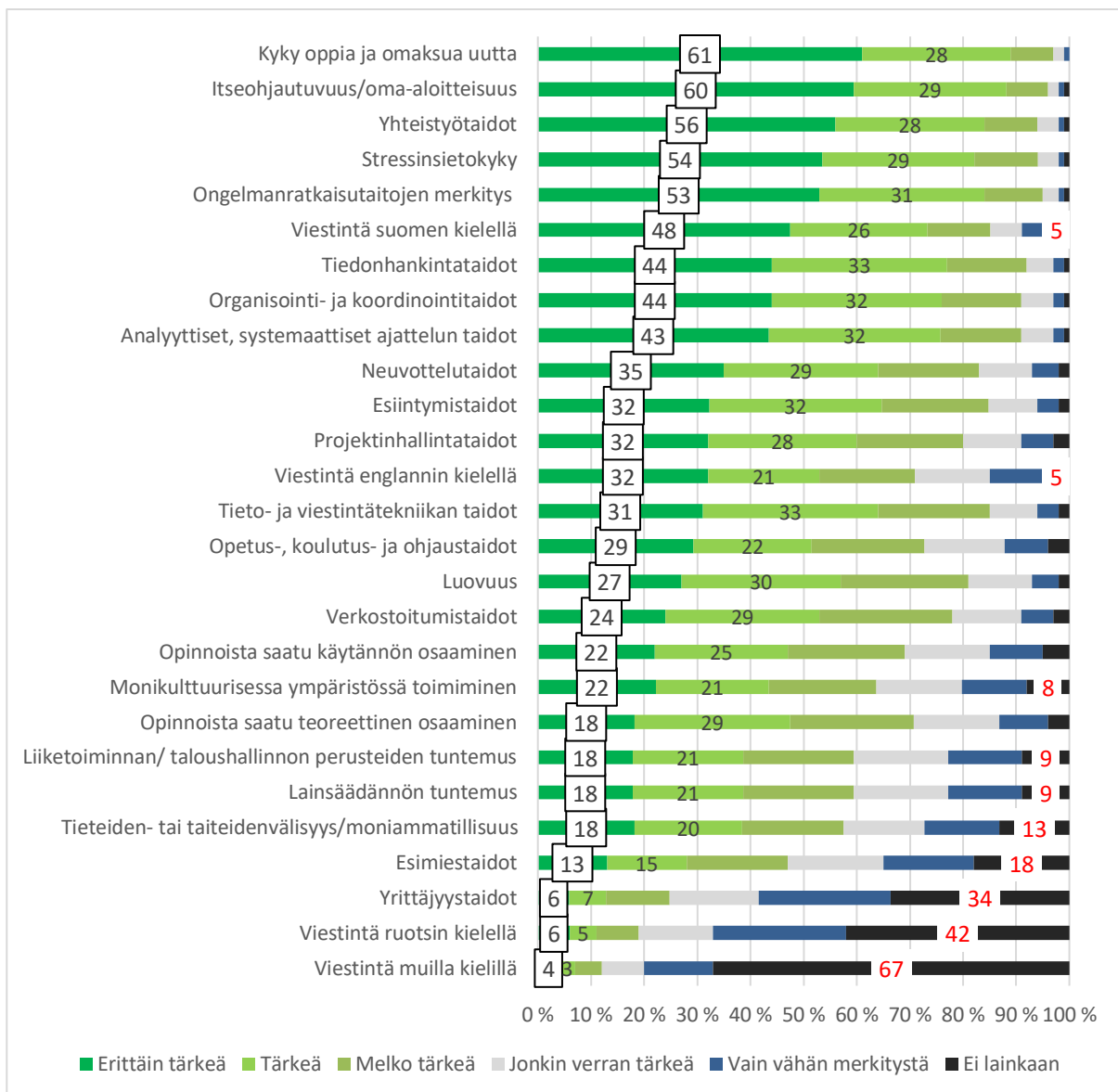
Mikä osaaminen on tärkeää työelämässä?

Nykyisin tuodaan esille yleisiä työelämässä tarvittavia taitoja ammattispesifien taitojen rinnalla. Niiden nähdään tukevan työllisyyttä, sillä ne mahdollistavat työllistymisen hyvinkin erilaisiin työtehtäviin koulutuksesta riippumatta. Tämä edellyttää myös sitä, että työnhakijat osaavat tunnistaa ja kuvata omaa osaamistaan. (OECD 2011, 14-15, Puhakka 2011, 81). Yliopistoiltakin odotetaan työelämärelevanttiutta ja tutkintojen vastaamista työelämän tarpeisiin. (Artess & Hooley & Mellors-Bourne 2018, s.6-8, Järvensivu 2010, 95).

Nykänen & Tynjälä (2012,21) ovat jaotelleet korkeakouluopintojen tuomia työelämätaitoja seuraavasti: 1) Akateemiset ja tieteellisen ajattelun taidot 2) Tiedon yhdistämisen taidot 3) Sosiaaliset taidot 4) Itsensäätelytaidot sekä 5) Johtamis- ja verkostotaidot. Tulevaisuuden työelämätaitoina pidetään sellaisia ajatteluun liittyviä taitoja, joita ei voi siirtää koneille, kuten mm. monipuolisuus, itseohjautuvuus, tunneosaaminen, kykyä selvitä tietotulvassa, kriittisyys, monikulttuurisuusosaaminen, ongelmanratkaisutaidot sekä luovuus (Jokinen, 2016, Institute for Future, www.itif.org).

Tässä osassa luodaan katsaus tämän hetkisen työelämän osaamisvaatimuksiin yliopistosta viisi vuotta aiemmin valmistuneiden näkökulmasta. Liitteestä 2 löytyvät uraseurantalomakkeessa käytetty kysymys työssä tarvittavista tiedoista ja taidoista.

Kuvio 1. Vastausten jakautuminen prosentteina kysymykseen “Kuinka tärkeitä seuraavat tiedot ja taidot ovat nykyisessä työssäsi” Asteikko on 6-portainen, jossa 6 = erittäin tärkeä 5 = tärkeä 4 = melko tärkeä 3 = jonkin verran merkitystä, 2 = vain vähän merkitystä ja 1 = ei lainkaan merkitystä.

Esitetyistä taidoista ja tiedoista selvästi tärkeimpänä erottuvat kyky oppia ja omaksua uutta sekä itseohjautuvuus/oma-aloitteisuus. Kyky oppia ja omaksua uutta oli 61 %:in mielestä erittäin tärkeä ja itseohjautuvuus 60 %:in mielestä. Yli puolet piti erittäin tärkeinä myös yhteistyötaitoja (56 %:n mielestä erittäin tärkeä), stressinsietokykyä (54 %:n mielestä erittäin tärkeä) ja ongelmanratkaisutaitoja (53 %:in mielestä erittäin tärkeä).

Samalla tavalla kuin tärkeimmiksi koettu osaaminen erottui vastauksista, erottui sieltä myös vähiten tärkeäksi koetut tiedot ja taidot. Alle 10 % piti erittäin tärkeänä työssään viestintää muilla kielillä (kuin suomi ja englanti), yrittäjyystaitoja tai viestintää ruotsin kielellä. Tässä yhteydessä kuitenkin pitää muistaa, että vähemmänkin tärkeät taidot voivat olla kuitenkin joissakin tehtävissä erittäinkin tärkeitä (esim. ruotsin kielen osaaminen ruotsinkielisen aineenopettajille).

Eniten näkemykset hajosivat, kun pyydettiin arvioimaan tieteiden- tai taiteidenvälisyys/ moniammatillisuuden merkitystä, lainsäädännön tuntemusta, liiketoiminnan/taloushallinnon tuntemusta, monikulttuurisessa ympäristössä toimimista sekä esimiestaitoja. Esimerkiksi esimiestaidot olivat erittäin tärkeitä 13 %:lle vastaajista ja ei lainkaan tärkeitä hieman useammalle eli 18 %:lle, monikulttuurisessa

ympäristössä toimiminen oli erittäin tärkeää 22 %, tärkeää 23 %, melko tärkeää 20 %:lle, jonkin verran merkityksellistä 16 %:lle ja ei lainkaan tärkeää 8 %:lle

- Tieteiden/taiteiden välisyys/moniammatillisuus ovat tärkeimpiä taiteellista työtä tekeville (30 %:ia erittäin tärkeää), tutkimustyötä tekeville (26 %:ille erittäin tärkeää) sekä opetus- tai kasvatusalalla toimiville (25 % erittäin tärkeää), vähiten tärkeää taas toimistotyötä, lainopillista tai rahoituksen ja taloushallinnon työtä tekeville (neljäsosa vastannut ”ei lainkaan merkitystä”)
- Monikulttuurisessa ympäristössä toimiminen oli erittäin tärkeää kolmasosalle opetus- tai kasvatusalalla toimivalle sekä tutkimustyötä ja markkinointia ja myyntityötä tekeville. Ei lainkaan tärkeää se oli useimmiten toimistotyötä (18 %:lle ei lainkaan tärkeää) sekä lainopillista työtä tekeville (17 %:lle ei lainkaan tärkeää)
- Lainsäädännön tuntemus, esimiestaidot sekä liiketoiminnan/taloushallinnon tuntemus vaikuttavat olevan selvimmin ammattispesifejä taitoja: 67 %:ia rahoituksen ja taloushallinnon tehtävissä toimivat pitivät erittäin tärkeänä liiketoiminnan/taloushallinnon tuntemusta, lainopillista työtä tekevästä 78 %:ia piti erittäin tärkeänä lainsäädännön tuntemusta ja esimiestehtävissä toimivista 62 %:ia piti erittäin tärkeänä esimiestaitoja

Koska työelämässä tarvittavaa osaamista kartoittavia väitteitä on paljon, väittämät käytiin läpi faktorianalyysillä, joka tehtiin Varimax-rotatiolla ja pakotettuna neljälle faktorille. Vahvin ja selkein faktori on ensimmäinen faktori, johon latautui puolet esitetyistä väitteistä (ks. Liite 3a).

- neuvottelutaidot
- yhteistyötaidot
- organisointi- ja koordinoititaidot
- esiintymistaidot
- projektinhallinta
- stressinsietokyky
- verkostoitumistaidot
- opetus-, koulutus- ja ohjaustaidot
- itseohjautuvuus/oma-aloitteisuus
- esimiestaidot
- lainsäädännön tuntemus
- viestintä suomen kielellä
- tieto- ja viestintätekniikan osaaminen
- luovuus

Nimesin tämän Yleiset taidot –faktoriksi, vaikka tälle faktorille latautui yleisiksi miellettyjen taitojen (= kaikissa tehtävissä tarvittavia taitoja kuten, itseohjautuvuus ja nykyisin yhä itsestään selvemmin tieto- ja viestintätekniikan osaaminen) lisäksi sellaisia taitoja kuin itsesäätelyn taitoja tai sosiaalisia taitoja (ks. Tynjälä & Nykänen 2012, 21, <https://yle.fi/uutiset/3-11380694>). Lisäksi faktorilta löytyy opetus-, koulutus- ja ohjaustaidot lainsäädännön tuntemus ja esimiestaidot, jotka toisaalta tämän aineiston perusteella vaikuttaisivat olevan enemmän tehtävä- tai ammattispesifeiksi taitoja kuin yleisiä, kaikissa tehtävissä tarvittavia taitoja. Mielenkiintoista on myös, että luovuus näyttäisi tämän perusteella kuuluvan yleisiin taitoihin, vaikka kuten jäljempänä olevassa tarkastelussa, se on tyypillisesti taidealoilta valmistuneille erityisen tärkeä työelämätaito.

II-faktorille latautuneet muuttujat:

- Analyyttisten, systemaattisten ajattelun taidot
- Ongelmanratkaisutaidot
- Tiedonhankintataidot
- Kyky oppia ja omaksua uutta
- Viestintä englannin kielellä

Nimesin tämän faktorin tieteellisen ajattelun taidoiksi Tynjälää & Nykästä (2012, 21) mukaillen, koska tässä muuttujia yhdistää erilaiset ajattelun taidot, lukuunottamatta viestintää englannin kielellä. Itselle tästä tulee vahva mielikuva tutkimustyöstä, sillä liki 90 %:ia tutkimustyötä tekevistä piti viestintää englannin kielellä vähintään tärkeänä työssään tarvitsemana taitona.

III-faktorille latautuneet muuttujat:

- Opinnoista saatu käytännön osaaminen
- Opinnoista saatu teoreettinen osaaminen
- Tieteiden-tai taiteidenvälisyys/moniammattillisissa ryhmissä toimiminen
- liiketoiminnan/taloushallinnon perusteiden tuntemus

Tämän faktorin nimeen sain myös idean Tynjälältä & Nykäselältä (2012, 21) joilla tieteellisen ajatteluun yhdistyi tiedon integraation taito. Tiedon integraation taidolla tarkoitetaan teoreettisen ja käytännöllisen tiedon yhdistämisen taitoa, kykyä ratkaista käytännön ongelmia tieteellisen tiedon pohjalta sekä jossa oppiminen tapahtuu pitkälti monitieteisissä ryhmissä. Vaikka ongelmanratkaisutaito latautuikin toiselle faktorille, niin muutoin tämä mielestäni kuvastaa hyvin tiedon integrointia. Faktorissa mielenkiintoista oli, että liiketoiminnan/taloushallinnon perusteiden tuntemus oli negatiivisesti latautunut muuttuja. Eli mikäli vastaaja oli arvioinut tärkeäksi liiketoiminnan/taloushallinnon tuntemuksen, opinnoista saatu käytännön ja teoreettinen osaaminen sekä tieteiden-tai taiteidenvälisyys/moniammattillisissa ryhmissä toimiminen oli arvioitu vähemmän tärkeäksi ja päinvastoin. Voiko tässä nähdä myös vastakkainasettelua yliopiston tuottaman tieteellisen sivistyksen ja yhteiskunnassa yhä voimistuvan taloudellisen ajattelun välillä kuten Heikki Kinnarin väitöskirjasta kertovassa Ylen artikkelissa uutisoidaan (<https://yle.fi/uutiset/3-11380694>)?

IV-faktorille latautuneet muuttujat:

- englannin kielen viestintäosaaminen
- monikulttuurisessa ympäristössä toimiminen
- yrittäjyystaidot
- muiden kielten osaaminen
- liiketoiminnan/taloushallinnon perusteiden tuntemus

Tämä faktori on hyvin spesifi ja sen perusteella vaikuttaa siltä, että kansainvälisyysosaaminen, kuten vieraiden kielten osaaminen ja toimiminen monikulttuurisessa ympäristössä, liittyy kauppaan ja vientiin. Esim. markkinointi- ja myyntityötä tekevistä monikulttuurisessa ympäristössä toimiminen oli erittäin tärkeää 29 %:lle (isoin osuus kun tätä osaamista tarkastellaan eri työtehtävien mukaan) ja 22 %:lle tärkeää, viestintä englannin kielellä 49 %:llä erittäin tärkeää ja 23 %:lle tärkeää.

Osaaminen koulutusaloittain

Koulutusaloittain tarkasteltuna luonnollisestikin eroja työelämässä vaadittavan osaamisen suhteen löytyy. Mutta erot eivät ole kovin suuria (yleensä), joten tämä viittaa siihen, että samalla tutkinnolla voi työllistyä hyvin erilaisiin tehtäviin ja toisaalta taas samoissa tehtävissä voi työskennellä hyvin erilaisella koulutustaustalla. Toki ne alat, joilla on selkeä ammattikuva, kuten lääkäreillä ja oikeustieteilijöillä, erottuvat myös tässä.

Aluksi tarkastelen eri osaamisen saamisen keskiarvojen mukaan, sillä se antaa hyvän yleiskuvan siitä, mitä osaamista työelämässä tarvitaan koulutusaloittain. Taulukossa 1 tarkastellaan koulutusaloittain viittä korkeimman keskiarvon saanutta osaamista ja liitteessä 5a. ja 5b. ovat taulukot, joista näkee keskiarvot kaikille osaamisille koulutusaloittain. Käytetty asteikko on 6= erittäin tärkeä, 5 = tärkeä, 3 = melko tärkeä 2 = jonkin verran merkitystä 1 = ei lainkaan tärkeä.

Lääketiede, hammaslääketiede sekä eläinlääketiede erottuvat muista koulutuksista siinä, että opinnoista saatu teoreettinen osaaminen nousee yhdeksi tärkeimmistä työssä tarvittavista taidoista. Hammaslääketieteestä valmistuneet nostivat kaikkein tärkeimmäksi taidoksi opinnoista saadun käytännön osaamisen – peräti 97 %:iä näki sen vähintään tärkeänä (erittäin tärkeä + tärkeä -vastanneiden osuudet). Mikään yllätys ei ole, että oikeustieteelliseltä alalta valmistuneet näkivät tärkeimpänä työssä tarvittavana taitona lainsäädännön tuntemuksen, muilla koulutusaloilla tämä osaaminen ei ollut lähellekään niin tärkeää. Myös kasvatustieteilijöiden vastauksissa nousi esiin kasvatus-, koulutus- ja ohjaustaitojen tärkeys, mutta muilla nämä taidot eivät olleet tärkeimpien joukossa. Samoin luovuuden tärkeys yhdisti taidealoja ja vaikka musiikista valmistuneilla luovuus ei ollut viiden työssä tärkeimmän joukossa, se oli heti kuudenneksi tärkein, keskiarvolla 5,2. Tiedonhankintataidot nousivat yhdeksi tärkeimmistä taidoista farmasian ja luonnontieteelliseltä alalta valmistuneilla. Suomen kielen osaaminen oli tärkeää, paitsi humanisteille, myös yhteiskuntatieteilijöille ja terveystieteilijöille. Kauppatieteilijöille liiketoiminnan/taloushallinnon perusteiden tuntemus ei noussut viiden tärkeimmän osaamisen listalle vaan oli vasta sijalla 10 (keskiarvo 4,9). Kuvataide erosi muista aloista siinä mielessä, että heillä erittäin tärkeäksi koettua osaamista oli vähemmän kuin muilla (keskiarvo alle 5,0).

Taulukko 1. Viisi tärkeintä työssä tarvittavaa tietoa tai taitoa keskiarvojen mukaan ja koulutusaloittain

Lääketieteellinen	Hammaslääke	Eläinlääketiede	Farmasia
Kyky oppia ja omaksua uutta 5,7	Opinnoista saatu käytännön osaaminen 5,8	Stressinsietokyky 5,7	Kyky oppia ja omaksua uutta 5,5
Stressinsietokyky 5,6	Stressinsietokyky 5,6	Kyky oppia ja omaksua uutta 5,6	Tiedonhankintataidot 5,5
Ongelmanratkaisutaidot 5,6	Opinnoista saatu teoreettinen osaaminen 5,6	Itseohjautuvuus/omaloitteisuus 5,6	Ongelmanratkaisutaidot 5,3
Analyttiset, systemaattiset ajattelun taidot 5,5	Kyky oppia ja omaksua uutta 5,3	Ongelmanratkaisutaidot 5,5	Yhteistyötaidot 5,3
Opinnoista saatu teoreettinen osaaminen 5,4	Ongelmanratkaisutaidot 5,3	Opinnoista saatu teoreettinen osaaminen 5,5	Stressinsietokyky 5,2
		Yhteistyötaidot 5,5	

Oikeustieteellinen Lainsäädännön tuntemus 5,6 Kyky oppia ja omaksua uutta 5,4 Viestintä suomen kielellä 5,4 Ongelmanratkaisutaidot 5,4 Yhteistyötaidot 5,4 Tiedonhankintataidot 5,4	Kauppa Kyky oppia ja omaksua uutta 5,5 Itseohjautuvuus/omaloitteisuus 5,5 Ongelmanratkaisutaidot 5,4 Yhteistyötaidot 5,4 Stressinsietokyky 5,3	Maatalous-metsä Itseohjautuvuus/omaloitteisuus 5,4 Kyky oppia ja omaksua uutta 5,4 Yhteistyötaidot 5,2 Ongelmanratkaisutaidot 5,2 Stressinsietokyky 5,1 Organisointi- ja koordinoitaitaidot 5,1	Yhteiskunta Itseohjautuvuus/omaloitteisuus 5,5 Kyky oppia ja omaksua uutta 5,4 Yhteistyötaidot 5,3 Ongelmanratkaisutaidot 5,3 Organisointi- ja koordinoitaitaidot 5,2 Viestintä suomen kielellä 5,2
Humanistinen Kyky oppia ja omaksua uutta 5,4 Itseohjautuvuus/omaloitteisuus 5,4 Stressinsietokyky 5,2 Viestintä suomen kielellä 5,2 Yhteistyötaidot 5,2	Kasvatus Yhteistyötaidot 5,6 Itseohjautuvuus/omaloitteisuus 5,6 Kasvatus-, koulutus- ja ohjaustaidot 5,5 Stressinsietokyky 5,5 Kyky oppia ja omaksua uutta 5,5	Teologia Itseohjautuvuus/omaloitteisuus 5,4 Kyky oppia ja omaksua uutta 5,3 Yhteistyötaidot 5,3 Stressinsietokyky 5,3 Organisointi- ja koordinoitaitaidot 5,1	Psykologia Itseohjautuvuus/omaloitteisuus 5,6 Stressinsietokyky 5,6 Yhteistyötaidot 5,5 Kyky oppia ja omaksua uutta 5,4 Ongelmanratkaisutaidot 5,3 Analyttiset, systemaattiset ajattelun taidot 5,3
Terveys Itseohjautuvuus/omaloitteisuus 5,6 Kyky oppia ja omaksua uutta 5,5 Yhteistyökyky 5,5 Stressinsietokyky 5,3 Viestintä suomen kielellä 5,3	Liikunta Itseohjautuvuus/omaloitteisuus 5,5 Yhteistyötaidot 5,4 Organisointi- ja koordinoitaitaidot 5,3 Stressinsietokyky 5,2 Kyky oppia ja omaksua uutta 5,1	Luonnontieteellinen Kyky oppia ja omaksua uutta 5,5 Itseohjautuvuus/omaloitteisuus 5,3 Ongelmanratkaisutaidot 5,3 Analyttiset, systemaattiset ajattelun taidot 5,1 Tiedonhankintataidot 5,1 Yhteistyötaidot 5,1 Stressinsietokyky 5,1	Teknillinen Kyky oppia ja omaksua uutta 5,5 Ongelmanratkaisutaidot 5,5 Analyttiset, systemaattiset ajattelun taidot 5,4 Itseohjautuvuus/omaloitteisuus 5,4 Yhteistyötaidot 5,2
Taideteollinen Itseohjautuvuus/omaloitteisuus 5,5 Yhteistyötaidot 5,5 Kyky oppia ja omaksua uutta 5,5 Luovuus 5,4 Ongelmanratkaisutaidot 5,3	Kuvataide Itseohjautuvuus/omaloitteisuus 5,3 Luovuus 5,3 Kyky oppia ja omaksua uutta 5,0 Ongelmanratkaisutaidot 4,9 Stressinsietokyky 4,8	Musiikki Esiintymistaidot 5,5 Yhteistyötaidot 5,4 Kyky oppia ja omaksua uutta 5,4 Stressinsietokyky 5,4 Itseohjautuvuus 5,3	Teatteri ja tanssi Itseohjautuvuus/omaloitteisuus 5,5 Yhteistyötaidot 5,5 Kyky oppia ja omaksua uutta 5,5 Luovuus 5,5 Stressinsietokyky 5,4

Organisointi- ja koordinointi 5,3 Stressinsietokyky 5,3	Analyttiset, systemaattiset ajattelun taidot 4,8		
--	--	--	--

Osaamisen tarkastelua prosenttijakaumien suhteen

Keskiarvot antavat hyvän kokonaiskuvan siitä, mitkä taidot tai tiedot nousevat tärkeinä esiin, ja toisaalta, mitä osaamista tarvitaan (yleisesti) vähemmän. Moni tieto tai taito sai kuitenkin saman keskiarvon, joten tarkastelin vielä tarkemmin vastausten prosenttijakaumia. Erityisesti tarkastelin sitä, kuinka iso osuus piti jotain tietoa tai taitoa erittäin tärkeänä omassa työssään ja oliko näiden joukossa jotain sellaista osaamista, mikä olisi ainutlaatuista tietylle ryhmälle (ks. taulukko 2). Näin kuva työssä tärkeästä osaamisesta monipuolistui ja toisaalta myös tarkentui.

Lääketiede, hammaslääketiede ja eläinlääketiede erottuivat edelleenkin muista koulutusaloista sillä, että yli 50 %:ia vastaajista piti sekä opinnoista saatu teoreettista että käytännön osaamista erittäin tärkeänä. Taidealojen vastaajat erottuivat edelleen muista koulutusaloista siinä, että luovuus oli yli puolelle vastaajista erittäin tärkeää. Musiikin ja teatterin aloilta valmistuneille esiintymistaito oli erittäin tärkeä työssä tarvittava taito, mutta myös yli puolet liikuntatieteelliseltä alalta valmistuneista arvioi samoin. Opetus-, koulutus- ja ohjaustaidot olivat erittäin tärkeä taito 71 %:in mielestä kasvatustieteelliseltä alalta valmistuneille, mutta myös yli puolet liikunnan sekä musiikin alalta valmistuneista pitivät sitä erittäin tärkeänä – viittaako tämä kenties siihen, että useilla työ olisi opetus- tai kasvatusalalla?

Jos suurta osuutta voidaan pitää merkinä konsensuksesta, niin lääketiede, hammaslääketiede sekä eläinlääketiede erottuivat myös tässä mielessä muista koulutusaloista: hammaslääkäreistä peräti 84 %:ia piti erittäin tärkeänä opinnoista saamaansa käytännön osaamista, eläinlääketieteellisestä valmistuneista 75 %:ia taas kykyä oppia ja omaksua uutta ja 72 %:ia lääketieteellisestä valmistuneista piti erittäin tärkeänä stressinsietokykyä. Muilta koulutusaloilta valmistuneet eivät yleensä päässeet näin suureen yksimielisyyteen työssä erittäin tärkeistä tiedoista tai taidoista, poikkeuksena oikeustieteilijät, joista lainsäädännön tuntemusta piti erittäin tärkeänä 70 %:ia (ja 20 % tärkeänä) sekä kasvatustieteilijät, joista 73 %:ia määritteli yhteistyötaidot erittäin tärkeäksi taidoksi työssään (ja 20 %:ia tärkeäksi). Vastaavasti taas vähiten yksimielisiä työssä erittäin tärkeistä taidoista olivat maatalous-metsätieteelliseltä sekä kuvataiteesta valmistuneet: sellaisia taitoja tai tietoja, joita yli 50 %:ia olisi pitänyt erittäin tärkeinä, oli selvästi vähemmän kuin muilla.

Tarkastelin myös hieman tarkemmin opinnoissa saadun teoreettisen ja käytännön osaamisen tärkeyttä työssä. Kauppatieteilijöissä oli pienimmät osuudet erittäin tärkeitä -vastauksia: vain 9 %:ia koki, että opinnoista saatu teoreettisen osaamisen merkitys työssä on ollut erittäin tärkeää ja 12 %:ia koki saamansa käytännön osaamisen erittäin tärkeäksi. Muista professioaloista (eli aloista, joilla tutkinnolla saadaan tietty ammatillinen pätevyys tai virkakelpoisuus) kuin lääketiede-, hammaslääketiede ja eläinlääketiede, erityisesti opettajat ja oikeustieteilijät eivät vastaavassa määrässä nähneet opintojen tuomaa teoreettista tai käytännön osaamista erittäin tärkeänä: opinnoista saadun teoreettisen osaamisen merkityksen omassa työssään näki erittäin tärkeänä 13 %:ia opettajista ja käytännön osaamisen 14 %:ia oikeustieteilijöistä.

Taulukko 2. Tiedot ja taidot, joita yli 50 %:ia on pitänyt erittäin tärkeänä koulutusaloittain

Lääketieteellinen Stressinsietokyky 72 % Kyky oppia ja omaksua uutta 71 % Ongelmanratkaisutaidot 63 % Analyttiset, systemaattiset ajattelun taidot 57 % Opinnoista saatu teoreettinen osaaminen 53 % Opinnoista saatu käytännön osaaminen 52 %	Hammaslääke Opinnoista saatu käytännön osaaminen 84 % Stressinsietokyky 68 % Opinnoista saatu teoreettinen osaaminen 68 % Viestintä suomen kielellä 58 % Ongelmanratkaisutaidot 52 %	Eläinlääketiede Kyky oppia ja omaksua uutta 75 % Stressinsietokyky 74 % Itseohjautuvuus/oma-aloitteisuus 69 % Ongelmanratkaisutaidot 65 % Yhteistyökyky 61 % Opinnoista saatu teoreettinen osaaminen 59 % Viestintä suomen kielellä 59 % Opinnoista saatu käytännön osaaminen 56 % Tiedonhankintataidot 53 %	Farmasia Tiedonhankintataidot 60 % Kyky oppia ja omaksua uutta 59 % Ongelmanratkaisutaidot 52 % Yhteistyötaidot 51 %
Oikeustieteellinen Lainsäädännön tuntemus 70 % Viestintä suomen kielellä 64 % Kyky oppia ja omaksua uutta 56 % Tiedonhankintataidot 56 % Itseohjautuvuus/oma-aloitteisuus 54 % Ongelmanratkaisutaidot 53 % Stressinsietokyky 51 %	Kauppa Kyky oppia ja omaksua uutta 65 % Itseohjautuvuus/oma-aloitteisuus 62 % Ongelmanratkaisutaidot 58 % Yhteistyötaidot 59 % Stressinsietokyky 54 % Analyttiset, systemaattiset ajattelun taidot 54 %	Maatalous-metsä Itseohjautuvuus/oma-aloitteisuus 59 % Kyky oppia ja omaksua uutta 53 %	Yhteiskunta Itseohjautuvuus/oma-aloitteisuus 63 % Kyky oppia ja omaksua uutta 58 % Yhteistyötaidot 56 % Stressinsietokyky 55 % Viestintä suomen kielellä 54 %
Humanistinen Kyky oppia ja omaksua uutta 61 % Itseohjautuvuus/oma-aloitteisuus 61 % Viestintä suomen kielellä 60 % Stressinsietokyky 55 % Yhteistyötaito 53 %	Kasvatus Yhteistyötaidot 73 % Opetus-, koulutus- ja ohjaustaidot 71 % Itseohjautuvuus/oma-aloitteisuus 68 % Stressinsietokyky 67 % Kyky oppia ja omaksua uutta 62 % Viestintä suomen kielellä 57 % Organisointi- ja koordinoitintaidot 55 % Neuvottelutaidot 51 %	Teologia Itseohjautuvuus/oma-aloitteisuus 63 % Kyky oppia ja omaksua uutta 53 % Yhteistyötaidot 58 % Viestintä suomen kielellä 56 % Stressinsietokyky 55 %	Psykologia Itseohjautuvuus/oma-aloitteisuus 67 % Yhteistyötaidot 67 % Stressinsietokyky 64 % Kyky oppia ja omaksua uutta 56 % Viestintä suomen kielellä 56 % Analyttiset, systemaattiset ajattelun taidot 50 %

Terveys Itseohjautuvuus/oma-aloitteisuus 69 % Yhteistyökyky 63 % Kyky oppia ja omaksua uutta 59 % Stressinsietokyky 59 % Viestintä suomen kielellä 54 % Organisointi- ja koordinointi 52 %	Liikunta Itseohjautuvuus 62 % Opetus-, koulutus- ja ohjaustaidot 62 % Yhteistyötaidot 60 % Organisointi- ja koordinoititaidot 59 % Stressinsietokyky 52 % Esiintymistaito 51 %	Luonnontieteellinen Kyky oppia ja omaksua uutta 65 % Itseohjautuvuus/oma-aloitteisuus 55 % Ongelmanratkaisutaidot 58 % Tiedonhankintataidot 56 %	Teknillinen Kyky oppia ja omaksua uutta 63 % Ongelmanratkaisutaidot 62 % Analyttiset, systemaattiset ajattelun taidot 56 % Itseohjautuvuus/oma-aloitteisuus 54 %
Taideteollinen Itseohjautuvuus/oma-aloitteisuus 68 % Yhteistyötaidot 65 % Kyky oppia ja omaksua uutta 65 % Luovuus 63 % Organisointi- ja koordinointi 59 % Stressinsietokyky 57 % Ongelmanratkaisutaidot 56 %	Kuvataide Itseohjautuvuus/oma-aloitteisuus 58 % Luovuus 58 %	Musiikki Esiintymistaidot 63 % Yhteistyötaidot 65 % Kyky oppia ja omaksua uutta 62 % Stressinsietokyky 63 % Itseohjautuvuus/oma-aloitteisuus 58 % Luovuus 52 % Opetus-, koulutus- ja ohjaustaidot 51 %	Teatteri ja tanssi Itseohjautuvuus/oma-aloitteisuus 66 % Yhteistyötaidot 73 % Kyky oppia ja omaksua uutta 73 % Luovuus 69 % Stressinsietokyky 67 % Esiintymistaidot 55 %

Osaaminen pääasiallisen tehtävän mukaan

Tässä tarkastelen työssä tarvittavia tietoja ja taitoja työtehtävien mukaan. Vastaajat ovat voineet itse määritellä 13 valmiista vaihtoehdoista (tai avovastauksella jokin muu) mikä kuvastaa heidän pääasiallisinta työtehtäväänsä kyselyhetkellä. Muu työtehtävä- luokan vastauksia en kuitenkaan hyödynnä tässä analyysissä sen enempää, koska se on todennäköisesti hyvin heterogeeninen ryhmä erilaisia työtehtäviä.

Kyky oppia ja omaksua uutta sekä itseohjautuvuus/oma-aloitteisuus vaikuttavat olevan tehtävistä riippumatta tärkeimpien joukossa. Myös viestintä suomen kielellä nousee tehtävittäin tarkasteltuna yhdeksi tärkeimmistä taidoista. Tehtävittäin myös nousee eroja esiin: viestintä- ja mediatyötä tekevillä tieto- ja viestintätekniikkataidot, kirkollista työtä tekevillä esiintymistaidot ja rahoituksen ja taloushallinnon tehtävissä toimivilla liiketalouden ja taloushallinnon perusteiden tuntemus ovat erittäin tärkeitä osaamisia, mutta eivät nouse yleisesti esiin muissa tehtävissä tärkeinä.

Taulukko 3. Viisi työssä tärkeintä tietoa tai taitoa pääasiallisen tehtävän mukaan, keskiarvoina

Tutkimus Kyky oppia ja omaksua uutta 5,7 Analyttisten, systemaattisten ajattelun taitojen 5,6 Tiedonhankintataitojen 5,6 Ongelmanratkaisutaidot 5,5 Itseohjautuvuus 5,5	Suunnittelu-, kehitys- tai hallintotehtävät Kyky oppia ja omaksua uutta 5,6 Itseohjautuvuus/omaloitteisuus 5,5 Ongelmanratkaisutaidot 5,5 Yhteistyötaidot 5,3 Tiedonhankintatiedot 5,3	Viestintä- ja mediatyö Itseohjautuvuus 5,6 Kyky oppia ja omaksua uutta 5,5 Suomen kielen viestintätaidot 5,5 Tieto- ja viestintätekniikan taidot 5,4 Yhteistyötaidot 5,3 Tiedonhankintataidot 5,3 Stressinsietokyky 5,3	Kirkollinen työ Esiintymistaito 5,6 Itseohjautuvuus 5,5 Yhteistyötaitojen 5,5 Stressinsietokyky 5,4 Kyky oppia ja omaksua uutta 5,3 Viestintätaidot suomen kielellä 5,3
Konsultointi tai koulutus Kyky oppia ja omaksua uutta 5,6 Itseohjautuvuus/omaloitteisuus 5,5 Ongelmanratkaisutaidot 5,5 Yhteistyötaidot 5,5 Analyttiset, systemaattiset ajattelun taidot 5,5	Lainopillinen työ Lainsäädännön tuntemus 5,7 Kyky oppia ja omaksua uutta 5,4 Itseohjautuvuus/omaloitteisuus 5,4 Ongelmanratkaisutaidot 5,4 Suomen kielen viestintätaidot 5,4 Tiedonhankintataidot 5,4	Opetus tai kasvatus Opetus-, koulutus- ja ohjaustaidot 5,7 Kyky oppia ja omaksua uutta 5,5 Itseohjautuvuus 5,5 Stressinsietokyky 5,5 Yhteistyötaidot 5,5	Asiakastyö/potilastyö Kyky oppia ja omaksua uutta 5,4 Stressinsietokyky 5,4 Yhteistyötaidot 5,3 Itseohjautuvuus/omaloitteisuus 5,2 Ongelmanratkaisutaidot 5,2 Viestintätaidot suomen kielellä 5,2
Toimistotehtävät Kyky oppia ja omaksua uutta 5,2 Itseohjautuvuus/omaloitteisuus 5,0 Yhteistyötaitojen 4,9 Ongelmanratkaisutaidot 4,9 Tiedonhankintataitojen 4,8 Stressinsietokyky 4,8 Organisointi- ja koordinaointitaidot 4,8	Johto- ja esimiestehtävät Itseohjautuvuus/omaloitteisuus 5,6 Yhteistyötaidot 5,6 Kyky oppia ja omaksua uutta 5,5 Stressinsietokyky 5,5 Ongelmanratkaisutaidot 5,5 Organisointi- ja koordinaointitaidot 5,5	Markkinointi ja myynti Kyky oppia ja omaksua uutta 5,5 Itseohjautuvuus/omaloitteisuus 5,5 Yhteistyötaidot 5,4 Stressinsietokyky 5,3 Ongelmanratkaisutaidot 5,3	Rahoituksen ja taloushallinnon tehtävät Kyky oppia ja omaksua uutta 5,5 Liiketoiminnan/taloushallinnon perusteiden tuntemus 5,5 Itseohjautuvuus 5,4 Ongelmanratkaisutaidot 5,4 Analyttisten, systemaattisten ajattelun taitojen 5,4
Taiteellinen työ Luovuus 5,6 Kyky oppia ja omaksua uutta 5,5 Itseohjautuvuus/omaloitteisuus 5,5			

Stressinsietokyky 5,5 Yhteistyötaidot 5,3			
--	--	--	--

Kun tarkastellaan osaamista sen mukaan mitä yli 50 %:ia vastaajista pitää erittäin tärkeänä, kuva työssä tarvittavasta osaamisesta jälleen hieman tarkentuu (taulukko 4.). Toimistotyötä tekeville ei ollut mitään osaamista, jota yli 50 %:ia olisi pitänyt erittäin tärkeänä, joten jätin heidät pois taulukosta. Mutta heilläkin tärkeintä osaamista olivat oppimiskyky (49 %:n mielestä erittäin tärkeää) ja itseohjautuvuus (42 %:in mielestä erittäin tärkeää). Tällä tarkastelutavalla myös analyyttiset, systemaattisen ajattelun taidot nousivat esiin tärkeinä useissa tehtävissä kuten tutkimus, konsultointi, suunnittelu-, kehittämis- ja hallintotehtävissä sekä rahoituksen ja taloushallinnon tehtävissä.

Taulukko 4. Yli 50 %:n mielestä erittäin tärkeät tiedot ja taidot työssä tehtävittäin

Tutkimus	Opetus tai kasvatus	Johto- ja esimiestehtävät
Kyky oppia ja omaksua uutta 75 % Analyyttisten, systemaattisen ajattelun taidot 73 % Tiedonhankintataidot 70 % Ongelmanratkaisutaidot 67 % Viestintä englannin kielellä 67 % Itseohjautuvuus 64 %	Opetus-, koulutus- ja ohjaustaidot 80 % Kyky oppia ja omaksua uutta 59 % Stressinsietokyky 65 % Itseohjautuvuus 64 % Yhteistyötaidot 67 % Suomen kielen viestintä 57 %	Yhteistyötaidot 69 % Itseohjautuvuus 68 % Stressinsietokyky 67 % Organisointi- ja koordinoititaidot 63 % Ongelmanratkaisutaidot 62 % Esimiestaidot 62 % Kyky oppia ja omaksua uutta 61 % Neuvottelutaidot 56 %
Konsultointi tai koulutus	Asiakastyö/ potilastyö	Markkinointi ja myynti
Kyky oppia ja omaksua uutta 70 % Itseohjautuvuus 62 % Ongelmanratkaisutaidot 64 % Yhteistyötaidot 61 % Analyyttiset, systemaattiset ajattelun taidot 58 % Tiedonhankintataidot 52 % Stressinsietokyky 51 %	Kyky oppia ja omaksua uutta 56 % Stressinsietokyky 59 % Yhteistyötaidot 55 % Suomen kielen viestintätaidot 54 %	Itseohjautuvuus 64 % Kyky oppia ja omaksua uutta 63 % Yhteistyötaidot 59 % Ongelmanratkaisutaidot 53 % Stressinsietokyky 52 %
Suunnittelu-, kehitys- tai hallintotehtävät	Viestintä- ja mediatyö	Rahoituksen ja taloushallinnon tehtävät
Kyky oppia ja omaksua uutta 65 % Itseohjautuvuus 60 % Ongelmanratkaisutaidot 60 % Yhteistyötaidot 55 % Analyyttisten, systemaattisten ajattelun taidot 52 %	Itseohjautuvuus 68 % Kyky oppia ja omaksua uutta 66 % Suomen kielen viestintätaidot 76 % Tieto- ja viestintätekniikan taidot 61 % Yhteistyötaidot 55 % Tiedonhankintataidot 55 % Stressinsietokyky 55 % Organisointi- ja koordinoititaito 53 %	Liiketoiminnan/ taloushallinnon perusteiden tuntemus 67 % Kyky oppia ja omaksua uutta 62 % Itseohjautuvuus 55 % Ongelmanratkaisutaidot 55 % Analyyttisten, systemaattisten ajattelun taidot 58 % Stressinsietokyky 53 %

Taiteellinen työ	Lainopillinen työ	Kirkollinen työ
Luovuus 74 % Kyky oppia ja omaksua uutta 70 % Itseohjautuvuus 67 % Stressinsietokyky 59 % Yhteistyötaidot 58 %	Lainsäädännön tuntemus 78 % Suomen kielen viestintätaidot 66 % Tiedonhankintataidot 57 % Kyky oppia ja omaksua uutta 53 % Ongelmanratkaisutaidot 53 % Itseohjautuvuus 52 % Stressinsietokyky 51 %	Esiintymistaito 69 % Itseohjautuvuus 64 % Suomen kielen viestintätaidot 63 % Yhteistyötaidot 63 % Stressinsietokyky 55 %

Osaamisen kehittyminen yliopisto-opintojen aikana

Mitä osaamista yliopistokoulutuksen tulisi tuottaa? Pitäisikö yliopistojen korostaa enemmän yleisiä taitoja substanssiosaamisen sijaan? Minkälaista koulutuksen vaikutuksen aikajännettä tavoitellaan? Eli tuleeko yliopistojen tuottaa sellaista osaamista, että valmistunut kykenee sujuvasti siirtymään työelämään vai kenties sellaista, joka auttaa häntä rakentamaan itselleen mielekkään työuran, vai ovatko nämä edes kovin eri asioita yliopistosta valmistuneen osaamisen näkökulmasta? Yliopistokoulutukseen liittyy paljon tavoitteita ja odotuksia tieteen, yhteiskunnallisen vaikuttavuuden sekä yksilön toimesta.

Uraseurantakyselyt ovat yli 10-vuotisen historiansa aikana osoittaneet yliopistokoulutuksen suorittaneiden työurien moninaisuuden. Tietyn koulutuksen suorittaneet voivat päätyä hyvinkin erilaisiin tehtäviin tai toisinpäin, tiettyyn tehtävään voi päästä monenlaisella koulutustaustalla. (katso esimerkiksi aarresaari.net/uraseuranta tai toissa.fi) Voidaanko tätä pitää argumenttina sille, että yliopistokoulutuksessa on 2000-luvulla huomioitu riittävästi työelämätaitoja? Aihe kuitenkin on yhä edelleen yleisessä keskustelussa ainakin tiettyjen koulutusalojen kohdalla (vrt. Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen koulutusalaraportit). Kehitettäväkin varmasti edelleen on, mutta voisiko olla niin, että yliopistokoulutuksen työelämärelevanssi on itse asiassa varsin hyvä, mutta sitä ei aina osata tunnistaa ja sanoittaa?

Työelämärelevanssin huomioiminen on jo lähtökohtaisesti erilaista eri koulutuksissa. Professiontutkintojen tulee tuottaa tiettyä osaamista, koska ne ovat kelpoisuusvaatimuksena määriteltyihin ammattikuviiin. Tarvitseeko professiokoulutuksen siis samassa määrin keskittyä siirrettävien taitojen kehittämiseen kuin mitä generalistikoulutuksessa? Eri työtehtävissä vaadittavaa osaamista vertailtaessa saadaan kuva miltä osin professiokoulutuksen työelämärelevanssi sisältää yleisiä työelämätaitoja, vaikkakin tässä käytetty tehtäväluokitus antaa vain karkean kuvan osasta professiotehtävistä.

Toki myös ns. generalistikoulutukset tuottavat substanssiosaamista omaan tieteenalaidentiteettiin pohjautuen. Tämä osaaminen saattaa kuitenkin olla vaikeammin sanoitettavissa, koska sitä ei ole määritetty kelpoisuusvaatimuksien kautta. Nimensä mukaisesti nämä koulutukset tuottavat laajasti eri tehtävissä sovellettavaa osaamista, mikä osaltaan voi vaikeuttaa osaamisen hahmottamista, koska se ei näyttäydy työelämän moninaisissa konteksteissa yhtä selkeästi kuin professiokoulutuksen tuottama osaaminen tietyssä ammatissa.

Koulutuksen tuottamia taitoja

Vastausten perusteella uraseurantakyselyssä mainituista tiedoista ja taidoista yliopisto-opinnot kehittävät parhaiten kykyä oppia ja omaksua uutta. Kaksi vastaaja kolmesta arvioi tämän taidon kehittyneen yliopisto-opintojen aikana paljon tai erittäin paljon. Myös tiedonhakutaidot, oman alan teoreettinen osaaminen sekä analyyttiset, systemaattisen ajattelun taidot kehittyvät paljon (yli 60 % vastaajista arvioi näiden taitojen kehittyneen paljon tai erittäin paljon yliopisto-opintojen aikana).

Uraseurantakyselyssä olevat yleiset työelämätaidot ryhmiteltiin faktorianalyysillä myös tämän osion osalta neljään ryhmään. Faktorianalyysi toteutettiin samoin kuin edellä merkitys työssä, eli varimax- rotaatiolla ja tulokset pakotettuna neljään faktoriin (faktorimatriisi liitteessä 3 b.). Ryhmiin valikoituneet tiedot ja taidot ovat pitkälti samat kuin edellä kerrotut merkitys työssä osiossa, mutta vaihteluakin siis on. Tässä osiossa omaksi ryhmäkseen sijoittuivat ominaisarvojen suuruusjärjestyksessä:

- analyyttinen, systemaattisen ajattelun taito,
- tiedonhankintataidot,
- ongelmanratkaisutaidot,
- kyky oppia ja omaksua uutta,
- opinnoista saatu teoreettinen osaaminen,
- itseohjautuvuus/oma-aloitteisuus
sekä edellisiä heikommin
- viestintä suomen kielellä ja
- tieto- ja viestintätekniikan taidot.

Näistä tieto- ja viestintätekniikan taidot latautuu kaikkiin neljään faktoriin jonkin verran, joten kaikki faktorit selittävät heikosti tämän taidon vaihtelua. Vahvasti tähän faktoriin kuuluvat taidot voidaan katsoa kuuluvaksi akateemisen asiantuntijuuden ytimeen, joten tätä ryhmää päädyttiin kutsumaan akateemisiksi taidoiksi.

Toisen suuren ryhmän muodostavat seuraavat taidot ominaisarvojen suuruusjärjestyksessä:

- neuvottelutaidot,
- opetus-, koulutus- ja ohjaustaidot,
- yhteistyötaidot,
- esiintymistaidot,
- luovuus,
- projektinhallintataidot,
- organisointi- ja koordinoitintaidot,
- verkostoitumistaidot,
- esimiestaidot,
- tieteiden- tai taiteidenvälisyys/ moniammatillisissa ryhmissä toimiminen,
- stressinsietokyky ja
- opinnoista saadun käytännön osaaminen.

Tätä ryhmää kutsutaan yleisiksi taidoiksi. Edellä mainituista esimiestaidot latautuu käytännössä yhtä vahvasti kolmanteen ryhmään.

Lisäksi tiedoista ja taidoista muodostui kaksi pienempää ryhmää. Kolmanteen ryhmään valikoituivat:

- liiketoiminnan/taloushallinnon osaaminen,
- yrittäjyystaidot ja
- lainsäädännön tuntemus.

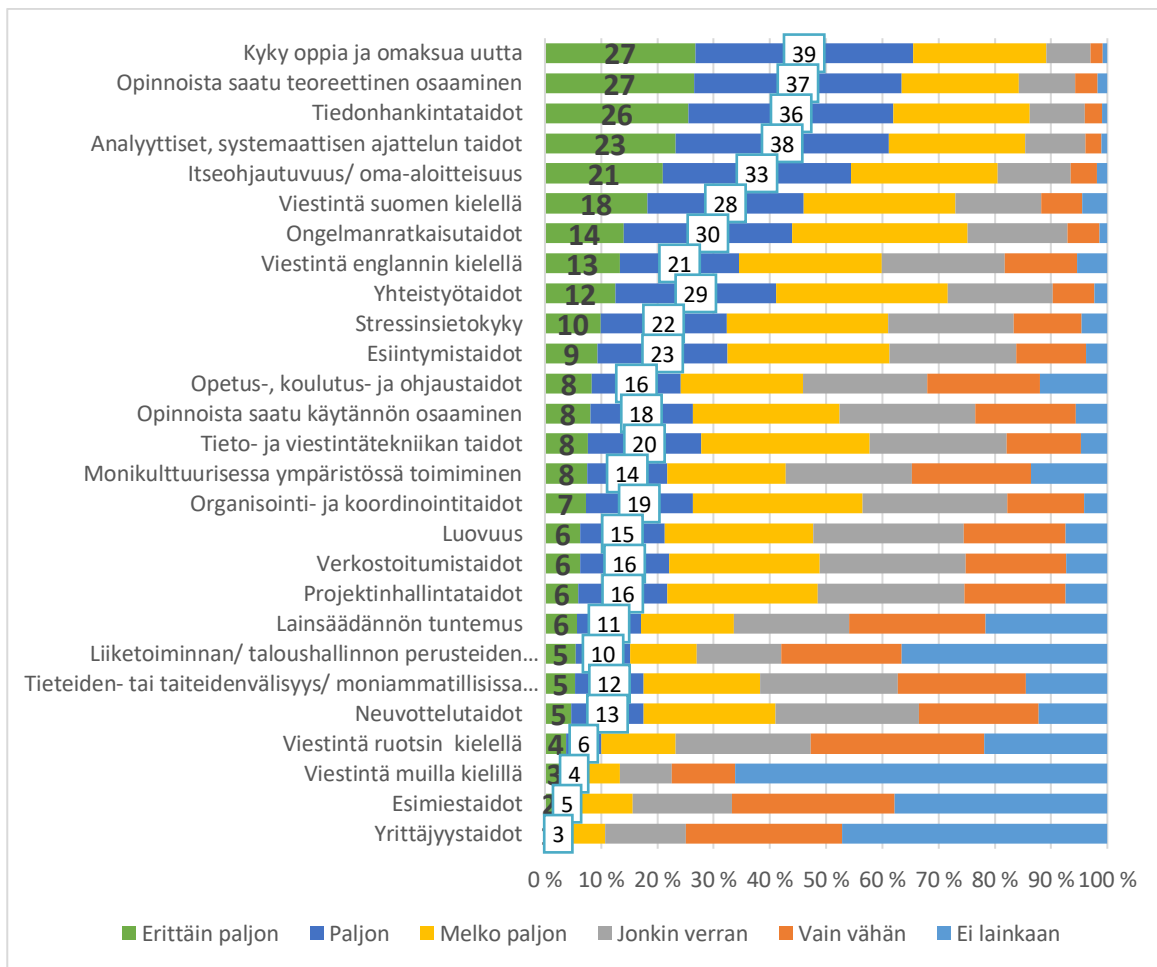
Tätä ryhmää kutsutaan ammattispesifiksi osaamiseksi. Ja kuten edellä mainittiin, myös esimiestaidot voidaan liittää tähän ryhmään. Neljännen ryhmän muodostavat:

- viestintä englannin kielellä,
- monikulttuurisessa ympäristössä toimiminen sekä
- viestintä muilla kielillä.

Tätä ryhmä nimettiin kansainvälisyysosaamiseksi. Lomakkeessa mainituista taidoista viestintä ruotsin kielellä ei latautunut mihinkään faktoriin.

Kuviosta 2. nähdään, että vastaajat ovat kokeneet akateemisten taitojen ryhmään valikoituneiden tietojen ja taitojen kehittyneet pääsääntöisesti paljon. Tämä on luonnollista tarkasteltaessa jakaumia koko aineistosta, koska akateeminen asiantuntijuus on kaikkien alojen perusta. Kunkin akateemisen taidon ryhmään kuuluvan tiedon tai taidon kohdalla vain noin viisi prosenttia vastaajista arvioi, ettei kyseinen tieto tai taito kehittynyt yliopisto-opintojen aikana tai se kehittyi vain vähän. Vastaajien arviolla akateemisten taitojen kehittymisestä sekä heidän lopputyönsä arvosanalla näyttäisi olevan yhteys yhden yksittäisen yliopiston osa-aineiston perusteella. Eli jos vastaaja arvioi, että akateemisten taitojen ryhmään lukeutuvat tiedot tai taidot kehittyivät yliopisto-opintojen aikana paljon, hän oli saanut todennäköisemmin hyvän arvosanan lopputyöstään ja päinvastoin. Tätä ei tässä yhteydessä ehditty vahvistamaan koko aineistosta, mutta aihetta voisi olla mielenkiintoista tutkia lisää.

Kuvio 2. Miten yliopisto-opinnot kehittivät seuraavia tietoja ja taitoja (%).

Monia niin sanottuja yleisiä taitoja on mahdollista kehittää erilaisin pedagogisin ratkaisuin substanssiosaamisen rinnalla. Ryhmään yleiset taidot kuuluvien tietojen ja taitojen osalta eniten ovat vastaajien arvion mukaan kehittyneet yhteistyötaidot, stressinsietokyky ja esiintymistaidot. Vähiten tähän ryhmään kuuluvista tiedoista ja taidoista kehittyi yliopisto-opintojen aikana neuvottelutaidot. Neuvotteluja ei todennäköisesti erityisemmin harjoiteta yliopisto-opinnoissa vielä, mutta monia neuvottelutaitoon sisältyvää osaamista kylläkin, esimerkkinä argumentointitaitoja. Osittain tässä lienee siis kyse osaamisen sanoittamisen haasteista. Osaamisen sanoittamiseen olisi hyvä kiinnittää huomiota, koska kuten edellä nähtiin, lähes kaksi vastaajaa kolmesta arvioi neuvottelutaidot tärkeäksi tai erittäin tärkeäksi työssään. Osaamisen sanoittaminen on tärkeä teema yleisemminkin.

Ammattispesifien taitojen ryhmään kuuluvista tiedoista ja taidoista kehittyivät eniten lainsäädännön tuntemus ja liiketoiminnan/taloushallinnon perusteiden tuntemus sekä vähiten yrittäjyystaidot ja esimiestäidot. Yrittäjyyteen on yliopistoissa viime aikoina kiinnitetty aiempaa enemmän huomiota ja onkin mielenkiintoista nähdä, näkyykö tämä aikanaan uraseurantakyselyn tuloksissa. Mielenkiintoista olisi myös selvittää mitä kaikkea ihmiset mieltävät kuuluvan yrittäjyystaitoihin. Viestintä englannin kielellä näyttäisi kehittyvän myös varsin hyvin yliopisto-opintojen aikana. Keskustelua on käyty englannin merkittävästä roolista tieteen kielenä, mutta ainakin vielä tässä 2010-luvun alkupuolella valmistuneilta kerätyssä

aineistossa viestintä suomen kielellä on vastaajien arvion mukaan kehittynyt hieman enemmän kuin viestintä englannin kielellä. Tulevat kyselyt näyttävät tapahtuuko tässä muutosta.

Tietojen ja taitojen kehittyminen koulutusaloittain

Koulutusaloittain tarkasteltuna eroja niiden tietojen ja taitojen välillä, jotka kehittyvät yliopisto-opintojen aikana paljon, ei juuri ole. Käytännössä jokaisella koulutusosalalla akateemiset taidot kehittyvät paljon, kuten nähdään taulukosta 5. Tietojen ja taitojen järjestys ja miten paljon ne kullakin koulutusosalalla on kehittynyt, saattaa vaihdella. Taulukkoon on merkitty kunkin koulutusalan kohdalla tähdellä * ne tiedot ja taidot, jotka nousivat tärkeimpien työssä tarvittavien tietojen ja taitojen joukkoon kullakin koulutusosalalla (katso taulukko 1.). Koulutusaloilla, joilta valmistuneet sijoittuvat ammatti- tai tehtäväkuviltaan melko kapealle sektorille, koulutuksen paljon kehittämät tiedot ja taidot ovat pitkälti samoja kuin tärkeimmät työssä tarvittavat tiedot ja taidot.

Taulukko 5. Tietojen ja taitojen kehittyminen yliopisto-opintojen aikana keskiarvojen mukaan ja koulutusaloittain. (Ne tiedot ja taidot, joiden perässä on tähti, ovat nousseet edellä taulukossa 3 tärkeimpien työssä tarvittavien taitojen joukkoon kunkin koulutusalan kohdalla. Eli karkeasti, mitä enemmän tähtiä, sitä paremmin koulutus tuottaa työelämässä tarvittavaa osaamista.)

Lääketieteellinen Opinnoista saatu teoreettinen osaaminen 5,2 * Kyky oppia ja omaksua uutta 4,7 * Analyttiset, systemaattiset ajattelun taidot 4,6 * Tiedonhankintataidot 4,5 Opinnoista saatu käytännön osaaminen 4,4 Ongelmanratkaisutaidot 4,3 *	Hammaslääketiede Opinnoista saatu teoreettinen osaaminen 5,5 * Opinnoista saatu käytännön osaaminen 5,4 * Stressinsietokyky 4,8 * Kyky oppia ja omaksua uutta 4,8 * Analyttiset, systemaattisen ajattelun taidot 4,5 Tiedonhankintataidot 4,5	Eläinlääketiede Opinnoista saatu teoreettinen osaaminen 5,4 * Tiedonhankintataidot 4,8 Kyky oppia ja omaksua uutta 4,7 * Opinnoista saatu käytännön osaaminen 4,7 Analyttiset, systemaattisen ajattelun taidot 4,7 Lainsäädännön tuntemus 4,6	Farmasia Opinnoista saatu teoreettinen osaaminen 5,0 Tiedonhankintataidot 4,8 * Kyky oppia ja omaksua uutta 4,5 * Analyttiset, systemaattisen ajattelun taidot 4,3
Oikeustieteellinen Lainsäädännön tuntemus 5,3 * Opinnoista saatu teoreettinen osaaminen 4,8 Kyky oppia ja omaksua uutta 4,5 * Tiedonhankintataidot 4,5 * Itseohjautuvuus/omaloitteisuus 4,5	Kauppa Kyky oppia ja omaksua uutta 4,8 * Tiedonhankintataidot 4,8 Analyttiset, systemaattiset ajattelun taidot 4,7 Liiketoiminnan/taloushallinnon perusteiden tuntemus 4,7	Maatalous-metsä Tiedonhankintataidot 4,8 Kyky oppia ja omaksua uutta 4,8 * Analyttiset, systemaattiset ajattelun taidot 4,6 Opinnoista saatu teoreettinen osaaminen 4,5 Itseohjautuvuus/omaloitteisuus 4,4 *	Yhteiskunta Kyky oppia ja omaksua uutta 4,8 * Analyttiset, systemaattiset ajattelun taidot 4,8 Tiedonhankintataidot 4,8 Itseohjautuvuus/omaloitteisuus 4,6 * Opinnoista saatu teoreettinen osaaminen 4,6

	Opinnoista saatu teoreettinen osaaminen 4,6		
Humanistinen Kyky oppia ja omaksua uutta 4,8 * Tiedonhankintataidot 4,7 Analyttiset, systemaattiset ajattelun taidot 4,6 Viestintä suomen kielellä 4,6 * Itseohjautuvuus/oma-aloitteisuus 4,5 * Opinnoista saatu teoreettinen osaaminen 4,5	Kasvatus Opetus-, koulutus- ja ohjaustaidot 4,7 * Kyky oppia ja omaksua uutta 4,6 * Opinnoista saatu teoreettinen osaaminen 4,6 Tiedonhankintataidot 4,6 Yhteistyötaidot 4,5 * Itseohjautuvuus/oma-aloitteisuus 4,5 *	Teologia Kyky oppia ja omaksua uutta 4,7 * Analyttiset, systemaattiset ajattelun taidot 4,7 Opinnoista saatu teoreettinen osaaminen 4,6 Itseohjautuvuus/oma-aloitteisuus 4,6 * Tiedonhankintataidot 4,6 Viestintä suomen kielellä 4,4	Psykologia Opinnoista saatu teoreettinen osaaminen 5,1 Tiedonhankintataidot 5,0 Analyttiset, systemaattiset ajattelun taidot 5,0 * Kyky oppia ja omaksua uutta 4,7 * Itseohjautuvuus/oma-aloitteisuus 4,6 *
Terveys Tiedonhankintataidot 5,1 Kyky oppia ja omaksua uutta 4,9 * Analyttiset, systemaattiset ajattelun taidot 4,8 Opinnoista saatu teoreettinen osaaminen 4,8 Itseohjautuvuus/oma-aloitteisuus 4,7 *	Liikunta Kyky oppia ja omaksua uutta 4,6 * Tiedonhankintataidot 4,5 Opinnoista saatu teoreettinen osaaminen 4,5 Opetus-, koulutus- ja ohjaustaidot 4,5 Yhteistyötaidot 4,5 *	Luonnontieteellinen Kyky oppia ja omaksua uutta 4,8 * Opinnoista saatu teoreettinen osaaminen 4,7 Analyttiset, systemaattiset ajattelun taidot 4,7 * Tiedonhankintataidot 4,6 * Itseohjautuvuus/oma-aloitteisuus 4,4 * Ongelmanratkaisutaidot 4,4 *	Teknillinen Kyky oppia ja omaksua uutta 4,9 * Analyttiset, systemaattiset ajattelun taidot 4,8 * Tiedonhankintataidot 4,7 Opinnoista saatu teoreettinen osaaminen 4,7 Ongelmanratkaisutaidot 4,6 *
Taideteollinen Luovuus 4,9 * Kyky oppia ja omaksua uutta 4,7 * Yhteistyötaidot 4,5 * Itseohjautuvuus/oma-aloitteisuus 4,5 *	Kuvataide Luovuus 5,0 * Itseohjautuvuus 4,9 * Kyky oppia ja omaksua uutta 4,5 * Opinnoista saatu teoreettinen osaaminen 4,2 Opinnoista saatu käytännön osaaminen 4,1	Musiikki Esiintymistaidot 4,9 * Kyky oppia ja omaksua uutta 4,6 * Luovuus 4,5 * Itseohjautuvuus/oma-aloitteisuus 4,3 * Stressinsietokyky 4,3 *	Teatteri ja tanssi Luovuus 5,3 * Kyky oppia ja omaksua uutta 5,2 * Yhteistyötaidot 5,1 * Esiintymistaidot 4,9 Opinnoista saatu teoreettinen osaaminen 4,8 Itseohjautuvuus/oma-aloitteisuus 4,6 *

Tietojen ja taitojen kehittymisen vertailua koulutusaloittain

Alla ovat keskeisimmät huomiot tiedoista ja taidoista niiden lomakkeessa olevassa järjestyksessä koulutusaloittain. Kuvina olevat vastausjakaumat koulutusaloittain kaikkien tietojen ja taitojen osalta on nähtävissä liitteessä 8. Opetushallituksen Vipunen-tietopalvelusta pääsee myös vertailemaan koulutusalojen sisällä eri yliopistoista valmistuneiden arvioita.

Opinnoista saatu teoreettinen osaaminen on pääsääntöisesti kehittynyt paljon kaikilla koulutusaloilla. Humanisteista kuitenkin lähes joka kymmenes vastaaja koki, että teoreettinen osaaminen kehittyi opintojen aikana vain vähän tai ei lainkaan. Osuus on korkein verrattaessa eri koulutusaloilta valmistuneiden vastauksia.

Yli puolet oikeustieteilijöistä arvioi, että opinnoista saatu käytännön osaaminen kehittyi vain vähän tai ei lainkaan. Osuus on selvästi korkein kaikki koulutusalat huomioiden. Kauppatieteilijöistä kolmasosa ja yhteiskuntatieteilijöistä lähes kolmasosa arvioi käytännön osaamisen kehittyneen vain vähän tai ei lainkaan. Toisaalta hammaslääketieteilijöistä 90 % arvioi käytännön osaamisen kehittyneen opintojen aikana paljon tai erittäin paljon. Mielenkiintoista oli huomata, että lääketieteilijöistä näin arvioi ”vain” 45 %. Osuus on toki korkeampi kuin monella muulla professionaalilla, mutta siis selvästi matalampi kuin hammas- ja eläinlääketieteilijöiden keskuudessa.

Analyttiset, systemaattisen ajattelun taidot kehittyvät yliopisto-opintojen aikana varsin hyvin (ks. edellä kuvio 2.). Taideaineista valmistuneet arvioivat tämän taidon kehittyneen selvästi keskiarvoa vähemmän. Tähän vaikuttavat luonnolliset koulutusten sisällölliset erot. Kasvatustieteilijöistä alle puolet arvioi tämän taidon kehittyneen opintojen aikana paljon tai erittäin paljon. Osuutta laskee nimenomaan opettajien vastaukset, jotka oli mahdollista erottaa aineistosta tutkintokoodin perusteella muista kasvatustieteilijöistä. Opettajista vain reilu kolmasosa (35 %) arvioi analyttisen, systemaattisen ajattelun taitojen kehittyneen paljon tai erittäin paljon. Vertailuna muut kasvatustieteen maisterit arvioivat kyseisen taidon kehittyneen opintojen aikana merkittävästi enemmän, 65 % arvioi taidon kehittyneen paljon tai erittäin paljon opintojen aikana. Myös monella muulla professionaalilla (lääketiede ml hammas- ja eläinlääketiede, farmasia ja oikeustiede) tämä taito on kehittynyt keskiarvoa vähemmän.

Tiedonhankintataidot ovat yliopistokoulutuksen ydintä (yksi akateemisen asiantuntijuuden taidoista faktorianalyysin perusteella). Vastausten perusteella tiedonhankintataidot ovat kehittyneet erityisen hyvin terveystieteen ja psykologian koulutusaloilla. Näiltä aloilta valmistuneista noin kolme vastaajaa neljästä arvioi opintojen kehittäneen tiedonhakutaitoja paljon tai erittäin paljon. Tiedonhankintataidot ovat kehittyneet vähiten taideaineista valmistuneiden keskuudessa. Tämän taustalla lienee myös taideaineiden erilainen koulutuksellinen luonne.

Tekniikan (58 %) ja terveystieteen (50 %) koulutusaloilta valmistuneista vähintään puolet arvioi ongelmanratkaisutaitojen kehittyneen yliopisto-opintojen aikana paljon tai erittäin paljon. Edellä tuli esiin, että ongelmanratkaisutaidot ovat viidenneksi tärkein työelämätaito uraseurantakyselyssä mainituista taidoista (84 % vastaajista arvioi ongelmanratkaisun tärkeäksi tai erittäin tärkeäksi työssään). Kaikista vastaajista 44 % arvioi tämän taidon kehittyneen paljon tai erittäin paljon opintojen aikana. Ero on siis verrattain suuri verrattaessa työelämätarpeeseen. Tämä on mielenkiintoista, koska ongelmanratkaisun taustalla tyypillisesti vaikuttavat teoreettinen osaaminen, analysointi ja tiedonhakutaidot ovat kuitenkin kehittyneet opintojen aikana varsin hyvin vastausten perusteella. Voidaanko ajatella, että työelämässä ongelmanratkaisutaidot ilmentävät teorian soveltamista ja tähän voisi siis vastausten perusteella keskittyä mahdollisuuksien mukaan yliopistokoulutuksessa enemmänkin? Ongelmanratkaisutaitojen arvioi

kehittyneen opintojen aikana parhaiten teknillistieteelliseltä ja terveystieteiden koulutusaloilta valmistuneet.

Reilu neljäsosa vastaajista arvioi organisointi- ja koordinoitaitojen kehittyneen opintojen aikana paljon tai erittäin paljon. Parhaiten organisointi- ja koordinoitaidot näyttäisivät kehittyvän terveystieteen ja liikuntatieteen koulutusaloilla. Toisaalta 18 % vastaajista arvioi, ettei kyseiset taidot ole kehittyneet opintojen aikana juuri lainkaan (= ei lainkaan tai vain vähän). Oikeustieteelliseltä koulutusosalta valmistuneista peräti 38 % arvioi, että yliopisto-opinnot eivät kehittäneet organisointi- ja koordinoitaitoja.

Reilu viidesosa vastaajista arvioi projektinhallintataitojen kehittyneen opintojen aikana paljon tai erittäin paljon. Toisaalta neljäsosa vastaajista arvioi projektinhallintataitojen kehittyneen vain vähän tai ei lainkaan. Vaikuttaisi siltä, että projektinhallintaa on jossain muodossa vain parilla koulutusallalla osana koulutusta tai ainakin taito on kehittynyt yliopisto-opintojen aikana. Noin kolmasosa terveystieteiden (37 %) ja taideteolliselta (31 %) koulutusosalta valmistuneista arvioi projektinhallintataidon kehittyneen paljon tai erittäin paljon. Muillakin koulutusaloilla projektinhallintataito kehittyy tai ainakin sitä on mahdollisuuksia kehittää, jos opiskelija haluaa.

Esimiestaidot eivät tulosten perusteella kuulu yliopisto-opintojen opetussuunnitelmiin terveystieteitä lukuun ottamatta. Kaksi kolmasosaa kaikista vastaajista arvioi, että esimiestaidot kehittyivät opintojen aikana vain vähän tai ei lainkaan. Tämä on myös yksi taidosta, jonka ympärillä esiintyy keskustelua pitäisikö esimiestaitojen kehittämiseen olla mahdollisuus yliopisto-opintojen aikana vai kuuluisiko sen kehittäminen valmistumisen jälkeiseen aikaan? Argumentteja varmasti löytyy puolesta ja vastaan. Työllistymistiedoista nähdään, että viisi vuotta valmistumisen jälkeen vajaa viidesosa vastaajista kertoo työhönsä liittyvän johto- ja esimiestehtäviä, mutta vain noin kymmenen prosenttia vastaajista piti johto- tai esimiestehtäviä pääasiallisena tehtävänä. Mielenkiintoista oli huomata, että esimiestyön pääasialliseksi työtehtäväkseen ilmoittaneista vastaajista 16 % arvioi yliopisto-opintojen kehittäneen esimiestaitoja paljon tai erittäin paljon (kaikista vastaajista näin arvioi vain seitsemän prosenttia).

Yhteistyötaidot ovat kehittyneet eniten seuraavilla koulutusaloilla: teatteri ja tanssi (74 % arvioi taidon kehittyneen paljon tai erittäin paljon), kasvatustieteellinen (57 %), kauppatieteellinen (55 %), taideteollinen (54 %) ja liikuntatieteellinen (51 %). Selvästi heikoimmin yhteistyötaidot arvioi kehittyneen opintojen aikana oikeustieteelliseltä koulutusosalta valmistuneet. Erot yhteistyötaitojen kehittämisessä eri koulutusalojen välillä todennäköisesti johtuvat koulutusalojen pedagogisista eroista.

Vain noin joka kuudes vastaaja arvioi neuvottelutaitojen kehittyneen yliopisto-opintojen aikana paljon tai erittäin paljon. Joka kolmas vastaaja arvioi, että neuvottelutaidot kehittyivät opintojen aikana vain vähän tai ei lainkaan. Neuvottelutaidot näyttäisivät kehittyvän jonkin verran seuraavilla koulutusaloilla: teatteri ja tanssi (35 % arvioi taidon kehittyvän paljon tai erittäin paljon, terveystiede (31 %) ja kasvatustiede (30 %), erityisesti lastentarhanopettajat (37 %). Luonnontieteilijöistä puolet arvioi, että neuvottelutaidot kehittyvät opintojen aikana vain vähän tai ei lainkaan.

Kolmasosa vastaajista arvioi esiintymistaitojen kehittyneen opintojen aikana paljon tai erittäin paljon. Tämänkin taidon kohdalla kriittisimmin taidon kehittymiseen opintojen aikana suhtautuvat oikeustieteellisistä valmistuneet. Heistä vain joka kymmenes arvioi esiintymistaitojen kehittyneen paljon tai erittäin paljon. Eniten esiintymistaitoja ovat kehittäneet taideaineet, mikä ei ole yllättävää. Myös opettajankoulutus kehittää vastausten perusteella esiintymistaitoja.

Opettajankoulutus kehittää myös opetus-, koulutus- ja ohjaustaitoja parhaiten vertailtaessa koulutusaloja. Muunlainen tulos olisi ollut huolestuttava. Lähes kaksi kolmesta opettajakoulutuksen käyneistä arvioi tämän taidon kehittyneen opintojen aikana paljon tai erittäin paljon ja vain pari prosenttia arvioi taidon kehittyneen vain vähän tai ei lainkaan. Nykyinen aineisto ei antanut mahdollisuutta tarkastella aineenopettajien vastauksia erikseen.

Monikulttuurisessa ympäristössä toimimisen kehitymisessä on suuria koulutusaloittaisia eroja. Monikulttuurisessa ympäristössä toimiminen kehittyy paljon tai erittäin paljon taideteollisessa (43 % vastaajista arvioi näin), kauppatieteen (35 %) sekä kuvataiteen (35 %) koulutusaloilla. Vähiten ko. taito näyttäisi kehittyvät seuraavilla koulutusaloilla: psykologia, oikeustiede, eläinlääketiede ja lääketiede. Monikulttuurisuutta ei tässä ole määritelty ja vaikuttavat tekijät saattavat vaihdella eri koulutusaloilla. Todennäköisesti esimerkiksi englanninkielisen tutkintoon johtavan koulutuksen määrä on yksi selittävä tekijä.

Kaksi seuraavaa taitoa ovat saman tyyppisiä kuin opetus-, koulutus- ja ohjaustaidot edellä. Kyseiset taidot liittyvät keskeisesti yhteen koulutusalaan. Lainsäädännön tuntemus kehittyy paljon tai erittäin paljon 85 prosentin oikeustieteen koulutusosalta valmistuneen mielestä. Vain prosentti oikeustieteelliseltä koulutusosalta valmistuneista arvioi lainsäädännön tuntemuksen kehittyneen vain vähän tai ei lainkaan. Myös muutamalla muulla alalla lainsäädäntö on vastausten perusteella mukana jollain tavalla alan tehtäväkuissa. Farmasian alalta valmistuneista lähes puolet arvioi lainsäädännön tuntemuksen kehittyneen paljon tai erittäin paljon.

Kauppatieteilijöistä 62 % arvioi liiketoiminnan ja taloushallinnon perusteiden tuntemuksen kehittyneen paljon tai erittäin paljon opintojen aikana ja vain viisi prosenttia koki kyseisen taidon kehittyneen vain vähän tai ei lainkaan. Muilta koulutusaloilta valmistuneista vain harva koki liiketoiminnan ja taloushallinnon perusteiden kehittyneen paljon tai erittäin paljon. Poikkeuksina teknillinen ja maa- ja metsätaloustieteen koulutusalat, joilta valmistuneista reilu viidesosa arvioi kyseisen taidon kehittyneen paljon tai erittäin paljon.

Yli puolet kaikista vastaajista arvioi tieto- ja viestintätekniikan taitojen kehittyneen opintojen aikana jonkin verran tai melko paljon. Seuraavilta koulutusaloilta valmistuneista noin kolmasosa arvioi tämän taidon kehittyneen opintojen aikana paljon tai erittäin paljon: terveystieteellinen 39 %, teknillistieteellinen 38 %, sekä luonnontieteellinen, taideteollinen ja kauppatieteellinen 33 %. Lähes puolet taideaineista valmistuneista arvioi tämän taidon kehittyneen opintojen aikana vain vähän tai ei lainkaan. Lääketieteellisestä ja oikeustieteellisestä valmistuneista näin arvioi kolmannes.

Yli puolet vastaajista seuraavilla koulutusaloilla arvioi viestinnän suomen kielellä kehittyneen paljon tai erittäin paljon yliopisto-opintojen aikana: humanistinen (58 %), kasvatustiede (53 %), yhteiskuntatieteet (53 %) ja terveystieteet (51 %). Kaikista vastaajista 12 % arvioi, että viestintä suomen kielellä kehittyi opintojen aikana vain vähän tai ei lainkaan. Toisaalta vähän yli puolet vastaajista arvioi, että viestintä ruotsin kielellä kehittyi opintojen aikana vain vähän tai ei lainkaan. Vastaajien äidinkieli sekä yliopiston virallinen kieli luonnollisesti vaikuttavat asiaan. Esimerkkinä ruotsin kielisistä yliopistoista (Svenska handelshögskolan ja Åbo Akademi) valmistuneista selvästi yli puolet arvioi viestinnän ruotsin kielellä kehittyneen paljon tai erittäin paljon ja vain noin joka kymmenes vastaaja arvioi viestinnän ruotsin kielellä kehittyneen vähän tai ei lainkaan.

Viestintä englannin kielellä näyttäisi kehittyvän erityisesti kauppätieteen opintojen aikana, sillä kauppätieteilijöistä yli puolet (55 %) arvioi englannin kielen viestintätaitojen kehittyneen paljon tai erittäin paljon opintojen aikana. Vähiten englannin kielen viestintätaitoihin paneudutaan kasvatustieteen (erityisesti opettajakoulutus) ja lääketieteen opinnoissa.

Viestintä muilla kielillä (kuin edellä mainitut) on kehittynyt eniten humanistien (23 % arvioi taidon kehittyneen paljon tai erittäin paljon) ja kauppätieteilijöiden (10 %) keskuudessa. Vastausten perusteella muilla koulutusaloilla muita kieliä ei juuri opiskella.

Kyvyn oppia ja omaksua uutta kehittymisen vaihtelu koulutusaloittain on melko vähäistä. Seuraavilta koulutusaloilta valmistuneista vähintään kaksi kolmesta arvioi oppimiskyvyn kehittyneen paljon tai erittäin paljon: teatteri ja tanssi (79 %), tekniikka (71 %), terveystiede (70 %), yhteiskuntatiede (68 %), kauppätiede (67 %), humanistinen (66 %), psykologia (66 %), maatalous-metsätiede (66 %) ja teologia (66 %).

Taideaineet nousevat esiin, kun tarkastellaan luovuutta. Erityisesti teatteri ja tanssin sekä kuvataiteen koulutusaloilla luovuus on kehittynyt opintojen aikana paljon (useampi kuin kolme vastaajaa neljästä arvioi luovuuden kehittyneen paljon tai erittäin paljon). Poikkeuksena taideaineiden keskuudessa on musiikki, jolta valmistuneista ”vain” 55 % arvioi luovuuden kehittyneen paljon tai erittäin paljon. Toki tämä osuuskin on suuri verrattaessa esimerkiksi kasvatustieteilijöihin, joista vajaa kolmasosa arvioi luovuuden kehittyneen opintojen aikana paljon tai erittäin paljon, ja joka on koulutuslavorailussa seuraavana.

Tieteiden- ja taiteidenvälisyys/moniammatillisissa ryhmissä toimiminen kehittyy vastausten perusteella eniten taideaineissa (erityisesti taideteollinen sekä teatteri ja tanssi). Usealta koulutuslavoralta valmistuneista joka kuudes vastaaja arvioi tämän taidot kehittyneen paljon tai erittäin paljon. Vähiten tieteiden- ja taiteiden välisyys/moniammatillisissa ryhmissä toimimisen arvioi kehittyneen oikeustieteen ja eläinlääketieteen vastaajat.

Stressinsietokyky näyttää kehittyvän erityisesti hammaslääketieteen koulutuksessa. Kyseiseltä koulutuslavoralta valmistuneista seitsemän kymmenestä arvioi stressinsietokyvyn kehittyneen opintojen aikana paljon tai erittäin paljon. Tämä liittyy ainakin osittain opintojen kuormittavuuteen. Myös seuraavilla koulutuslavoroilla valmistuneista noin puolet arvioi stressinsietokyvyn kehittyneen paljon tai erittäin paljon: teatteri ja tanssi (53 %), musiikki (49 %), eläinlääketiede (47 %) ja terveystiede (45 %).

Verkostoitumistaidot näyttävät vastausten perusteella kehittyvän eniten terveystieteen, kauppätieteen sekä teatteri ja tanssin koulutuslavoroilla. Reilu kolmannes mainittujen alojen vastaajista arvioi verkostoitumistaitojen kehittyneen paljon tai erittäin paljon. Yli puolet kaikkien koulutuslavorojen vastaajista valitsi jommankumman keskimmaisista vaihtoehtoista (kehittyi jonkin verran, kehittyi melko paljon) arvioidessaan verkostoitumistaitojen kehittymisen määrää yliopisto-opintojen aikana.

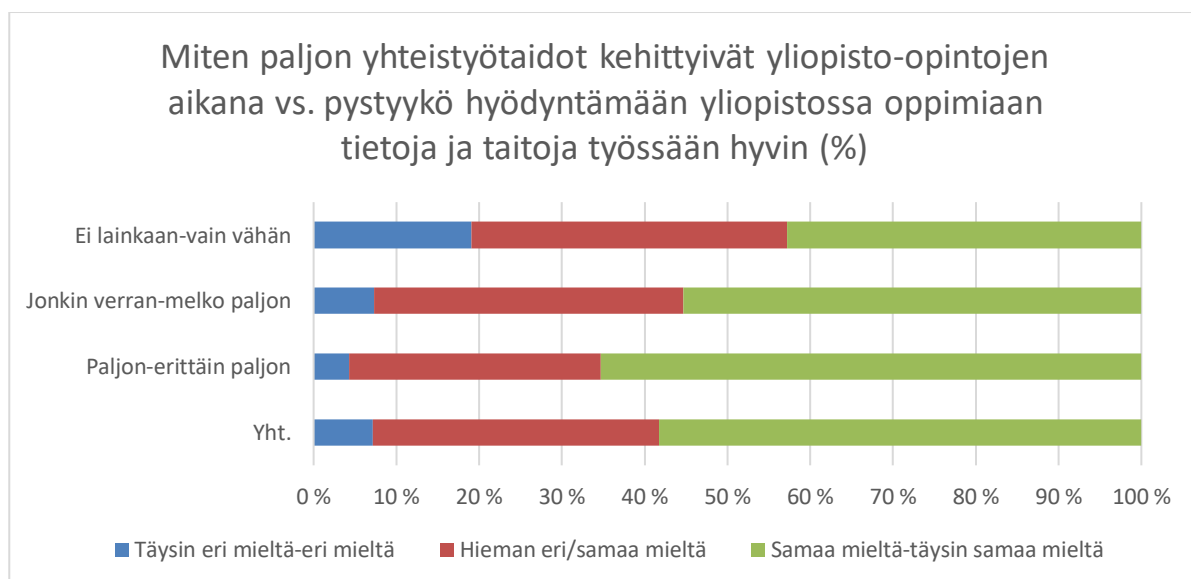
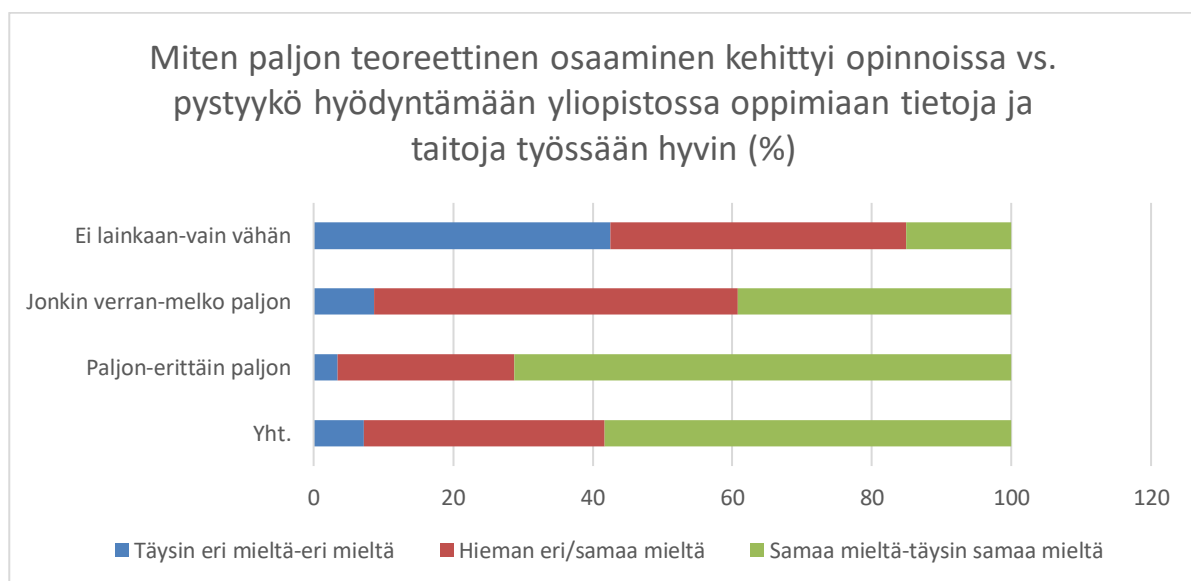
Itseohjautuvuus/oma-aloitteisuus kehittyy yliopisto-opintojen aikana varsin paljon, yli puolet kaikista vastaajista arvioi tämän taidon kehittyneen paljon tai erittäin paljon. Vähiten itseohjautuvuus/oma-aloitteisuus kehittyy vastausten perusteella lääketieteen, eläinlääketieteen ja terveystieteen koulutuslavoroilla.

Yrittäjyystaidot eivät juurikaan kehity yliopisto-opintojen aikana. Eniten yrittäjyystaidot kehittyvät kauppätieteissä, mutta kauppätieteilijöistäkin vain joka kymmenes arvioi yrittäjyystaitojen kehittyneen opintojen aikana paljon tai erittäin paljon. Tämä taito on yksi uraseurantakyselyssä mainituista taidoista, joihin yliopisto-opinnoissa on viime aikoina kiinnitetty aiempaa enemmän huomiota.

Tietojen ja taitojen kehittyminen ja kyselyhetken työn laatu

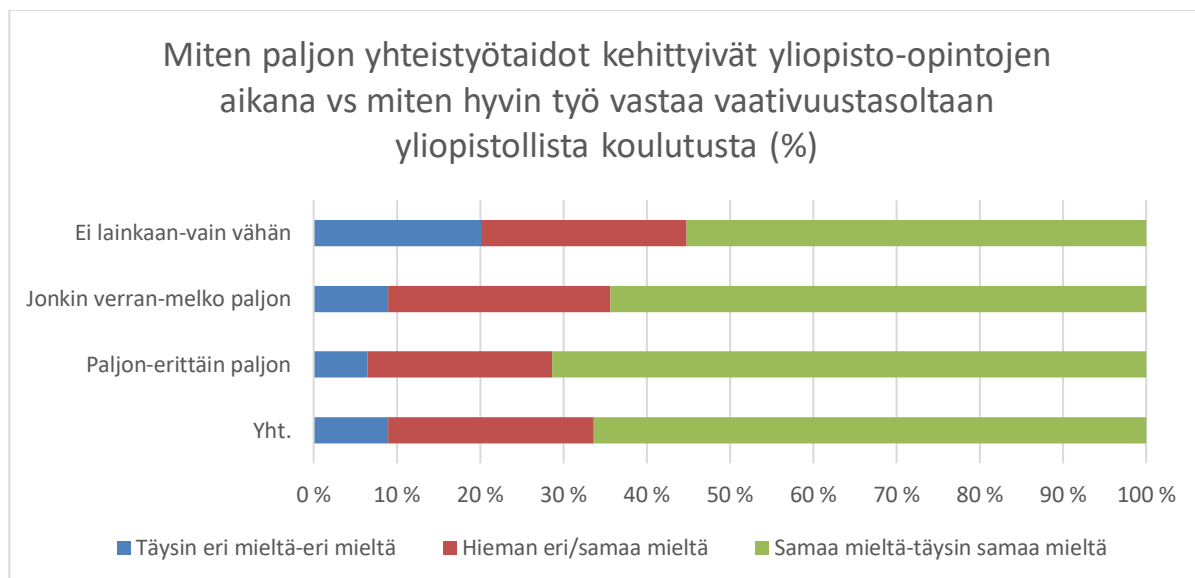
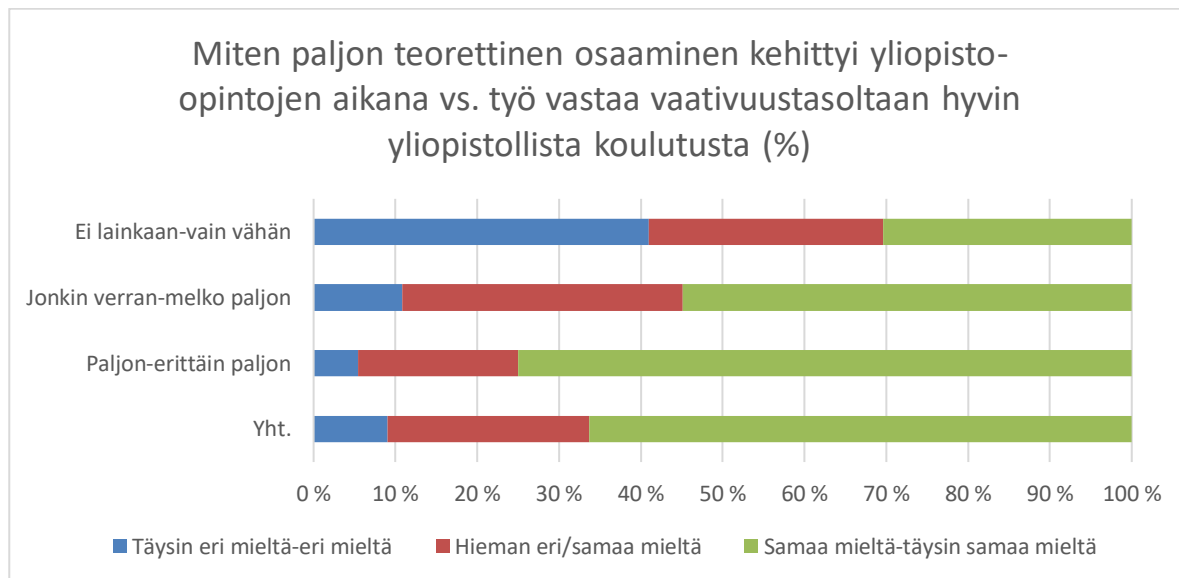
Lähes kaikkien kyselyssä mainittujen tietojen ja taitojen kohdalla on yhteys (korrelaatio) työllistymisen laadun alavastaavuuden osaan (pystyy hyödyntämään oppimiaan asioita hyvin). Yhteys on vahva erityisesti ns. akateemisten taitojen kohdalla. Taidot, joissa yhteyttä koko aineiston tasolla ei löytynyt, ovat liiketalouden ja taloushallinnon osaaminen sekä viestintä ruotsin ja muilla kielillä. Tarkasteltaessa pelkästään kauppatieteilijöiden vastauksia löytyy selkeä yhteys liiketalouden ja taloushallinnon osaamisen kohdalla.

Kuvio 3. Esimerkki yhteydestä osaamisen kehittymisen ja työllistymisen laadun, alavastaavuus, välillä kahden taidon osalta. Akateemisista taidoista on valittu teoreettisen osaamisen kehittyminen ja yleisistä taidoista yhteistyötaidot. Kaikkien tietojen ja taitojen vastaavat kuvaajat löytyvät liitteestä 9.

Vastaava yhteys löytyi verrattaessa mainittujen taitojen kehittymistä opintojen aikana ja kyselyhetken työn vaativuutta suhteessa koulutukseen, mutta se ei aivan kaikilta osin ollut yhtä vahva kuin verrattaessa taitojen kehittymistä. Tässäkin tarkastelussa yhteys löytyi ryhmään akateemiset taidot luettavien tietojen ja taitojen osalta. Sen sijaan yleisten taitojen kohdalla vain muutaman osalta löytyi yhteys.

Kuvio 4. Esimerkki yhteydestä osaamisen kehittymisen ja työllistymisen laadun välillä kahden taidon osalta. Akateemisista taidoista on valittu teoreettisen osaamisen kehittyminen ja yleisistä taidoista yhteistyötaidot. Kaikkien tietojen ja taitojen vastaavat kuvaajat löytyvät liitteestä 10.

Raportin laatimiseen käytettävissä oleva aika ei mahdollistanut vaikutusten tarkempaa analysointia. Nyt ei siis pystytty osoittamaan onko valmistuneilla, jotka arvioivat erityisesti akateemisten taitojen kehittyneen paljon, suurempi todennäköisyys päästä hyvin koulutustaan vastaavaan työhön kuin valmistuneilla, jotka arvioivat akateemisten taitojen kehittyneen vähän tai ei lainkaan. Vai onko mahdollisesti niin, että hyvin koulutustaan vastaavissa tehtävissä olevat vastaajat kykenevät paremmin näkemään työnsä kautta

yliopisto-opinnoissa kehittyneiden taitojen hyödyt ja siten he ymmärtävät kyseisten taitojen kehittyneen paljon opintojen aikana. Tai osaamisen kehittymisen ja työllistymisen laadun välinen kausaiteetti voi olla jokin muu.

Jatkotutkimusaiheita

Tämän raportin laatimiseen käytettävissä ollut hyvin rajallinen aika aiheutti sen, että valitun teeman asioita pystyttiin tarkastelemaan vain pinnallisesti. Niinpä moni esille nostamistamme asioista olisi hyvä tutkia perusteellisemmin. Olemme listanneet alle muutamia meidän näkökulmastamme lisätarkastelua vaativia aiheita. Nämä vinkkinä myös opiskelijoille, jotka miettivät lopputyönsä aihetta.

- Työssä tarvittavan osaamisen kehittyminen viimeisen 10 vuoden aikana. Miten suuri tai pieni työn tekemisen muutos on?
- Opinnoista saadun teoreettisen osaamisen vaikutus työuraan. Teoreettisuutta kritisoidaan, mutta onko se kuitenkin kaiken asiantuntijuuden perusta ja merkittävin yksittäinen akateemisten työuraa määrittävä tekijä?
- Kuvaako lopputyön arvosana osaamista? Jos kuvaa, minkälaisesta osaamisesta se itseasiassa antaa kuvan ja miten hyvin.
- Osaamisen kehittymisen ja työllistymisen laadun välinen yhteys.

Lähteet

Artess Jane & Hooley, Tristram & Mellors-Bourne, Robin (2018) : Employability: A review of the literature 2012-2016. A report for the Higher Education Academy.

<http://www.iftf.org/futureworkskills>, luettu 28.5.2020

<https://yle.fi/uutiset/3-11380694>, luettu 5.6.2020: Väitös: Elinikäinen oppiminen on valjastettu luomaan meistä yrittäjiä- alkuperäinen ihanne sivistyksen lisäämisestä on jäänyt varjoon jo kauan sitten.

Järvensivu, Anu (2010): Tapaus työelämä ja voiko sitä muuttaa. Tampere: Tampereen yliopistopaino.

Jokinen, Leena: Tulevaisuuden työt ja tulevaisuustyö ohjauksen välineenä. Luentodiat seminaarissa 29.4.2016 Työelämän megatrendit, heikot signaalit ja mustat joutsenet

Manninen, Jyri & Hobrough, John (2000): Skills gaps and overflows? A European perspective of graduate skills and employment in SMEs, Industry and Higher Education, 14:1, 51–57.

Nykänen, Seija & Tynjälä, Päivi (2012): Työelämätaitojen kehittämisen mallit korkeakoulussa, Aikuiskasvatus 32 (1), 17-28

OECD (2011): OECD Skills strategy. Towards an OECD Skills strategy.
<http://www.oecd.org/education/47769000.pdf>.

Puhakka, Antero (2011): Maistereiden työssään tarvitsemia taitoja kartoittamassa. Teoksessa Puhakka, A. & Tuominen, V. (toim). Kunha kuluu viisi vuotta - ylemmän korkeakoulutututukinnon suorittaneiden työurat. Aarresaari- verkosto. Tampereen yliopistopaino Oy, 61-87.

Pyykkö et. al. (2020): Korkeatasoisella osaamisella työelämään. Humanistisen alan, kauppatieteiden ja liiketalouden, tekniikan ja yhteiskuntatieteellisen korkeakoulutuksen arvioinnit. Kansallinen koulutuksen arviointikeskus tiivistelmät 1:2020. Karvin koulutusalaraportit ovat saatavissa osoitteessa www.karvi.fi.

Tuononen Tarja (2019): Employability of university graduates. The role of academic competences, learning and work experience in the successful transition from university to working life. Helsinki Studies in Education, number 46.

Liitteet

Liite 1. Aineiston vastausjakaumat koulutusaloittain

Koulutusala	<i>Lkm</i>	<i>%</i>
Tekniikka	2915	17
Humanistinen	2469	14
Kasvatustiede	2286	13
Kauppätieteet	2194	13
Yhteiskuntatieteet	1911	11
Luonnontieteet	1846	11
Terveystiede	550	3
Lääketiede	536	3
Oikeustiede	469	3
Farmasia	446	3
Maatalous-metsätiede	348	2
Taideteollinen	308	2
Psykologia	301	2
Teologia	295	2
Liikuntatiede	164	1
Musiikki	144	1
Hammaslääketiede	117	1
Teatteri ja tanssi	77	0
Eläinlääketiede	75	0
Kuvataide	26	0
Yht.	17477	100

Liite 2. Uraseurantakyselyssä käytetty tiedot ja taidot osio

23. Kuinka tärkeitä seuraavat tiedot ja taidot ovat nykyisessä työssäsi? Miten yliopisto-opiskelu kehitti kyseisiä työelämävalmiuksia?

OHJE: Jos et ole tällä hetkellä työelämässä, arvioi **viimeisimmän työpaikkasi mukaan**. Valitse jokaisesta sopivimmat vaihtoehdot.

	Kuinka tärkeitä seuraavat tiedot ja taidot ovat nykyisessä työssäsi?						Miten yliopisto-opiskelu kehitti kyseisiä työelämävalmiuksia?					
	1 = ei lainkaan tärkeä						1 = ei lainkaan					
	2 = vain vähän merkitystä						2 = vain vähän					
	3 = jonkin verran merkitystä						3 = jonkin verran					
	4 = melko tärkeä						4 = melko paljon					
	5 = tärkeä						5 = paljon					
	6 = erittäin tärkeä						6 = erittäin paljon					
1. Opinnoista saatu teoreettinen osaaminen	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6
2. Opinnoista saatu käytännön osaaminen	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6
3. Analyttiset, systemaattisen ajattelun taidot	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6
4. Tiedonhankintataidot	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6
5. Ongelmanratkaisutaidot	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6
6. Organisointi- ja koordinoitaitaidot	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6
7. Projektinhallintataidot	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6
8. Esimiestaidot	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6
9. Yhteistyötaidot	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6
10. Neuvottelutaidot	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6
11. Esiintymistaidot	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6
12. Opetus-, koulutus- ja ohjaustaidot	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6
13. Toimiminen monikulttuurisessa ympäristössä	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6
14. Lainsäädännön tuntemus	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6
15. Liiketoiminnan/taloushallinnon perusteiden tuntemus	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6
16. Tieto- ja viestintätekniikan taidot	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6
17. Viestintä suomen kielellä	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6
18. Viestintä ruotsin kielellä	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6
19. Viestintä englannin kielellä	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6
20. Viestintä muilla kielillä, millä?	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6
21. Kyky oppia ja omaksua uutta	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6
22. Luovuus	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6
23. Tieteiden- tai taiteidenvälisyys/moniammatillisissa ryhmissä toimiminen	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6
24. Stressinsietokyky	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6

25. Verkostoitumistaidot	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6
26. Itseohjautuvuus/oma-aloitteisuus	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6
27. Yrittäjyystaidot	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6

Liite 3a. Varimax-rotatoitu faktorimatriisi työssä merkittävistä tiedoista ja taidoista

Tiedot ja taidot	<i>Faktori1</i>	<i>Faktori2</i>	<i>Faktori3</i>	<i>Faktori4</i>
Neuvottelutaitojen merkitys nykyisessä työssä	0,75	0,14	0,12	0,13
Yhteistyötaitojen merkitys nykyisessä työssä	0,64	0,30	0,06	0,20
Organisointi- ja koordinoitaitojen merkitys nykyisessä työssä	0,63	0,41	0,13	0,08
Esiintymistaitojen merkitys nykyisessä työssä	0,60	0,11	0,23	0,27
Projektinhallintataitojen merkitys nykyisessä työssä	0,55	0,39	0,26	-0,01
Stressinsietokyvyn merkitys nykyisessä työssä	0,55	0,28	0,10	0,24
Verkostoitumistaitojen merkitys nykyisessä työssä	0,54	0,20	0,32	0,15
Opetus-, koulutus- ja ohjaustaitojen merkitys nykyisessä työssä	0,54	-0,01	0,15	0,44
Itseohjautuvuuden/ oma-aloitteisuuden merkitys nykyisessä työssä	0,50	0,41	0,07	0,19
Esimiestaitojen merkitys nykyisessä työssä	0,49	0,12	0,40	-0,05
Lainsäädännön tuntemuksen merkitys nykyisessä työssä	0,47	0,09	0,06	0,07
Suomen kielen viestintätaitojen merkitys nykyisessä työssä	0,44	0,14	-0,23	0,02
Tieto- ja viestintätekniikan taitojen merkitys nykyisessä työssä	0,40	0,38	0,12	0,00
Luovuuden merkitys nykyisessä työssä	0,38	0,20	0,22	0,37
Analyttisten, systemaattisten ajattelun taitojen merkitys nykyisessä työssä	0,12	0,76	0,12	0,13
Ongelmanratkaisutaitojen merkitys nykyisessä työssä	0,33	0,71	0,04	0,19
Tiedonhankintataitojen merkitys nykyisessä työssä	0,22	0,71	0,08	0,15
Kyky oppia ja omaksua uutta merkitys nykyisessä työssä	0,33	0,56	0,09	0,25
Englannin kielen viestinnän merkitys nykyisessä työssä	-0,07	0,38	0,55	0,02
Monikulttuurisessa ympäristössä toimimisen merkitys nykyisessä työssä	0,18	0,11	0,53	0,36
Yrittäjyystaitojen merkitys nykyisessä työssä	0,36	0,07	0,43	-0,12
Muiden kielten viestinnän merkitys nykyisessä työssä	-0,02	0,01	0,42	0,09
Ruotsin kielen viestintätaitojen merkitys nykyisessä työssä	0,11	0,00	0,19	0,06
Opinnoista saadun käytännön osaamisen merkitys nykyisessä työssä	0,12	0,23	0,06	0,49
Opinnoista saadun teoreettisen osaamisen merkitys nykyisessä työssä	0,07	0,32	0,02	0,48
Tieteiden- tai taiteidenvälisyys/ moniammatillisissa ryhmissä toimimisen merkitys nykyisessä työssä	0,28	0,10	0,28	0,45
Liiketoiminnan/ taloushallinnon perusteiden tuntemuksen merkitys nykyisessä työssä	0,39	0,23	0,44	-0,45

Liite 3b. Varimax-rotatoitu faktorimatriisi tiedoista ja taidoista ja miten ne kehittyivät yliopisto-opintojen aikana.

Varimax rotatoitu faktorimatriisi	<i>Faktori1</i>	<i>Faktori2</i>	<i>Faktori3</i>	<i>Faktori4</i>
Neuvottelutaidot	0,69	0,17	0,30	0,04
Opetus-, koulutus- ja ohjaustaidot	0,64	0,13	0,11	0,00
Yhteistyötaidot	0,62	0,29	0,18	0,17
Esiintymistaidot	0,61	0,18	0,17	0,17
Luovuus	0,58	0,27	-0,01	0,19
Projektinhallintataidot	0,57	0,29	0,29	0,14
Organisointi- ja koordinoitaitaidot	0,56	0,39	0,28	0,11
Verkostoitumistaidot	0,52	0,25	0,30	0,21
Esimiestaidot	0,52	0,05	0,50	0,08
Tieteiden- tai taiteidenvälisyys/ moniammatillisissa ryhmissä toimiminen	0,52	0,18	0,09	0,30
Stressinsietokyky	0,47	0,37	0,11	0,11
Opinnoista saadun käytännön osaaminen	0,37	0,30	0,03	0,00
Analyttisten, systemaattisten ajattelun taidot	0,11	0,77	0,08	0,13
Tiedonhankintataidot	0,15	0,68	0,14	0,12
Ongelmanratkaisutaidot	0,31	0,65	0,14	0,14
Kyky oppia ja omaksua uutta	0,28	0,64	-0,03	0,24
Opinnoista saadun teoreettisen osaaminen	0,10	0,52	0,07	0,02
Itseohjautuvuuden/ oma-aloitteisuus	0,36	0,49	0,06	0,14
Viestintä suomen kielellä	0,21	0,37	0,08	0,10
Tieto- ja viestintätekniikan taidot	0,28	0,35	0,26	0,23
Liiketoiminnan/ taloushallinnon perusteiden tuntemus	0,05	0,10	0,72	0,31
Yrittäjyystaidot	0,32	0,04	0,55	0,27
Lainsäädännön tuntemus	0,19	0,13	0,49	-0,06
Viestintä englannin kielellä	0,16	0,26	0,07	0,62
Monikulttuurisessa ympäristössä toimiminen	0,41	0,09	0,05	0,57
Viestintä muilla kielillä	0,00	0,05	0,09	0,40
Viestintä ruotsin kielellä	0,08	0,13	0,18	0,23

Liite 4. Kuvio 1 taulukko-muodossa. Tietojen ja taitojen merkitys työssä vastausten prosenttiosuuksien jakauma.

Tieto tai taito	Erittäin tärkeä	Tärkeä	Melko tärkeä	Jonkin verran merkitystä	Vain vähän merkitystä	Ei lainkaan tärkeä
Kyky oppia ja omaksua uutta merkitys nykyisessä työssä	61	28	8	2	1	0
Itseohjautuvuuden/ oma-aloitteisuuden merkitys nykyisessä työssä	60	29	8	2	1	1
Yhteistyötaitojen merkitys nykyisessä työssä	56	28	10	4	1	1
Stressinsietokyvyn merkitys nykyisessä työssä	54	29	12	4	1	1
Ongelmanratkaisutaitojen merkitys nykyisessä työssä	53	31	11	3	1	1
Suomen kielen viestintätaitojen merkitys nykyisessä työssä	48	26	12	6	4	5
Tiedonhankintataitojen merkitys nykyisessä työssä	44	33	15	5	2	1
Organisointi- ja koordinoitaitojen merkitys nykyisessä työssä	44	32	15	6	2	1
Analyttisten, systemaattisten ajattelun taitojen merkitys nykyisessä	43	32	15	6	2	1
Neuvottelutaitojen merkitys nykyisessä työssä	35	29	19	10	5	2
Yrittäjyystaitojen merkitys nykyisessä työssä	34	25	17	12	7	6
Projektinhallintataitojen merkitys nykyisessä työssä	32	28	20	11	6	3
Esiintymistaitojen merkitys nykyisessä työssä	32	32	20	9	4	2
Englannin kielen viestinnän merkitys nykyisessä työssä	32	21	18	14	10	5
Tieto- ja viestintätekniikan taitojen merkitys nykyisessä työssä	31	33	21	9	4	2
Opetus-, koulutus- ja ohjaustaitojen merkitys nykyisessä työssä	29	22	21	15	8	4
Luovuuden merkitys nykyisessä työssä	27	30	24	12	5	2
Verkostoitumistaitojen merkitys nykyisessä työssä	24	29	25	13	6	3
Opinnoista saadun käytännön osaamisen merkitys nykyisessä työssä	22	25	22	16	10	5
Monikulttuurisessa ympäristössä toimimisen merkitys nykyisessä työssä	22	21	20	16	12	8
Opinnoista saadun teoreettisen osaamisen merkitys nykyisessä työssä	18	29	23	16	9	4
Esimiestaitojen merkitys nykyisessä työssä	18	17	18	19	15	13
Lainsäädännön tuntemuksen merkitys nykyisessä työssä	18	21	21	18	14	9
Tieteiden- tai taiteidenvälisyys/ moniammatillisissa ryhmissä toimimisen merkitys nykyisessä työssä	18	20	19	15	14	13
Liiketoiminnan/ taloushallinnon perusteiden tuntemuksen merkitys nykyisessä työssä	13	15	16	16	20	21
Ruotsin kielen viestintätaitojen merkitys nykyisessä työssä	6	5	8	14	25	42
Muiden kielten viestinnän merkitys nykyisessä työssä	4	3	5	8	13	67

Liite 5a. Taulukko koulutusaloittain työelämässä tarvittavista tiedoista ja taidoista keskiarvoina, värit: vihreä = keskiarvo 5,0-5,9, tummanvihreällä ko. koulutusalan korkein keskiarvo, beige = 4,0-4,9, siniset = keskiarvo 3,9-1,0 tumman sininen = alhaisin keskiarvo ko. koulutusallalla

Osaaminen - koulutusala	Lääke	Hammaslääke	Eläinlääke	Farmasia	Psykologia	Kasvatus	Teologia	Oikeus
Kyky oppia ja omaksua uutta	5,7	5,3	5,6	5,5	5,4	5,5	5,3	5,4
Itseohjautuvuus/ oma-aloitteisuus	5,2	5,1	5,6	5,1	5,6	5,6	5,4	5,4
Yhteistyötaidot	5,3	5,2	5,5	5,3	5,5	5,6	5,3	5,1
Ongelmanratkaisutaidot	5,6	5,3	5,5	5,3	5,3	5,2	5,0	5,4
Stressinsietokyky	5,6	5,6	5,7	5,2	5,6	5,5	5,3	5,3
Tiedonhankintataidot	5,3	4,7	5,3	5,5	5,0	4,8	4,9	5,4
Organisointi- ja koordinoitaitaidot	4,7	4,5	4,9	4,7	5,0	5,3	5,1	4,8
Analyttisten, systemaattisten ajattelun taidot	5,5	5,1	5,3	4,9	5,3	4,5	4,7	5,3
Suomen kielen viestintätaidot	5,2	5,2	5,3	5,1	5,2	5,3	5,2	5,4
Tieto- ja viestintätekniikan taidot	3,9	4,0	3,9	4,7	4,0	4,8	4,7	4,4
Neuvottelutaidot	4,7	4,5	5,0	4,5	5,1	5,2	4,8	4,8
Esiintymistaidot	4,2	3,8	4,5	4,2	4,4	5,1	5,1	4,8
Projektinhallintataidot	3,7	3,7	3,9	4,1	3,9	4,6	4,7	4,3
Luovuus	3,7	4,4	3,9	3,5	4,4	5,1	4,8	3,8
Verkostoitumistaidot	3,9	3,7	4,2	4,0	4,5	4,5	4,6	4,2
Englannin kielen viestintä	3,8	3,9	4,2	4,4	3,4	3,6	3,8	4,3
Opetus-, koulutus- ja ohjaustaidot	3,8	3,6	4,1	3,9	4,3	5,5	5,0	3,6
Opinnoista saadun käytännön osaaminen	5,2	5,8	5,2	4,5	5,0	4,7	4,1	3,8
Opinnoista saadun teoreettinen osaaminen	5,4	5,6	5,5	4,8	5,1	4,3	4,3	4,7
Monikulttuurisessa ympäristössä toimiminen	3,6	3,7	3,0	3,6	3,6	4,4	4,2	3,1
Lainsäädännön tuntemus	4,1	4,3	4,5	4,7	4,4	4,3	3,7	5,5
Tieteiden- tai taiteidenvälisyys/ moniammatillisissa ryhmissä toimiminen	4,0	3,3	2,9	3,3	4,7	4,3	3,9	2,9
Esimiestaidot	3,6	3,5	3,1	3,0	2,2	3,5	3,6	2,9
Liiketoiminnan/ taloushallinnon perusteiden tuntemus	2,3	2,9	3,2	3,2	2,1	2,4	2,9	3,7
Yrittäjyystaidot	2,0	2,7	3,1	2,2	2,2	2,5	2,3	2,5
Ruotsin kielen viestintätaidot	2,7	2,8	2,4	2,4	1,8	2,2	2,5	2,7
Muiden kielten viestintä	1,6	1,6	1,5	1,6	1,3	1,5	1,9	1,7

Liite 5b. Taulukko keskiarvoittain ja koulutusaloittain työelämässä tarvittavista tiedoista ja taidoista. Asteikko: 1 = ei lainkaan merkitystä- 6 = erittäin tärkeä, värit: vihreä = keskiarvo 5,0-5,9, beige = 4,0-4,9, siniset = keskiarvo 3,9, tumman sininen = alhaisin keskiarvo

Koulutusala	Luonnon	Maatal.- metsä	Teknillinen	Terveys	Liikunta	Kauppa	Yhteiskunta	Humanistinen	Taideteollinen	Kuvataide	Musiikki	Teatteri& tanssi
Kyky oppia ja omaksua uutta	5,5	5,4	5,5	5,5	5,1	5,5	5,4	5,4	5,5	5,0	5,4	5,5
Itseohjautuvuuden/ oma-aloitteisuus	5,3	5,4	5,4	5,6	5,5	5,5	5,5	5,4	5,5	5,3	5,3	5,5
Yhteistyötaidot	5,1	5,2	5,2	5,5	5,4	5,4	5,3	5,2	5,5	4,7	5,4	5,5
Ongelmanratkaisutaidot	5,3	5,2	5,5	5,2	5,0	5,4	5,2	5,1	5,3	4,9	4,8	5,1
Stressinsietokyky	5,1	5,1	5,1	5,4	5,2	5,3	5,3	5,2	5,3	4,8	5,4	5,4
Tiedonhankintataidot	5,1	5,0	5,2	5,1	4,5	5,2	5,1	5,0	4,9	4,3	4,3	4,3
Organisointi- ja koordinoitaitaidot	4,9	5,1	5,0	5,3	5,3	5,2	5,2	5,0	5,3	4,3	4,7	4,6
Analyttisten, systemaattisten ajattelun taidot	5,1	5,0	5,4	4,9	4,5	5,3	5,1	4,8	4,9	4,8	4,4	4,7
Suomen kielen viestintätaidot	4,6	4,7	4,5	5,3	4,9	4,8	5,2	5,2	4,8	4,5	4,9	5,1
Tieto- ja viestintätekniikan taidot	4,8	4,7	4,8	5,0	4,5	4,9	4,8	4,8	4,8	3,8	4,1	3,7
Neuvottelutaidot	4,3	4,7	4,5	5,2	4,9	4,8	4,8	4,5	5,0	4,2	4,7	5,0
Esiintymistaidot	4,6	4,7	4,5	5,2	5,1	4,8	4,7	4,6	5,0	4,2	5,5	5,1
Projektinhallintataidot	4,5	4,7	4,8	4,8	4,6	4,9	4,6	4,6	5,1	4,3	4,6	4,8
Luovuus	4,5	4,4	4,5	4,8	4,8	4,3	4,4	4,7	5,4	5,3	5,2	5,5
Verkostoitumistaidot	4,2	4,6	4,3	5,0	4,5	4,6	4,7	4,3	4,5	4,4	4,7	4,9
Englannin kielen viestintä	4,5	4,6	5,0	3,8	3,5	4,9	4,1	4,4	4,7	4,2	3,9	4,0
Opetus-, koulutus- ja ohjaustaidot	4,2	4,0	3,9	5,1	5,2	4,0	4,1	4,5	4,5	3,8	5,0	4,6
Opinnoista saadun käytännön osaaminen	4,1	3,8	4,1	4,0	4,5	3,9	3,8	4,1	4,5	4,6	5,0	5,1
Opinnoista saadun teoreettinen osaaminen	4,2	4,0	4,2	4,5	4,1	3,9	3,9	3,8	4,0	4,2	4,2	4,2
Monikulttuurisessa ympäristössä toimiminen	3,9	3,7	4,0	4,0	4,1	4,1	3,8	4,1	4,4	4,1	4,1	4,1
Lainsäädännön tuntemus	3,3	3,6	3,3	4,4	3,6	3,9	4,4	3,4	3,4	2,9	3,4	3,2
Tieteiden- tai taiteidenvälisyyden/ moniammatillisissa ryhmissä toimiminen	3,7	3,3	3,5	4,3	3,6	3,3	3,8	3,9	4,7	3,8	4,0	4,8

Esimiestaidot	3,0	3,3	3,6	4,0	3,4	3,8	3,3	2,9	3,8	3,2	3,6	3,7
Liiketoiminnan/ taloushallinnon perusteiden tuntemus	2,6	3,8	3,6	3,6	2,7	4,9	3,4	2,7	3,4	3,1	3,0	2,8
Yrittäjyystaidot	2,1	2,8	2,5	2,9	2,5	3,1	2,3	2,3	3,4	3,4	3,1	3,2
Ruotsin kielen viestintätaidot	1,8	2,2	1,7	2,4	1,8	2,5	2,6	2,7	2,1	2,3	2,3	2,4
Muiden kielten viestintä	1,5	1,7	1,7	1,4	1,5	1,9	1,8	2,3	1,8	2,2	1,8	1,7

Liite 6. Keskiarvot työelämässä tarvittavista tiedoista ja taidoista tehtävittäin.

	Tutkimus	Opetus tai kasvatust	Johto- ja esimiestehtävät	Konsultointi tai koulutus	Asiakastyö/ potilastyö	Markkinointi ja myynti	Suunnittelu-, kehitys- tai hallintotehtävät	Viestintä- ja mediatyö	Taiteellinen työ	Lainopillinen työ	Kirkollinen työ	Rahoituksen ja taloushallinnon tehtävät	Toimistotehtävät	Muun työn luonne	Yht.
6%															
Kyky oppia ja omaksua uutta	5,7	5,5	5,5	5,6	5,4	5,5	5,6	5,5	5,5	5,4	5,3	5,5	5,2	5,3	5,5
Itseohjautuvuus/ oma-aloitteisuus	5,5	5,5	5,6	5,5	5,2	5,5	5,5	5,6	5,5	5,4	5,5	5,4	5	5,2	5,4
Ongelmanratkaisutaidot	5,5	5,2	5,5	5,5	5,2	5,3	5,5	5,2	4,9	5,4	4,8	5,4	4,9	5	5,3
Yhteistyötaidot	5	5,5	5,6	5,4	5,3	5,4	5,3	5,3	5,2	5	5,5	5,3	4,9	5,1	5,3
Stressinsietokyky	5,2	5,5	5,5	5,3	5,4	5,3	5,1	5,3	5,3	5,3	5,4	5,3	4,8	5	5,3
Analyttiset, systemaattiset ajattelun taidot	5,6	4,6	5,3	5,4	4,9	5,1	5,3	5,1	4,6	5,3	4,5	5,4	4,6	4,8	5,1
Tiedonhankintataidot	5,6	4,8	5,2	5,3	5	5	5,3	5,3	4,4	5,4	4,6	5,2	4,8	4,8	5,1
Organisointi- ja koordinaatio- ja taidot	4,9	5,2	5,5	5,3	4,7	5,2	5,2	5,2	4,6	4,8	5,1	5	4,8	4,7	5,1
Viestintätaidot suomen kielellä	4,2	5,3	4,9	4,9	5,2	4,9	4,9	5,5	4,8	5,4	5,3	4,9	4,7	4,7	5
Tieto- ja viestintäteknikan taidot	4,7	4,8	4,9	5	4,2	4,9	5	5,4	4	4,5	4,6	4,9	4,7	4,5	4,8
Neuvottelutaidot	4	5	5,3	4,9	4,8	5,1	4,6	4,6	4,8	4,8	4,9	4,6	4,1	4,4	4,7
Esiintymistaidot	4,8	5,3	5,1	5	4,2	5	4,5	4,4	5	4,7	5,6	4,5	3,7	4,1	4,7
Projektinhallintataidot	4,8	4,6	5,2	5,2	3,7	5	5	5	4,7	4,2	4,7	4,7	4,2	4,3	4,6
Luovuus	4,9	5,1	4,6	4,5	4	4,7	4,5	5,1	5,6	3,7	5,1	3,8	3,6	4,1	4,6
Viestintätaidot englannin kielellä	5,4	3,6	4,4	4,9	3,8	5	4,6	4,7	4,3	4,3	3,4	4,7	4,3	4,4	4,4

Verkostoitumistaidot	4,7	4,3	4,9	4,7	4,1	4,9	4,4	4,7	4,8	4,2	4,8	4,3	3,8	4,1	4,4
Opetus-, koulutus- ja ohjaustaidot	4,3	5,7	4,5	4,5	4	3,8	4	3,6	4	3,6	5,2	3,7	3,2	3,6	4,4
Opinnoista saatu teoreettinen osaaminen	5,1	4,4	4,1	4	4,6	3,4	4	3,4	4	4,7	4,4	4,1	3,2	3,6	4,2
Opinnoista saatu käytännön osaaminen	4,7	4,7	3,9	4	4,6	3,7	3,9	3,9	4,7	3,9	4,7	3,9	3,5	3,6	4,2
Monikulttuurisessa ympäristössä toimiminen	4,4	4,5	4	4,1	3,7	4,2	3,8	3,7	4,1	3,1	4	3,8	3,6	3,7	4
Lainsäädännön tuntemuksen merkitys	2,9	4,1	4,4	3,6	4,3	3,3	3,6	3,2	3,1	5,7	3,7	4,4	3,6	3,6	3,9
Tieteiden- tai taiteidenvälisyys/ moniammatillisissa	4,2	4,3	3,7	3,6	3,8	3,5	3,6	3,8	4,2	2,9	3,9	2,8	2,9	3,3	3,8
Esimiestaitojen merkitys nykyisessä työssä	3	3,3	5,4	3,7	2,8	3,6	3,4	3,1	3,5	2,8	4	3,3	2,6	3	3,4
Liiketoiminnan/ taloushallinnon perusteiden tuntemuksen	2,4	2,1	4,7	4,2	2,6	4,6	3,6	3,2	3,1	3,7	2,9	5,5	3,3	3,1	3,3
Yrittäjyystaitojen merkitys nykyisessä työssä	2,2	2,4	3,4	3	2,2	3,3	2,4	2,7	3,8	2,4	2	2,8	1,9	2,3	2,5
Ruotsin kielen viestintätaitojen merkitys nykyisessä työssä	1,8	2,2	2,3	2,1	2,5	2,4	2,1	2,7	2,2	2,8	2,6	2,5	2,5	2,3	2,3
Muiden kielten viestinnän merkitys nykyisessä työssä	1,8	1,7	1,7	1,8	1,7	2,1	1,6	1,9	2,1	1,7	1,9	1,8	1,9	1,8	1,7

Liite 7. Kuvion 2. Miten yliopisto-opinnot kehittivät seuraavia tietoja ja taitoja vastausjakaumaosuudet taulukkomuodossa.

Rivimuuttuja: Lomakkeessa mainitut tiedot ja taidot						
Sarakemuuttuja: Miten yliopisto-opiskelu kehitti kyseisiä työelämävalmiuksia?						
%	Ei lainkaan	Vain vähän	Jonkin verran	Melko paljon	Paljon	Erittäin paljon
Kyky oppia ja omaksua uutta	1	2	8	24	39	27
Opinnoista saatu teoreettinen osaaminen	2	4	10	21	37	27
Tiedonhankintataidot	1	3	10	24	36	26
Analyttiset, systemaattisen ajattelun taidot	1	3	11	24	38	23
Itseohjautuvuus/ oma-aloitteisuus	2	5	13	26	33	21
Viestintä suomen kielellä	4	7	15	27	28	18
Ongelmanratkaisutaidot	1	6	18	31	30	14
Viestintä englannin kielellä	5	13	22	25	21	13
Yhteistyötaidot	2	7	19	30	29	12
Stressinsietokyky	5	12	22	29	22	10
Esiintymistaidot	4	12	23	29	23	9
Opetus-, koulutus- ja ohjaustaidot	12	20	22	22	16	8
Opinnoista saatu käytännön osaaminen	6	18	24	26	18	8
Tieto- ja viestintätekniikan taidot	5	13	24	30	20	8
Monikulttuurisessa ympäristössä toimiminen	14	21	22	21	14	8
Organisointi- ja koordinoitaitaidot	4	14	26	30	19	7
Luovuus	7	18	27	26	15	6
Verkostoitumistaidot	7	18	26	27	16	6
Projektinhallintataidot	7	18	26	27	16	6
Lainsäädännön tuntemus	22	24	20	16	11	6
Liiketoiminnan/ taloushallinnon perusteiden tuntemus	37	21	15	12	10	5
Tieteiden- tai taiteidenvälisyys/ moniammatillisissa ryhmissä toimiminen	15	23	24	21	12	5
Neuvottelutaidot	12	21	26	23	13	5
Viestintä ruotsin kielellä	22	31	24	13	6	4
Viestintä muilla kielillä	66	11	9	6	4	3
Esimiestaidot	38	29	18	9	5	2
Yrittäjyystaidot	47	28	14	7	3	1

Liite 8. Tietojen ja taitojen kehittyminen yliopisto-opiskelun aikana koulutusaloittain. (Vastaavat tiedot löytyvät myös Opetushallituksen Vipunen-tietopalvelusta (<https://vipunen.fi/fi-fi/yliopisto/Sivut/Uraseuranta.aspx>)).

Rivimuuttuja: Opinnoista saadun teoreettisen osaamisen kehittyminen yliopistossa

Sarakemuuttuja: Koulutusala

%	umanistine	Kasvatus	Kauppa	Luonnon	Lääke	Oikeus	Psykologia	Teknillinen	Teologia	Terveys	rhteiskunta	Farmasia	aatal.-met:	Eläinlääke	ammaslääk	Liikunta	ideteolline	Kuvataide	Musiikki	atteri&tan:	Yht.
Ei lainkaan	4	1	1	2	0	0	0	1	2	0	2	1	3	0	0	2	2	0	2	1	2
Vain vähän	6	4	4	4	0	2	0	4	5	3	5	2	4	1	1	6	8	8	9	5	4
Jonkin verran	12	11	11	9	3	8	3	10	13	9	10	4	10	1	0	10	19	28	12	18	10
Melko paljon	20	24	22	19	12	23	16	21	18	22	21	17	26	8	4	25	27	16	24	29	21
Paljon	33	36	40	34	45	40	42	39	32	40	36	43	34	39	37	36	28	28	41	27	37
Erittäin paljon	26	24	22	32	41	27	38	25	31	26	26	32	22	51	57	20	15	20	12	19	27
Yht.	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
N	2396	2242	2147	1805	530	460	297	2852	288	540	1865	441	335	75	115	161	300	25	143	77	17094
Keskiarvo	4,5	4,6	4,6	4,7	5,2	4,8	5,1	4,7	4,6	4,8	4,6	5,0	4,5	5,4	5,5	4,5	4,2	4,2	4,3	4,3	4,7

Rivimuuttuja: Opinnoista saadun käytännön osaamisen kehittyminen yliopistossa

Sarakemuuttuja: Koulutusala

%	umanistine	Kasvatus	Kauppa	Luonnon	Lääke	Oikeus	Psykologia	Teknillinen	Teologia	Terveys	rhteiskunta	Farmasia	aatal.-met:	Eläinlääke	ammaslääk	Liikunta	ideteolline	Kuvataide	Musiikki	atteri&tan:	Yht.
Ei lainkaan	7	3	7	5	0	12	2	5	7	7	9	1	5	0	0	2	4	4	4	1	6
Vain vähän	18	13	26	16	4	40	11	19	18	16	23	7	22	1	0	7	10	8	7	1	18
Jonkin verran	25	24	27	21	17	27	29	27	28	24	26	17	22	9	1	19	17	8	16	13	24
Melko paljon	27	29	24	25	34	15	32	26	26	29	23	33	25	23	10	25	30	42	26	20	26
Paljon	17	22	12	22	28	6	18	16	13	20	14	28	19	49	34	31	27	25	23	33	18
Erittäin paljon	7	9	4	11	17	1	8	6	7	5	5	14	7	17	55	16	12	13	23	32	8
Yht.	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
N	2404	2245	2147	1801	533	464	296	2854	289	535	1868	440	334	75	117	161	298	24	141	76	17102
Keskiarvo	3,5	3,8	3,2	3,8	4,4	2,7	3,8	3,5	3,4	3,5	3,3	4,2	3,5	4,7	5,4	4,3	4,0	4,1	4,3	4,8	3,6

Rivimuuttuja: Analyttisten, systemaattisten ajattelun taitojen kehittyminen yliopistossa

Sarakemuuttuja: Koulutusala

%	umanistine	Kasvatus	Kauppa	Luonnon	Lääke	Oikeus	Psykologia	Teknillinen	Teologia	Terveys	rhteiskunta	Farmasia	aatal.-met:	Eläinlääke	ammaslääk	Liikunta	ideteolline	Kuvataide	Musiikki	atteri&tan:	Yht.
Ei lainkaan	2	1	1	1	0	0	0	1	2	0	1	2	1	0	0	1	1	8	3	5	1
Vain vähän	3	5	2	2	2	5	0	2	2	1	2	5	3	0	3	5	8	8	13	6	3
Jonkin verran	11	17	8	10	10	15	6	7	13	8	8	16	10	13	16	21	17	20	25	16	11
Melko paljon	23	29	24	24	31	25	20	23	17	22	22	29	25	29	22	26	32	20	25	27	24
Paljon	36	33	42	35	42	39	46	42	37	40	39	38	44	32	40	28	30	24	18	30	38
Erittäin paljon	25	16	24	27	15	15	29	26	29	28	29	11	18	25	19	19	13	20	15	16	23
Yht.	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
N	2399	2237	2148	1796	530	465	297	2842	285	537	1868	442	336	75	116	160	297	25	142	77	17074
Keskiarvo	4,6	4,4	4,7	4,7	4,6	4,4	5,0	4,8	4,7	4,8	4,8	4,3	4,6	4,7	4,5	4,3	4,2	4,0	3,9	4,2	4,6

Rivimuuttuja: Tiedonhankintaitojen kehittyminen yliopistossa

Sarakemuuttuja: Koulutusala

%	umanistine	Kasvatus	Kauppa	Luonnon	Lääke	Oikeus	Psykologia	Teknillinen	Teologia	Terveys	rhteiskunta	Farmasia	aatal.-met:	Eläinlääke	ammaslääk	Liikunta	ideteolline	Kuvataide	Musiikki	atteri&tan:	Yht.
Ei lainkaan	1	1	0	1	0	1	0	1	2	0	1	0	1	0	0	1	3	8	7	5	1
Vain vähän	3	3	3	3	3	5	1	3	2	1	2	2	2	0	2	5	6	35	21	13	3
Jonkin verran	9	12	9	10	11	13	4	9	13	5	8	8	5	7	11	14	16	31	26	29	10
Melko paljon	22	29	23	26	34	25	22	22	26	17	22	20	24	32	39	25	33	12	20	25	24
Paljon	36	35	39	34	35	40	39	39	32	37	37	43	40	36	28	33	31	12	17	21	36
Erittäin paljon	29	21	27	25	16	18	35	26	24	40	30	26	28	24	21	23	12	4	8	7	26
Yht.	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
N	2397	2242	2145	1797	528	463	298	2846	288	535	1867	440	334	74	116	159	296	26	143	76	17070
Keskiarvo	4,7	4,6	4,8	4,6	4,5	4,5	5,0	4,7	4,6	5,1	4,8	4,8	4,8	4,8	4,5	4,5	4,2	3,0	3,5	3,6	4,7

Rivimuuttuja: Ongelmanratkaisutaitojen kehittyminen yliopistossa

Sarakemuuttuja: Koulutusala

%	umanistine	Kasvatus	Kauppa	Luonnon	Lääke	Oikeus	Psykologia	Teknillinen	Teologia	Terveys	rhteiskunta	Farmasia	aatal.-met:	Eläinlääke	ammaslääk	Liikunta	ideteolline	Kuvataide	Musiikki	atteri&tan:	Yht.
Ei lainkaan	2	1	1	2	1	2	1	1	3	1	2	2	2	0	0	1	2	4	6	3	1
Vain vähän	7	7	4	6	4	9	2	3	8	5	7	9	5	1	3	9	7	15	15	10	6
Jonkin verran	23	22	15	15	15	23	18	10	25	13	21	19	16	23	16	23	16	27	31	18	18
Melko paljon	29	34	32	29	37	30	42	28	33	31	30	37	38	34	40	28	34	31	29	31	31
Paljon	26	26	34	30	31	28	29	38	18	36	28	27	27	29	26	27	32	8	12	21	30
Erittäin paljon	11	10	14	19	12	8	8	20	13	14	13	7	12	12	16	13	10	15	8	17	14
Yht.	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
N	2397	2240	2144	1800	531	460	297	2837	286	535	1859	441	334	73	116	160	296	26	143	77	17052
Keskiarvo	4,0	4,1	4,3	4,4	4,3	4,0	4,2	4,6	3,9	4,4	4,2	4,0	4,2	4,3	4,3	4,1	4,2	3,7	3,5	4,1	4,2

Rivimuuttuja: Organisointi- ja koordinoitaitojen kehittyminen

yliopistossa

Sarakemuuttuja: Koulutusala

%	umanistine	Kasvatus	Kauppa	Luonnon	Lääke	Oikeus	Psykologia	Teknillinen	Teologia	Terveys	rhteiskunta	Farmasia	aatal.-met:	Eläinlääke	ammaslääk	Liikunta	ideteolline	Kuvataide	Musiikki	atteri&tan:	Yht.
Ei lainkaan	5	2	1	6	4	12	3	4	6	2	4	5	6	3	2	1	5	27	13	8	4
Vain vähän	14	10	10	17	19	26	19	12	16	8	15	17	10	22	15	9	10	15	22	16	14
Jonkin verran	25	25	21	29	35	28	25	27	30	20	25	30	26	30	31	19	23	35	29	21	26
Melko paljon	29	33	34	28	31	20	34	30	29	32	28	30	31	34	27	33	32	4	22	32	30
Paljon	19	21	24	14	9	11	15	20	8	28	20	14	20	11	19	26	23	15	10	14	19
Erittäin paljon	7	8	10	6	2	3	4	7	10	11	8	4	7	0	7	13	7	4	5	9	7
Yht.	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
N	2395	2229	2144	1796	528	464	297	2840	286	535	1868	439	335	73	117	160	298	26	143	77	17050
Keskiarvo	3,6	3,9	4,0	3,4	3,3	3,0	3,5	3,7	3,5	4,1	3,7	3,4	3,7	3,3	3,7	4,1	3,8	2,8	3,1	3,6	3,7

Rivimuuttuja: Projektinhallintataitojen kehittyminen yliopistossa

Sarakemuuttuja: Koulutusala

%	umanistine	Kasvatus	Kauppa	Luonnon	Lääke	Oikeus	Psykologia	Teknillinen	Teologia	Terveys	rhteiskunta	Farmasia	aatal.-met:	Eläinlääke	ammaslääk	Liikunta	ideteolline	Kuvataide	Musiikki	atteri&tan	Yht.
Ei lainkaan	9	4	4	11	9	21	10	6	10	3	9	8	7	7	8	4	4	12	10	5	7
Vain vähän	17	13	14	24	24	28	20	18	19	13	20	19	15	23	22	14	12	19	18	13	18
Jonkin verran	24	25	25	26	35	26	33	28	27	20	27	28	26	30	28	21	22	35	28	27	26
Melko paljon	26	32	28	22	23	17	27	28	25	27	24	27	31	31	27	36	31	15	20	32	27
Paljon	16	19	21	11	7	7	8	15	13	27	14	14	15	9	10	18	22	19	17	16	16
Erittäin paljon	7	7	8	4	1	2	2	5	6	10	6	3	5	0	4	8	10	0	7	6	6
Yht.	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
N	2396	2232	2148	1797	529	462	297	2845	285	536	1866	436	336	74	116	160	299	26	142	77	17059
Keskiarvo	3,5	3,7	3,7	3,1	3,0	2,7	3,1	3,4	3,3	3,9	3,3	3,3	3,5	3,1	3,2	3,7	3,8	3,1	3,4	3,6	3,4

Rivimuuttuja: Esimiestaitojen kehittyminen yliopistossa

Sarakemuuttuja: Koulutusala

%	umanistine	Kasvatus	Kauppa	Luonnon	Lääke	Oikeus	Psykologia	Teknillinen	Teologia	Terveys	rhteiskunta	Farmasia	aatal.-met:	Eläinlääke	ammaslääk	Liikunta	ideteolline	Kuvataide	Musiikki	atteri&tan	Yht.
Ei lainkaan	54	30	23	51	19	62	57	33	40	21	40	42	38	38	28	23	34	42	37	27	38
Vain vähän	25	30	30	28	41	25	28	33	27	19	25	30	30	32	33	34	23	38	30	34	29
Jonkin verran	13	21	23	12	28	8	11	19	20	21	16	18	16	20	21	21	20	8	12	19	18
Melko paljon	5	11	14	6	9	3	3	10	8	18	9	8	10	7	10	16	15	8	10	12	9
Paljon	2	5	7	2	3	1	1	4	3	16	6	2	3	3	6	4	6	4	8	4	5
Erittäin paljon	1	2	2	1	0	0	0	1	2	6	3	0	2	0	2	1	2	0	3	4	2
Yht.	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
N	2390	2228	2147	1795	528	463	295	2846	285	535	1859	438	336	74	117	160	299	24	143	77	17039
Keskiarvo	1,8	2,4	2,6	1,8	2,4	1,6	1,6	2,2	2,1	3,1	2,2	2,0	2,2	2,0	2,4	2,5	2,4	2,0	2,3	2,4	2,2

Rivimuuttuja: Yhteistyötaitojen kehittyminen yliopistossa

Sarakemuuttuja: Koulutusala

%	umanistine	Kasvatus	Kauppa	Luonnon	Lääke	Oikeus	Psykologia	Teknillinen	Teologia	Terveys	rhteiskunta	Farmasia	aatal.-met:	Eläinlääke	ammaslääk	Liikunta	ideteolline	Kuvataide	Musiikki	atteri&tan	Yht.
Ei lainkaan	3	1	1	4	3	7	1	2	2	1	3	2	2	0	1	1	1	12	3	1	2
Vain vähän	10	4	3	9	10	24	6	6	11	6	11	5	7	7	5	3	4	12	10	3	7
Jonkin verran	22	12	13	23	26	29	28	16	29	12	23	16	18	22	21	16	14	23	24	4	19
Melko paljon	30	27	29	33	34	27	33	33	30	33	30	36	30	35	34	29	26	23	27	18	30
Paljon	24	35	38	25	22	10	25	31	21	31	23	32	31	34	28	33	33	19	20	30	29
Erittäin paljon	11	21	17	7	5	3	6	12	7	17	8	9	12	3	10	19	22	12	15	44	12
Yht.	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
N	2393	2235	2147	1800	528	464	297	2846	287	535	1864	439	336	74	116	160	297	26	143	77	17064
Keskiarvo	3,9	4,5	4,5	3,9	3,8	3,2	3,9	4,2	3,8	4,4	3,8	4,2	4,2	4,0	4,2	4,5	4,5	3,6	4,0	5,1	4,1

Rivimuuttuja: Neuvottelutaitojen kehittyminen yliopistossa

Sarakemuuttuja: Koulutusala

%	umanistine	Kasvatus	Kauppa	Luonnon	Lääke	Oikeus	Psykologia	Teknillinen	Teologia	Terveys	rhteiskunta	Farmasia	aatal.-met:	Eläinlääke	ammaslääk	Liikunta	ideteolline	Kuvataide	Musiikki	atteri&tan	Yht.
Ei lainkaan	15	5	8	22	8	23	10	14	12	5	12	11	13	7	4	4	11	24	17	6	12
Vain vähän	21	11	19	28	24	28	23	25	21	14	23	24	25	32	33	13	15	20	21	13	21
Jonkin verran	26	24	26	23	31	25	30	25	27	20	26	30	25	24	23	34	25	24	29	22	26
Melko paljon	23	30	27	17	27	15	24	22	23	30	22	22	22	26	23	23	27	16	17	23	23
Paljon	11	21	15	7	9	6	11	10	11	22	12	12	11	11	14	19	17	16	7	18	13
Erittäin paljon	4	9	5	3	1	3	3	3	6	10	6	1	4	0	4	8	5	0	8	17	5
Yht.	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
N	2392	2226	2146	1789	527	464	296	2838	285	535	1862	436	334	74	114	160	298	25	143	77	17021
Keskiarvo	3,1	3,8	3,4	2,7	3,1	2,6	3,1	3,0	3,2	3,8	3,2	3,0	3,0	3,0	3,2	3,6	3,4	2,8	3,0	3,8	3,2

Rivimuuttuja: Esiintymistaitojen kehittyminen yliopistossa

Sarakemuuttuja: Koulutusala

%	umanistinen	Kasvatus	Kauppa	Luonnon	Lääke	Oikeus	Psykologia	Teknillinen	Teologia	Terveys	Yhteiskunta	Farmasia	aatal.-met.	Eläinlääke	ammaslääk	Liikunta	ideteollinen	Kuvataide	Musiikki	atteri&tan	Yht.
Ei lainkaan	5	2	2	5	3	8	3	4	3	2	6	3	5	5	3	1	2	15	1	1	4
Vain vähän	14	6	8	13	19	29	16	13	13	7	18	9	10	18	16	10	11	15	2	3	12
Jonkin verran	24	18	17	24	30	29	32	25	27	14	25	28	21	27	32	15	23	15	8	8	23
Melko paljon	28	28	31	29	31	24	30	30	25	26	28	30	33	32	35	25	26	31	20	20	29
Paljon	20	32	30	21	16	9	17	21	23	34	18	24	21	15	9	36	24	23	31	30	23
Erittäin paljon	10	14	12	8	1	1	3	7	8	17	6	6	11	3	3	14	14	0	38	38	9
Yht.	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
N	2394	2239	2144	1802	525	462	296	2846	284	534	1870	440	335	73	116	160	298	26	143	76	17063
Keskiarvo	3,7	4,3	4,1	3,7	3,4	3,0	3,5	3,7	3,8	4,4	3,5	3,8	3,9	3,4	3,4	4,3	4,0	3,3	4,9	4,9	3,8

Rivimuuttuja: Opetus-, koulutus- ja ohjaustaitojen kehittyminen

yliopistossa

Sarakemuuttuja: Koulutusala

%	umanistinen	Kasvatus	Kauppa	Luonnon	Lääke	Oikeus	Psykologia	Teknillinen	Teologia	Terveys	Yhteiskunta	Farmasia	aatal.-met.	Eläinlääke	ammaslääk	Liikunta	ideteollinen	Kuvataide	Musiikki	atteri&tan	Yht.
Ei lainkaan	14	1	11	13	9	30	11	14	7	3	17	14	14	15	10	4	16	27	6	6	12
Vain vähän	18	3	25	20	25	32	30	24	16	7	27	29	27	32	25	10	18	19	10	23	20
Jonkin verran	18	10	27	23	33	24	29	26	29	19	25	23	24	26	21	10	18	8	19	17	22
Melko paljon	21	23	23	22	25	11	20	22	21	29	17	24	20	20	36	18	22	31	21	25	22
Paljon	18	36	11	15	6	3	10	10	19	27	10	7	11	7	5	25	16	15	32	14	16
Erittäin paljon	11	26	3	7	1	1	1	3	9	13	4	2	4	0	3	33	9	0	13	14	8
Yht.	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
N	2391	2233	2146	1796	528	458	297	2842	287	536	1864	435	334	74	115	160	298	26	143	77	17040
Keskiarvo	3,4	4,7	3,1	3,3	3,0	2,3	2,9	3,0	3,6	4,1	2,9	2,9	3,0	2,7	3,1	4,5	3,3	2,9	4,0	3,6	3,3

Rivimuuttuja: Monikulttuurisessa ympäristössä toimimisen kehittyminen

yliopistossa

Sarakemuuttuja: Koulutusala

%	umanistinen	Kasvatus	Kauppa	Luonnon	Lääke	Oikeus	Psykologia	Teknillinen	Teologia	Terveys	Yhteiskunta	Farmasia	aatal.-met.	Eläinlääke	ammaslääk	Liikunta	ideteollinen	Kuvataide	Musiikki	atteri&tan	Yht.
Ei lainkaan	14	9	7	16	15	34	34	11	15	14	17	24	16	27	9	11	10	8	13	12	14
Vain vähän	20	23	14	21	34	32	35	17	27	25	25	26	19	36	37	19	11	15	17	18	21
Jonkin verran	21	27	19	20	30	15	20	22	26	27	25	22	19	12	31	28	16	23	24	27	22
Melko paljon	22	24	25	21	16	11	9	23	17	20	18	17	19	21	11	22	20	19	18	22	21
Paljon	14	12	22	15	4	6	3	18	10	9	10	8	17	4	9	15	24	27	17	12	14
Erittäin paljon	9	5	13	7	0	1	0	10	5	5	5	4	10	0	3	5	19	8	10	9	8
Yht.	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
N	2392	2233	2147	1799	529	460	297	2840	284	532	1868	436	334	73	115	160	299	26	143	77	17044
Keskiarvo	3,3	3,2	3,8	3,2	2,6	2,3	2,1	3,5	2,9	3,0	3,0	2,7	3,4	2,4	2,8	3,3	3,9	3,7	3,4	3,3	3,2

Rivimuuttuja: Lainsäädännön tuntemuksen kehittyminen yliopistossa

Sarakemuuttuja: Koulutusala

%	umanistinen	Kasvatus	Kauppa	Luonnon	Lääke	Oikeus	Psykologia	Teknillinen	Teologia	Terveys	Yhteiskunta	Farmasia	aatal.-met.	Eläinlääke	ammaslääk	Liikunta	Ideteollinen	Kuvataide	Musiikki	atteri&tan	Yht.
Ei lainkaan	37	11	10	37	4	1	9	32	27	6	17	2	16	1	2	14	36	44	46	51	22
Vain vähän	28	25	19	29	24	0	30	32	31	18	18	8	29	3	14	24	28	20	22	26	24
Jonkin verran	18	28	22	19	31	3	24	19	24	22	16	16	27	8	31	26	22	20	16	13	20
Melko paljon	10	22	24	10	27	11	20	11	14	26	17	29	16	27	23	28	9	16	9	5	16
Paljon	5	11	18	4	14	35	13	5	2	20	19	31	10	42	22	4	4	0	5	4	11
Erittäin paljon	1	3	7	1	1	50	5	2	2	8	12	14	2	19	9	3	1	0	2	1	6
Yht.	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
N	2397	2235	2143	1799	531	464	297	2841	287	536	1867	440	336	74	115	159	299	25	142	77	17064
Keskiarvo	2,2	3,1	3,4	2,2	3,3	5,3	3,1	2,3	2,4	3,6	3,4	4,2	2,8	4,6	3,7	2,9	2,2	2,1	2,1	1,9	2,9

Rivimuuttuja: Liiketoiminnan/ taloushallinnon perusteiden tuntemuksen

kehittyminen yliopistossa

Sarakemuuttuja: Koulutusala

%	umanistinen	Kasvatus	Kauppa	Luonnon	Lääke	Oikeus	Psykologia	Teknillinen	Teologia	Terveys	Yhteiskunta	Farmasia	aatal.-met.	Eläinlääke	ammaslääk	Liikunta	Ideteollinen	Kuvataide	Musiikki	atteri&tan	Yht.
Ei lainkaan	60	54	1	57	49	15	66	16	57	24	37	23	18	24	32	40	48	38	56	57	37
Vain vähän	21	25	4	22	32	36	20	20	26	24	25	31	21	40	42	31	24	42	25	32	21
Jonkin verran	10	13	10	11	15	30	10	22	10	26	16	27	17	21	16	15	14	19	9	9	15
Melko paljon	6	5	23	6	4	13	3	20	3	14	12	14	22	13	6	10	6	0	2	0	12
Paljon	2	2	34	3	1	5	1	16	2	9	8	4	17	3	3	4	5	0	4	1	10
Erittäin paljon	1	1	27	1	0	1	0	6	1	3	3	1	5	0	2	1	2	0	4	1	5
Yht.	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
N	2396	2229	2145	1795	529	461	296	2842	287	536	1861	437	335	72	115	159	299	26	142	76	17038
Keskiarvo	1,7	1,8	4,7	1,8	1,8	2,6	1,5	3,2	1,7	2,7	2,4	2,5	3,1	2,3	2,1	2,1	2,0	1,8	1,8	1,6	2,5

Rivimuuttuja: Tieto- ja viestintätekniikan taitojen kehittyminen

yliopistossa

Sarakemuuttuja: Koulutusala

%	umanistinen	Kasvatus	Kauppa	Luonnon	Lääke	Oikeus	Psykologia	Teknillinen	Teologia	Terveys	Yhteiskunta	Farmasia	aatal.-met.	Eläinlääke	ammaslääk	Liikunta	Ideteollinen	Kuvataide	Musiikki	atteri&tan	Yht.
Ei lainkaan	6	3	3	5	7	8	5	3	5	2	5	5	4	9	4	8	7	16	22	22	5
Vain vähän	17	12	11	10	25	23	18	9	18	9	15	15	10	16	18	18	13	24	26	29	13
Jonkin verran	27	27	22	22	35	32	32	18	25	20	25	24	26	30	38	26	23	44	28	27	24
Melko paljon	28	32	33	30	25	26	29	32	31	30	30	32	30	31	25	28	24	8	12	14	30
Paljon	16	19	24	22	8	9	14	27	15	27	18	19	25	14	10	14	21	8	8	6	20
Erittäin paljon	6	7	9	11	0	2	2	11	6	11	6	5	5	0	3	6	12	0	4	1	8
Yht.	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
N	2396	2236	2136	1793	526	464	297	2833	287	535	1863	437	334	74	115	160	299	25	141	77	17028
Keskiarvo	3,5	3,7	3,9	3,9	3,0	3,1	3,4	4,0	3,5	4,1	3,6	3,6	3,8	3,2	3,3	3,4	3,7	2,7	2,7	2,6	3,7

Rivimuuttuja: Suomen kielen viestintätaitojen kehittyminen yliopistossa

Sarakemuuttuja: Koulutusala

%	umanistine	Kasvatus	Kauppa	Luonnon	Lääke	Oikeus	Psykologia	Teknillinen	Teologia	Terveys	yheteiskunta	Farmasia	aatal.-met:Eläinlääke	ammaslääk	Liikunta	ideteolline	Kuvataide	Musiikki	atteri&tans	Yht.	
Ei lainkaan	4	3	6	7	3	0	3	6	2	3	3	3	6	3	1	5	7	12	12	4	4
Vain vähän	5	6	9	9	11	6	6	9	6	5	6	7	6	5	10	9	9	16	8	12	7
Jonkin verran	10	13	16	17	19	15	18	19	14	13	14	13	14	23	21	16	19	32	21	18	15
Melko paljon	22	26	28	31	28	31	30	30	29	28	24	30	27	22	20	31	23	20	23	18	27
Paljon	27	31	28	24	27	31	32	24	27	31	32	30	30	34	23	28	28	12	22	30	28
Erittäin paljon	31	22	13	13	12	17	12	13	23	20	21	15	17	12	25	11	13	8	15	18	18
Yht.	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
N	2393	2235	2141	1794	527	463	297	2838	287	532	1863	437	333	73	115	160	297	25	143	77	17030
Keskiarvo	4,6	4,4	4,0	4,0	4,0	4,4	4,2	4,0	4,4	4,4	4,4	4,2	4,2	4,2	4,3	4,0	4,0	3,3	3,8	4,1	4,2

Rivimuuttuja: Ruotsin kielen viestintätaitojen kehittyminen yliopistossa

Sarakemuuttuja: Koulutusala

%	umanistine	Kasvatus	Kauppa	Luonnon	Lääke	Oikeus	Psykologia	Teknillinen	Teologia	Terveys	rhteiskunta	Farmasia	aatal.-met:Eläinlääke	ammaslääk	Liikunta	ideteolline	Kuvataide	Musiikki	atteri&tans	Yht.	
Ei lainkaan	16	17	19	34	8	8	13	35	15	20	16	13	24	15	11	25	41	32	31	34	22
Vain vähän	27	34	24	34	33	23	42	36	33	27	29	29	31	39	32	36	33	44	36	25	31
Jonkin verran	25	27	22	19	33	33	28	19	23	26	28	27	27	30	28	27	16	8	17	25	24
Melko paljon	14	13	18	8	19	24	13	8	17	17	16	20	12	14	16	8	6	8	8	9	13
Paljon	9	6	11	3	6	9	2	2	6	7	7	7	5	3	10	4	2	4	6	5	6
Erittäin paljon	9	4	6	1	1	3	3	1	6	2	4	4	1	0	4	1	1	4	2	3	4
Yht.	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
N	2400	2234	2138	1796	529	464	296	2838	286	535	1863	440	331	74	114	160	294	25	143	77	17037
Keskiarvo	3,0	2,7	3,0	2,2	2,9	3,1	2,6	2,1	2,8	2,7	2,8	2,9	2,4	2,5	2,9	2,3	2,0	2,2	2,3	2,4	2,6

Rivimuuttuja: Englannin kielen viestinnän kehittyminen yliopistossa

Sarakemuuttuja: Koulutusala

%	umanistine	Kasvatus	Kauppa	Luonnon	Lääke	Oikeus	Psykologia	Teknillinen	Teologia	Terveys	yheteiskunta	Farmasia	aatal.-met:Eläinlääke	ammaslääk	Liikunta	ideteolline	Kuvataide	Musiikki	atteri&tans	Yht.	
Ei lainkaan	7	8	2	6	8	5	4	4	8	4	5	4	7	3	5	8	6	8	10	6	5
Vain vähän	11	23	5	12	23	16	17	7	17	16	13	15	7	14	29	19	12	12	24	21	13
Jonkin verran	21	30	12	18	31	32	31	17	28	25	27	25	18	31	24	27	17	20	18	27	22
Melko paljon	20	22	26	27	25	29	28	29	25	27	26	32	30	23	19	24	24	12	16	22	25
Paljon	18	11	34	23	12	13	16	29	14	20	19	17	23	23	18	13	24	32	20	17	21
Erittäin paljon	23	5	21	14	1	4	3	15	8	8	9	7	16	7	4	10	16	16	11	6	13
Yht.	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
N	2400	2233	2147	1798	528	463	296	2838	286	535	1863	438	335	74	115	160	298	25	143	77	17052
Keskiarvo	4,0	3,2	4,5	3,9	3,1	3,4	3,4	4,2	3,4	3,7	3,7	3,6	4,0	3,7	3,3	3,4	4,0	4,0	3,5	3,4	3,8

Rivimuuttuja: Muiden kielten viestinnän kehittyminen yliopistossa

Sarakemuuttuja: Koulutusala

%	umanistine	Kasvatus	Kauppa	Luonnon	Lääke	Oikeus	Psykologia	Teknillinen	Teologia	Terveys	Yhteiskunta	Farmasia	aatal.-met:Eläinlääke	ammaslääk	Liikunta	Ideteolline	Kuvataide	Musiikki	atteri&tans	Yht.	
Ei lainkaan	44	83	42	82	81	58	81	67	67	86	66	86	61	86	83	88	79	91	75	78	66
Vain vähän	12	8	16	6	11	17	11	12	14	8	12	8	16	8	7	4	10	5	8	11	11
Jonkin verran	12	4	17	5	5	13	4	10	8	5	10	4	11	6	7	4	3	5	7	4	9
Melko paljon	9	2	14	3	2	9	4	7	7	1	6	1	8	0	1	2	3	0	3	2	6
Paljon	9	1	7	1	1	3	0	3	3	0	4	1	1	0	1	2	3	0	3	0	4
Erittäin paljon	14	1	3	1	1	1	0	1	2	0	2	0	1	0	0	0	3	0	3	5	3
Yht.	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
N	2139	1838	1710	1495	402	375	236	2319	251	409	1495	370	270	66	82	121	228	22	121	55	14004
Keskiarvo	2,7	1,3	2,4	1,4	1,3	1,9	1,3	1,7	1,7	1,2	1,8	1,2	1,8	1,2	1,3	1,3	1,5	1,1	1,6	1,5	1,8

Rivimuuttuja: Kyky oppia ja omaksua uutta kehittyminen yliopistossa

Sarakemuuttuja: Koulutusala

%	umanistine	Kasvatus	Kauppa	Luonnon	Lääke	Oikeus	Psykologia	Teknillinen	Teologia	Terveys	rhteiskunta	Farmasia	aatal.-met:	Eläinlääke	ammaslääk	Liikunta	ideteolline	Kuvataide	Musiikki	atteri&tans	Yht.
Ei lainkaan	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	1
Vain vähän	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	4	1	1	1	3	3	4	4	1	2
Jonkin verran	8	10	7	8	7	12	8	6	7	6	7	12	9	11	9	8	9	12	12	4	8
Melko paljon	22	27	23	24	26	28	23	21	25	21	22	29	23	23	28	34	27	32	25	16	24
Paljon	36	36	39	37	46	41	41	41	44	42	39	37	39	43	34	37	39	32	34	32	39
Erittäin paljon	30	23	28	28	18	16	25	30	22	28	29	17	27	22	29	18	22	20	24	47	27
Yht.	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
N	2382	2228	2136	1784	524	458	297	2825	285	534	1859	440	334	74	116	158	296	25	143	77	16975
Keskiarvo	4,8	4,6	4,8	4,8	4,7	4,5	4,7	4,9	4,7	4,9	4,8	4,5	4,8	4,7	4,8	4,6	4,7	4,5	4,6	5,2	4,8

Rivimuuttuja: Luovuuden kehittyminen yliopistossa

Sarakemuuttuja: Koulutusala

%	umanistine	Kasvatus	Kauppa	Luonnon	Lääke	Oikeus	Psykologia	Teknillinen	Teologia	Terveys	rhteiskunta	Farmasia	aatal.-met:	Eläinlääke	ammaslääk	Liikunta	ideteolline	Kuvataide	Musiikki	atteri&tans	Yht.
Ei lainkaan	7	3	8	9	14	22	11	5	8	5	7	23	9	12	8	1	1	0	1	0	7
Vain vähän	16	10	21	19	34	36	25	15	17	16	22	32	22	41	15	12	3	4	6	3	18
Jonkin verran	26	24	30	29	26	23	30	28	28	26	28	23	31	28	28	30	7	8	10	3	27
Melko paljon	30	32	26	25	20	14	28	28	26	28	24	17	22	14	28	33	19	12	27	13	26
Paljon	14	21	12	14	6	5	4	17	15	16	14	4	12	5	17	17	36	32	31	29	15
Erittäin paljon	7	10	3	4	0	1	1	6	6	8	4	2	5	0	4	8	34	44	24	53	6
Yht.	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
N	2397	2228	2139	1790	522	462	296	2839	286	534	1864	441	334	74	116	160	299	25	143	77	17026
Keskiarvo	3,5	3,9	3,2	3,3	2,7	2,5	2,9	3,5	3,4	3,6	3,3	2,5	3,2	2,6	3,5	3,7	4,9	5,0	4,5	5,3	3,4

Rivimuuttuja: Tieteiden- tai taiteidenvälisyys/ moniammatillisissa

ryhmissä toimimisen kehittyminen yliopistossa

Sarakemuuttuja: Koulutusala

%	umanistine	Kasvatus	Kauppa	Luonnon	Lääke	Oikeus	Psykologia	Teknillinen	Teologia	Terveys	rhteiskunta	Farmasia	aatal.-met:	Eläinlääke	ammaslääk	Liikunta	ideteolline	Kuvataide	Musiikki	atteri&tans	Yht.
Ei lainkaan	12	9	15	19	13	40	13	16	14	10	13	23	19	35	11	9	4	8	13	3	15
Vain vähän	23	19	23	25	24	29	24	25	28	13	23	27	25	23	22	22	11	16	19	8	23
Jonkin verran	25	27	25	23	29	17	25	24	22	25	25	23	24	23	26	27	17	28	25	16	24
Melko paljon	22	25	20	17	26	9	24	20	20	24	20	17	16	14	24	24	25	20	23	21	21
Paljon	12	14	13	12	7	4	12	11	11	19	14	6	10	4	14	11	23	16	9	25	12
Erittäin paljon	6	5	5	5	1	0	2	5	5	8	5	3	5	1	3	7	20	12	11	27	5
Yht.	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
N	2389	2229	2139	1786	524	461	296	2840	286	533	1853	441	335	74	114	159	297	25	142	75	16998
Keskiarvo	3,2	3,3	3,1	2,9	2,9	2,1	3,0	3,0	3,0	3,5	3,1	2,7	2,9	2,3	3,1	3,3	4,1	3,6	3,3	4,4	3,1

Rivimuuttuja: Stressinsietokyvyn kehittyminen yliopistossa

Sarakemuuttuja: Koulutusala

%	umanistinen	Kasvatus	Kauppa	Luonnon	Lääke	Oikeus	Psykologia	Teknillinen	Teologia	Terveys	Yhteiskunta	Farmasia	aatal.-met.	Eläinlääke	ammaslääk	Liikunta	ideteollinen	Kuvataide	Musiikki	atteri&tan	Yht.
Ei lainkaan	5	4	4	6	4	5	6	4	4	4	5	6	4	4	2	4	7	12	4	4	5
Vain vähän	11	13	12	13	13	10	12	12	13	9	14	12	14	7	2	11	12	4	7	10	12
Jonkin verran	22	23	23	23	18	22	22	23	22	17	23	27	31	14	9	23	18	40	20	9	22
Melko paljon	29	28	31	29	32	32	33	28	30	26	27	29	29	28	19	29	32	20	21	23	29
Paljon	22	21	23	21	26	23	20	24	23	28	21	20	14	32	36	19	20	20	23	22	22
Erittäin paljon	11	11	8	8	7	7	7	9	9	17	9	7	9	15	33	14	11	4	25	31	10
Yht.	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
N	2399	2236	2145	1798	527	460	298	2840	288	534	1862	441	335	74	116	159	297	25	142	77	17053
Keskiarvo	3,8	3,8	3,8	3,7	3,8	3,8	3,7	3,8	3,8	4,2	3,7	3,7	3,6	4,2	4,8	3,9	3,8	3,4	4,3	4,4	3,8

Rivimuuttuja: Verkostoitumistaitojen kehittyminen yliopistossa

Sarakemuuttuja: Koulutusala

%	umanistinen	Kasvatus	Kauppa	Luonnon	Lääke	Oikeus	Psykologia	Teknillinen	Teologia	Terveys	Yhteiskunta	Farmasia	aatal.-met.	Eläinlääke	ammaslääk	Liikunta	ideteollinen	Kuvataide	Musiikki	atteri&tan	Yht.
Ei lainkaan	11	6	3	11	9	8	11	6	12	4	6	8	6	11	6	5	5	12	6	8	7
Vain vähän	21	19	9	24	23	20	22	15	20	10	22	22	16	20	18	10	16	12	14	10	18
Jonkin verran	30	28	21	27	29	26	28	24	32	20	26	26	25	30	25	28	23	32	33	19	26
Melko paljon	23	27	31	24	26	27	23	29	19	30	25	25	32	26	35	33	28	28	30	26	27
Paljon	10	14	25	11	11	14	14	19	11	22	15	15	16	9	12	18	19	12	7	23	16
Erittäin paljon	5	6	10	4	2	4	2	7	6	13	5	4	6	4	3	6	8	4	9	13	6
Yht.	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
N	2396	2235	2139	1794	526	464	296	2838	288	534	1862	440	334	74	116	160	297	25	142	77	17037
Keskiarvo	3,1	3,4	4,0	3,1	3,1	3,3	3,1	3,6	3,2	4,0	3,4	3,3	3,5	3,1	3,4	3,7	3,6	3,3	3,5	3,9	3,4

Rivimuuttuja: Itseohjautuvuuden/ oma-aloitteisuuden kehittyminen

yliopistossa

Sarakemuuttuja: Koulutusala

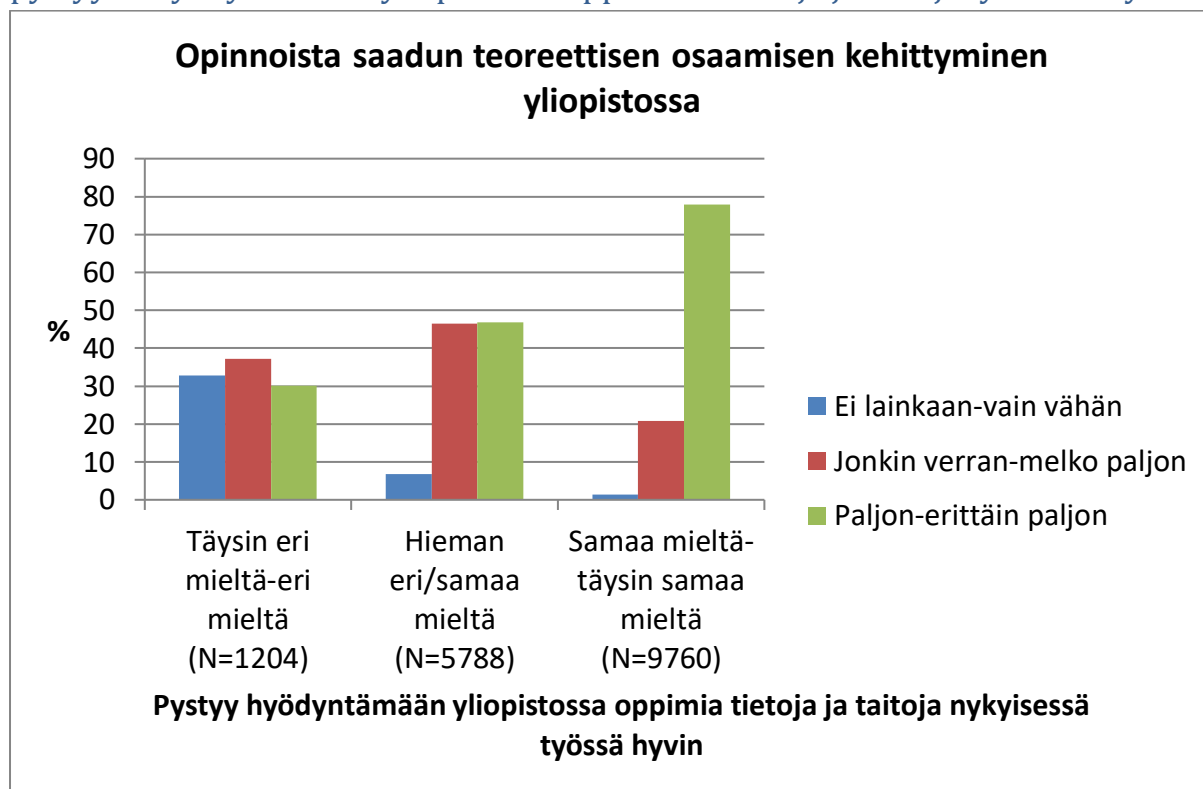
%	umanistinen	Kasvatus	Kauppa	Luonnon	Lääke	Oikeus	Psykologia	Teknillinen	Teologia	Terveys	Yhteiskunta	Farmasia	aatal.-met.	Eläinlääke	ammaslääk	Liikunta	ideteollinen	Kuvataide	Musiikki	atteri&tan	Yht.
Ei lainkaan	2	2	1	2	5	2	2	2	1	2	1	4	2	0	3	1	1	4	1	3	2
Vain vähän	4	4	4	5	11	5	3	4	4	2	4	10	6	11	3	6	6	4	6	5	5
Jonkin verran	12	14	12	15	17	12	9	13	13	9	12	19	12	29	11	13	12	4	17	5	13
Melko paljon	25	24	26	27	30	26	29	29	24	22	22	32	28	26	34	29	28	12	31	27	26
Paljon	31	34	36	32	31	33	34	35	31	36	35	27	31	29	34	35	32	36	25	31	33
Erittäin paljon	25	23	21	19	6	23	23	17	26	29	26	9	21	5	16	16	21	40	20	29	21
Yht.	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
N	2397	2233	2146	1798	526	460	297	2837	288	533	1865	440	335	73	116	160	298	25	142	77	17046
Keskiarvo	4,5	4,5	4,5	4,4	3,9	4,5	4,6	4,4	4,6	4,7	4,6	3,9	4,4	3,9	4,4	4,4	4,5	4,9	4,3	4,6	4,5

Rivimuuttuja: Yrittäjyystaitojen kehittyminen yliopistossa

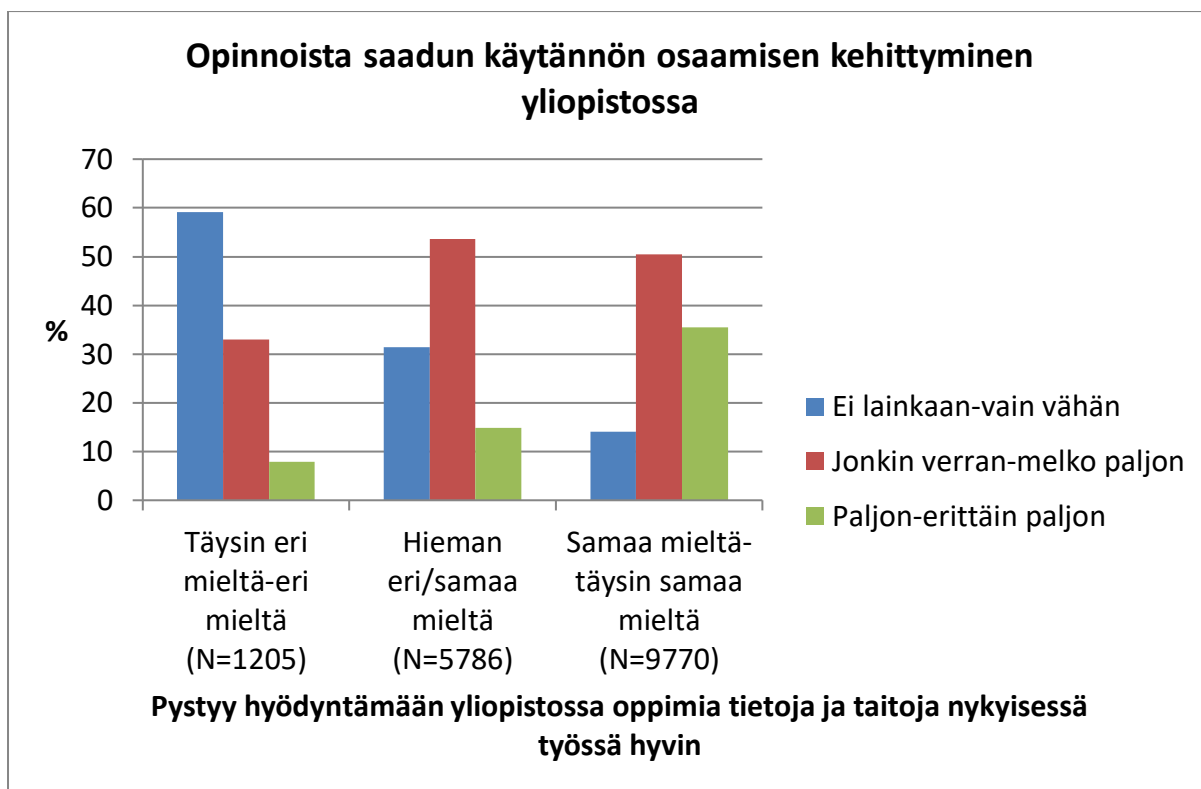
Sarakemuuttuja: Koulutusala

%	umanistinen	Kasvatus	Kauppa	Luonnon	Lääke	Oikeus	Psykologia	Teknillinen	Teologia	Terveys	Yhteiskunta	Farmasia	aatal.-met.	Eläinlääke	hammaslääk.	Liikunta	teollinen	Kuvataide	Musiikki	atteri&tans	Yht.
Ei lainkaan	60	46	22	64	60	54	57	38	59	37	56	55	39	18	29	39	39	48	49	50	47
Vain vähän	25	29	27	22	28	30	29	32	23	29	26	27	28	43	42	33	26	17	27	29	28
Jonkin verran	9	15	25	9	8	11	9	16	11	21	10	12	19	20	15	19	17	30	11	14	14
Melko paljon	4	6	16	3	3	3	3	8	5	9	5	4	9	16	9	8	11	4	9	3	7
Paljon	1	2	7	1	1	1	0	3	0	4	2	2	4	3	3	1	5	0	2	4	3
Erittäin paljon	0	1	2	1	0	0	0	2	2	0	1	1	1	0	1	1	2	0	2	0	1
Yht.	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
N	2380	2211	2111	1778	523	461	295	2819	287	533	1839	439	335	74	116	160	296	23	141	76	16897
Keskiarvo	1,6	1,9	2,7	1,6	1,6	1,7	1,6	2,1	1,7	2,2	1,7	1,7	2,1	2,4	2,2	2,0	2,2	1,9	2,0	1,8	1,9

Liite 9. Miten paljon eri tiedot ja taidot kehittyivät yliopisto-opintojen aikana vs. pystyykö hyödyntämään yliopistossa oppimia tietoja ja taitoja työssään hyvin.

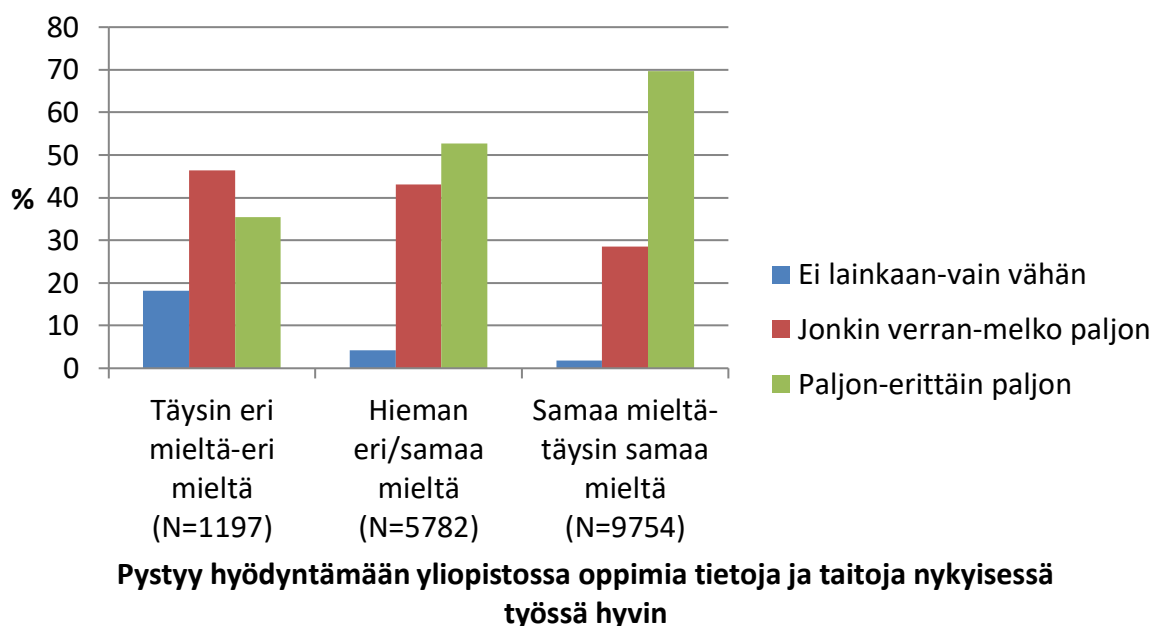

Rivimuuttuja: Opinnoista saadun teoreettisen osaamisen kehittyminen yliopistossa				
Sarakemuuttuja: Pystyy hyödyntämään yliopistossa oppimia tietoja ja taitoja nykyisessä työssä hyvin				
%	<i>Täysin eri mieltä-eri mieltä</i>	<i>Hieman eri/samaa mieltä</i>	<i>Samaa mieltä-täysin samaa mieltä</i>	<i>Yhteensä</i>
Ei lainkaan-vain vähän	43	42	15	100
Jonkin verran-melko paljon	9	52	39	100
Paljon-erittäin paljon	3	25	71	100
Yhteensä	7	35	58	100

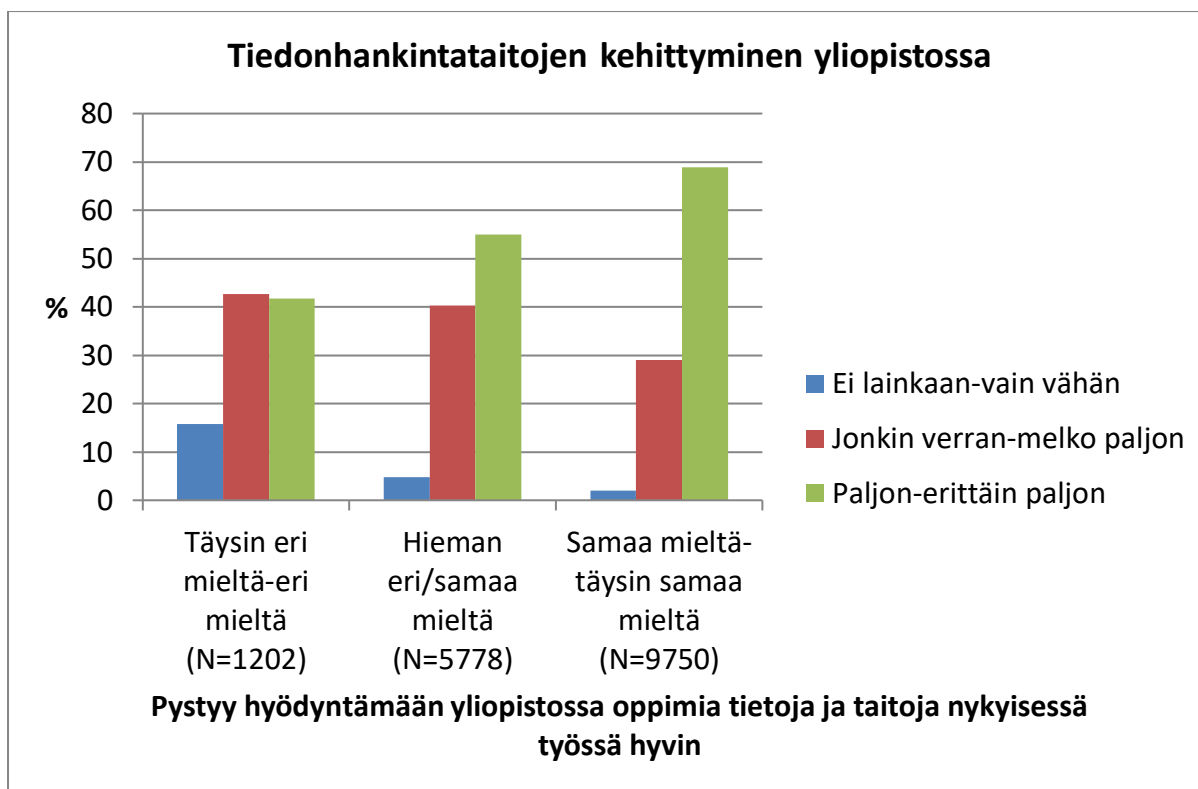

Rivimuuttuja: Opinnoista saadun käytännön osaamisen kehittyminen yliopistossa				
Sarakemuuttuja: Pystyy hyödyntämään yliopistossa oppimia tietoja ja taitoja nykyisessä työssä hyvin				
%	<i>Täysin eri mieltä-eri mieltä</i>	<i>Hieman eri/samaa mieltä</i>	<i>Samaa mieltä-täysin samaa mieltä</i>	<i>Yhteensä</i>
Ei lainkaan-vain vähän	18	47	35	100
Jonkin verran-melko paljon	5	37	58	100
Paljon-erittäin paljon	2	20	78	100
Yhteensä	7	35	58	100

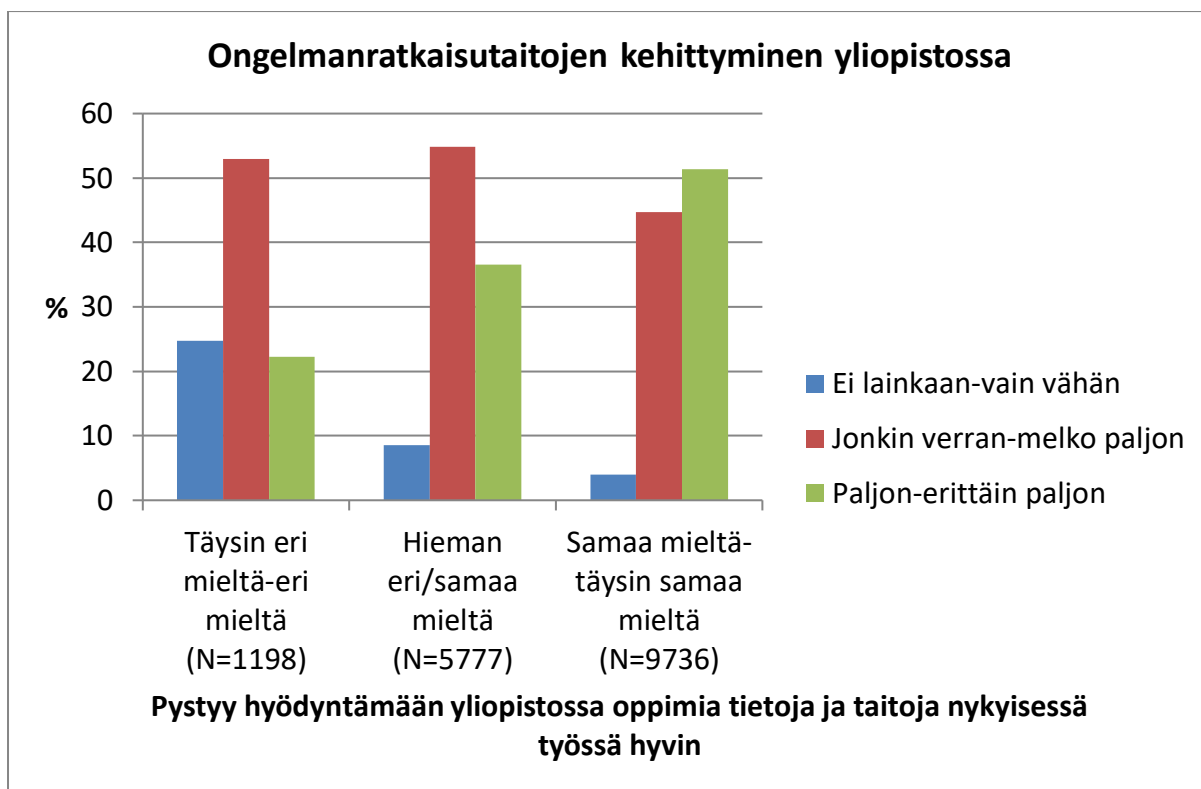
Analyyttisten, systemaattisen ajattelun taitojen kehittyminen yliopistossa

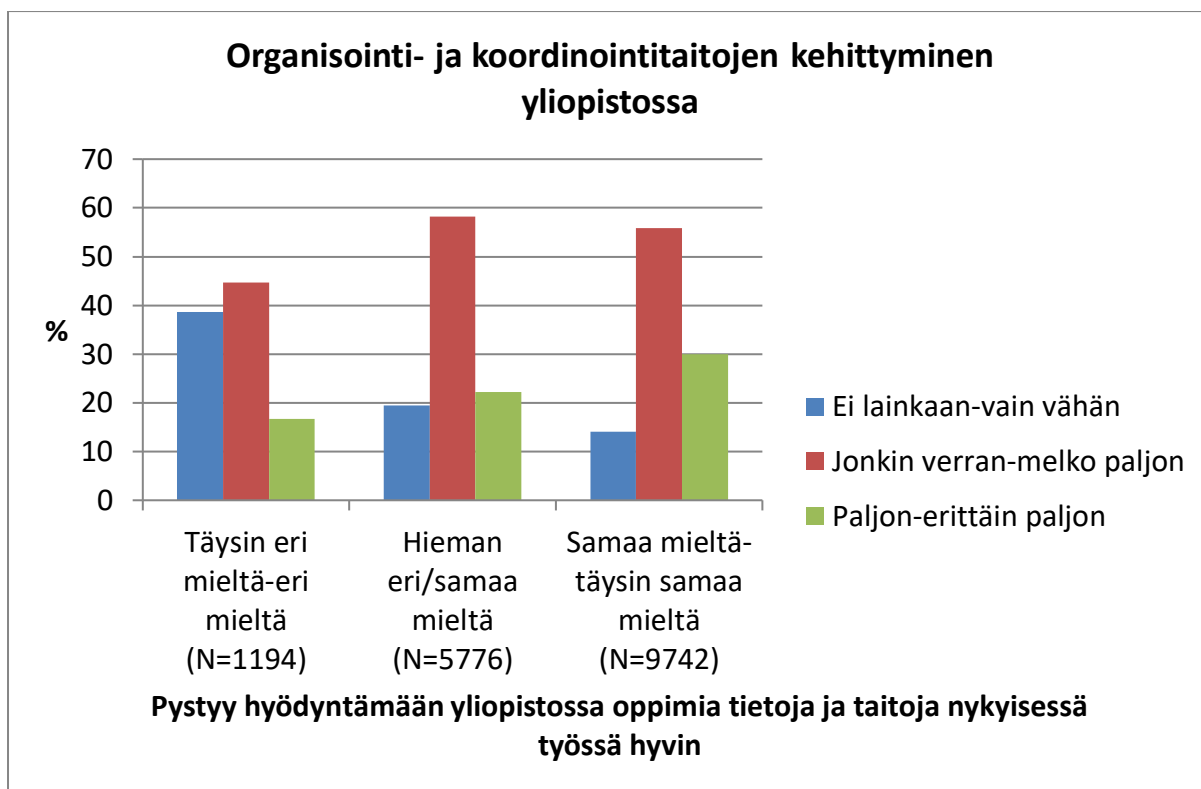
Rivimuuttuja: Analyyttisten, systemaattisten ajattelun taitojen kehittyminen yliopistossa				
Sarakemuuttuja: Pystyy hyödyntämään yliopistossa oppimia tietoja ja taitoja nykyisessä työssä hyvin				
%	<i>Täysin eri mieltä- eri mieltä</i>	<i>Hieman eri/samaa mieltä</i>	<i>Samaa mieltä-täysin samaa mieltä</i>	<i>Yhteensä</i>
Ei lainkaan-vain vähän	34	38	27	100
Jonkin verran-melko paljon	10	43	48	100
Paljon-erittäin paljon	4	30	66	100
Yhteensä	7	35	58	100

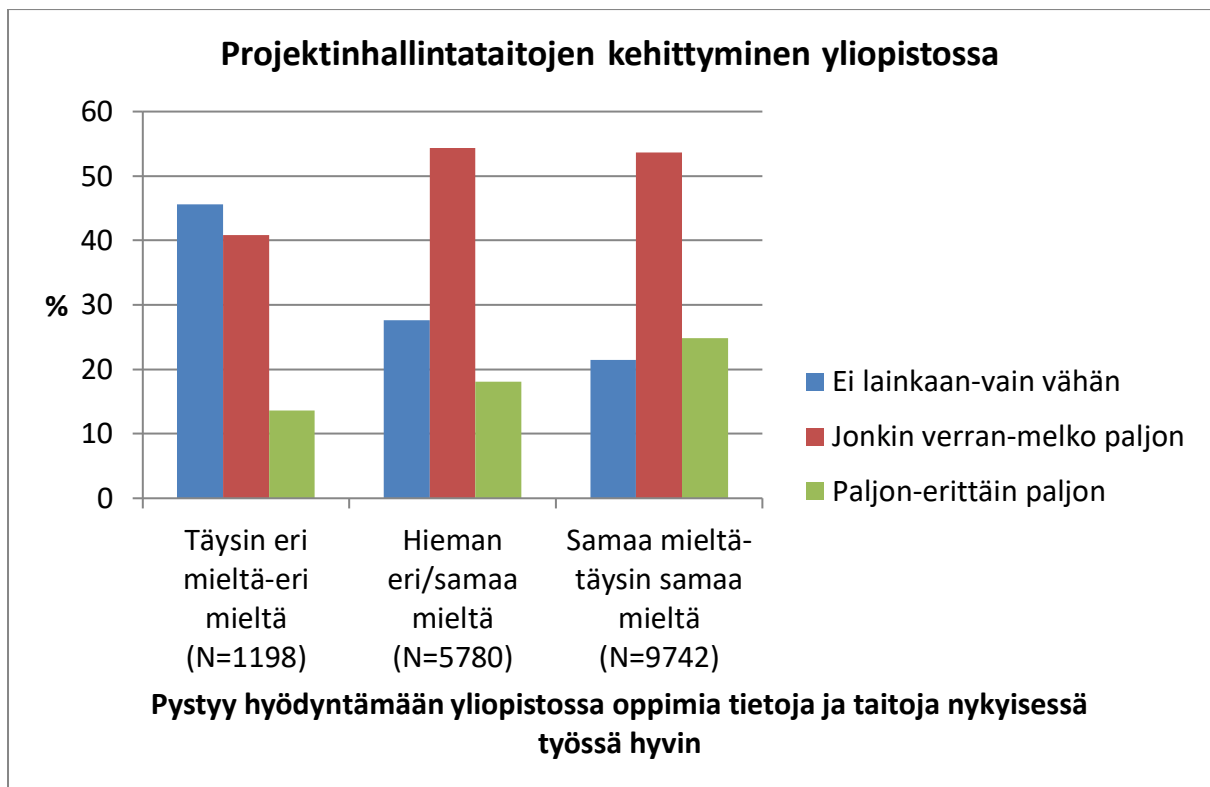
Rivimuuttuja: Tiedonhankintataitojen kehittyminen yliopistossa				
Sarakemuuttuja: Pystyy hyödyntämään yliopistossa oppimia tietoja ja taitoja nykyisessä työssä hyvin				
%	<i>Täysin eri mieltä-eri mieltä</i>	<i>Hieman eri/samaa mieltä</i>	<i>Samaa mieltä-täysin samaa mieltä</i>	<i>Yhteensä</i>
Ei lainkaan-vain vähän	29	42	30	100
Jonkin verran-melko paljon	9	41	50	100
Paljon-erittäin paljon	5	31	65	100
Yhteensä	7	35	58	100

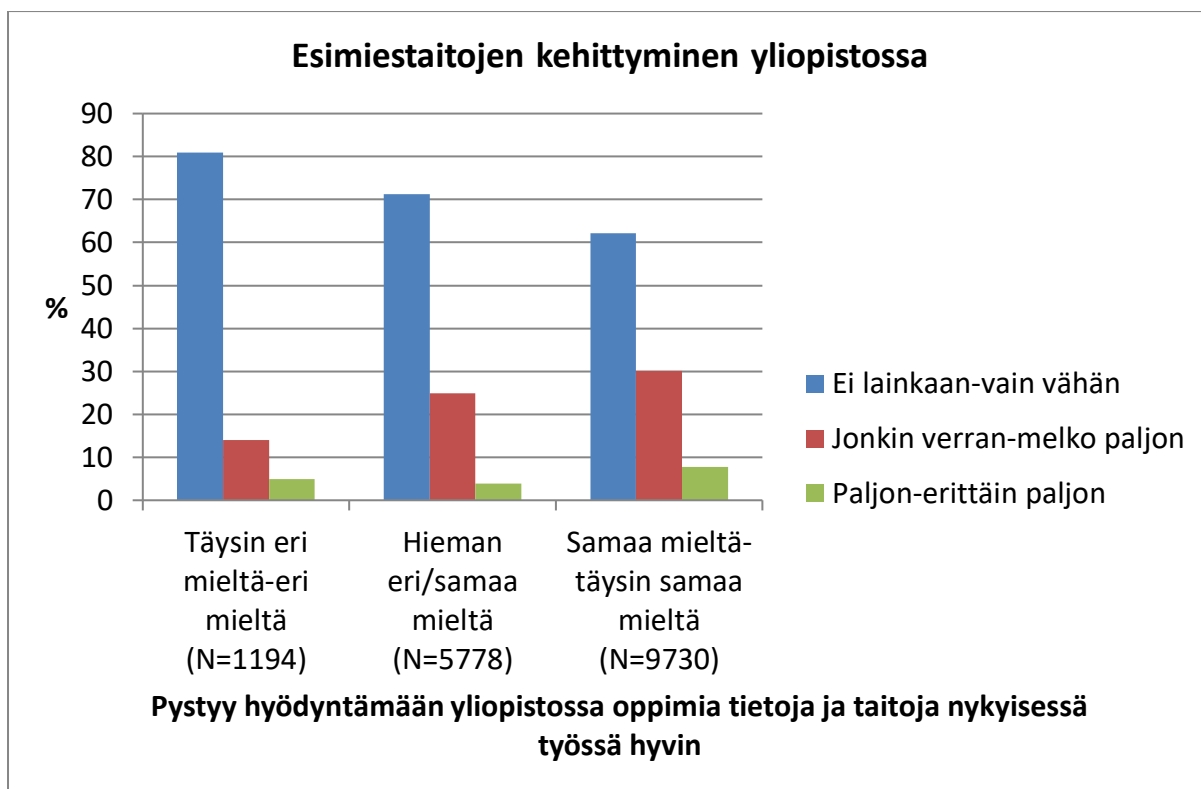
Rivimuuttuja: Ongelmanratkaisutaitojen kehittyminen yliopistossa				
Sarakemuuttuja: Pystyy hyödyntämään yliopistossa oppimia tietoja ja taitoja nykyisessä työssä hyvin				
%	<i>Täysin eri mieltä-eri mieltä</i>	<i>Hieman eri/samaa mieltä</i>	<i>Samaa mieltä-täysin samaa mieltä</i>	<i>Yhteensä</i>
Ei lainkaan-vain vähän	25	42	33	100
Jonkin verran-melko paljon	8	39	53	100
Paljon-erittäin paljon	4	29	68	100
Yhteensä	7	35	58	100

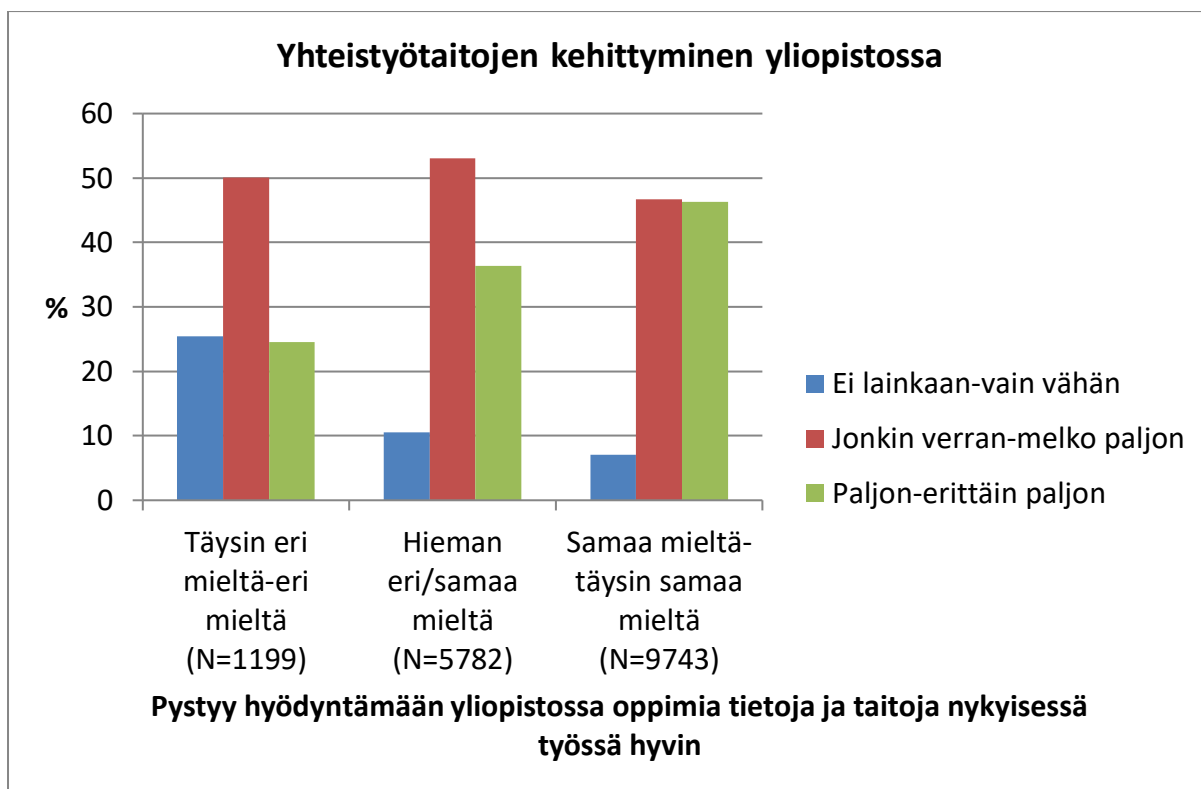
Rivimuuttuja: Organisointi- ja koordinointitaitojen kehittyminen yliopistossa				
Sarakemuuttuja: Pystyy hyödyntämään yliopistossa oppimia tietoja ja taitoja nykyisessä työssä hyvin				
%	<i>Täysin eri mieltä-eri mieltä</i>	<i>Hieman eri/samaa mieltä</i>	<i>Samaa mieltä-täysin samaa mieltä</i>	<i>Yhteensä</i>
Ei lainkaan-vain vähän	16	38	46	100
Jonkin verran-melko paljon	6	36	58	100
Paljon-erittäin paljon	5	29	66	100
Yhteensä	7	35	58	100

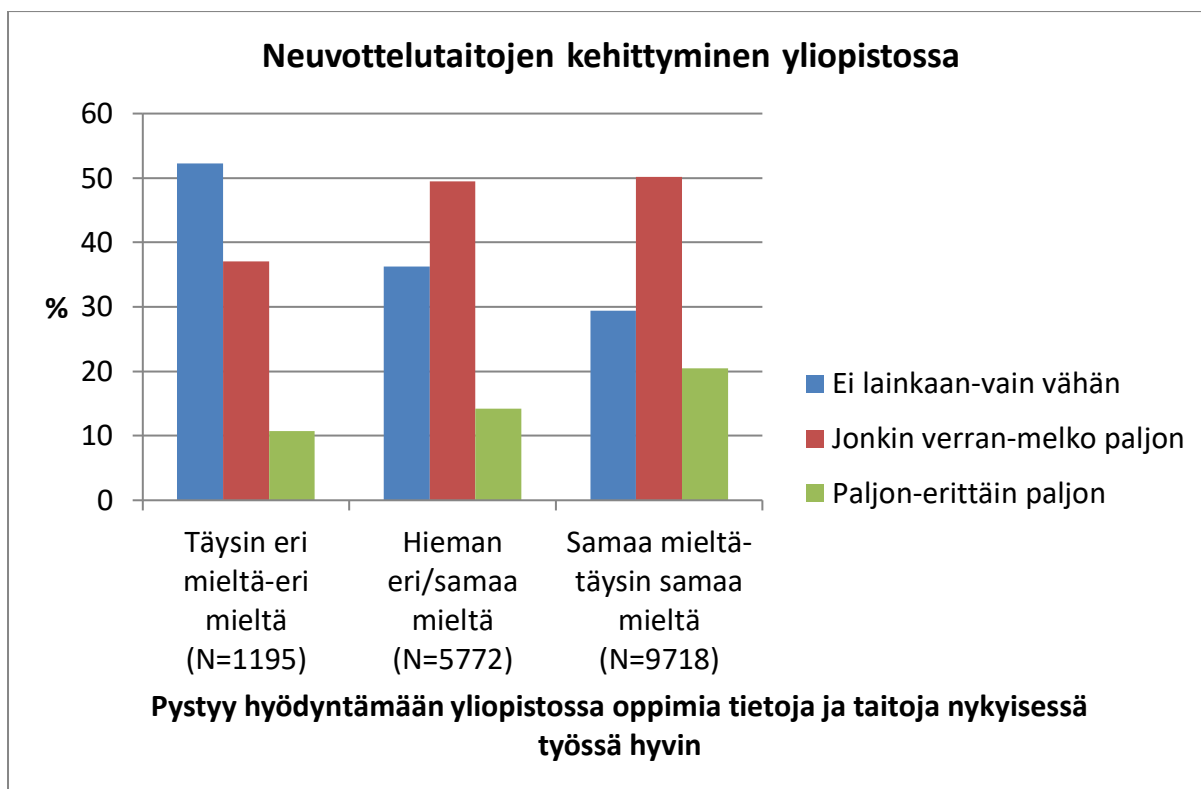
Rivimuuttuja: Projektinhallintataitojen kehittyminen yliopistossa				
Sarakemuuttuja: Pystyy hyödyntämään yliopistossa oppimia tietoja ja taitoja nykyisessä työssä hyvin				
%	<i>Täysin eri mieltä-eri mieltä</i>	<i>Hieman eri/samaa mieltä</i>	<i>Samaa mieltä-täysin samaa mieltä</i>	<i>Yhteensä</i>
Ei lainkaan-vain vähän	13	38	49	100
Jonkin verran-melko paljon	6	35	59	100
Paljon-erittäin paljon	4	29	67	100
Yhteensä	7	35	58	100

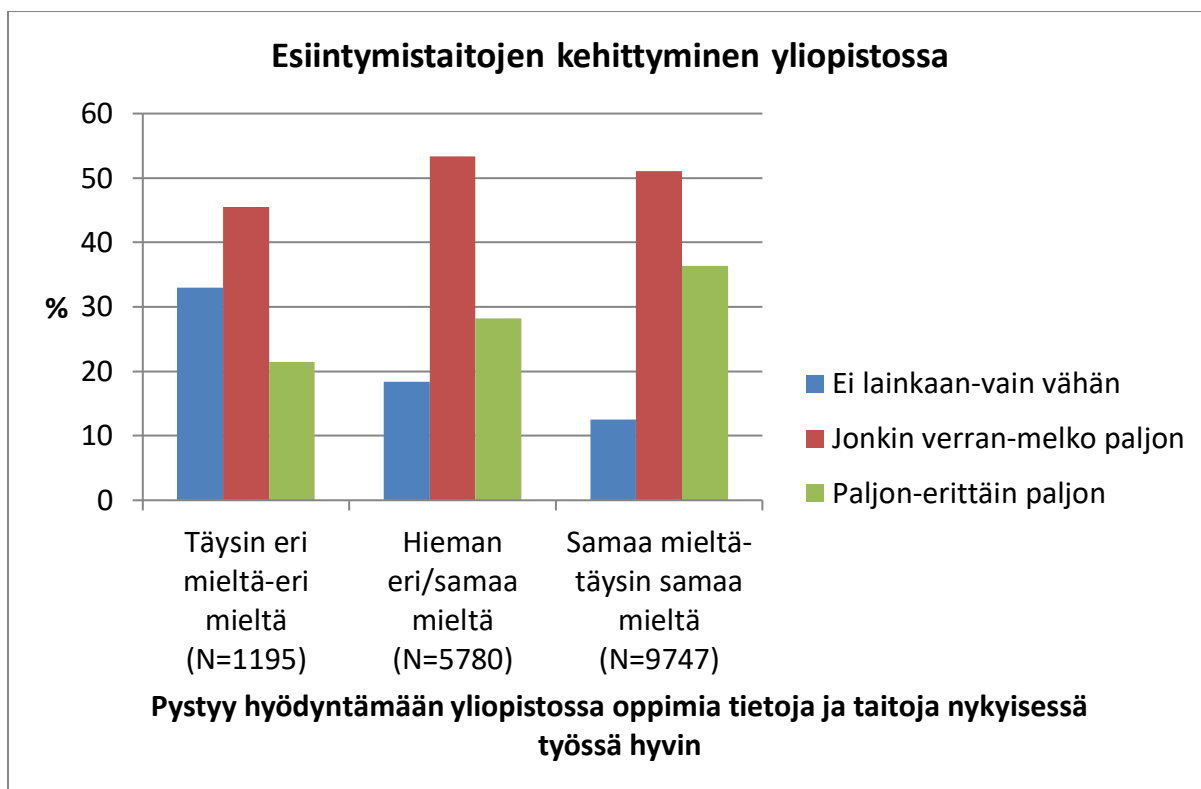
Rivimuuttuja: Esimiestaitojen kehittyminen yliopistossa				
Sarakemuuttuja: Pystyy hyödyntämään yliopistossa oppimia tietoja ja taitoja nykyisessä työssä hyvin				
%	<i>Täysin eri mieltä-eri mieltä</i>	<i>Hieman eri/samaa mieltä</i>	<i>Samaa mieltä-täysin samaa mieltä</i>	<i>Yhteensä</i>
Ei lainkaan-vain vähän	9	37	54	100
Jonkin verran-melko paljon	4	32	65	100
Paljon-erittäin paljon	6	22	72	100
Yhteensä	7	35	58	100

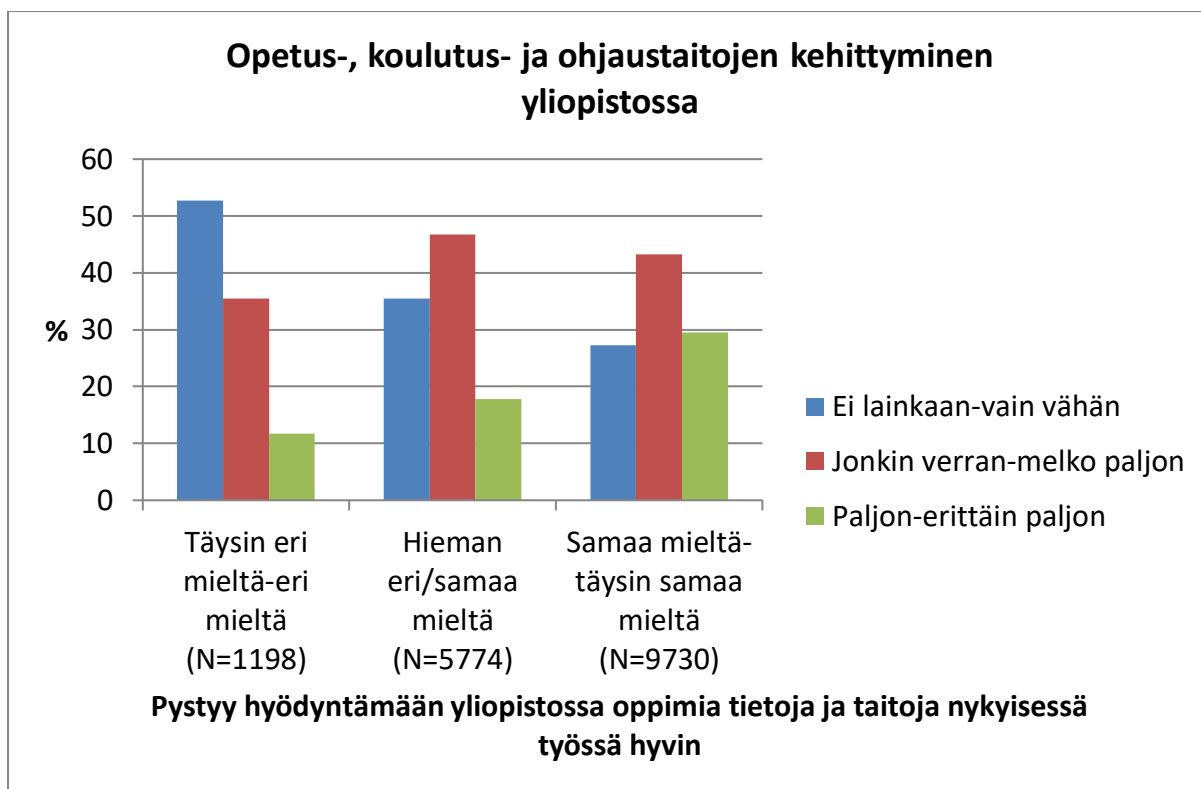
Rivimuuttuja: Yhteistyötaitojen kehittyminen yliopistossa				
Sarakemuuttuja: Pystyy hyödyntämään yliopistossa oppimia tietoja ja taitoja nykyisessä työssä hyvin				
%	<i>Täysin eri mieltä-eri mieltä</i>	<i>Hieman eri/samaa mieltä</i>	<i>Samaa mieltä-täysin samaa mieltä</i>	<i>Yhteensä</i>
Ei lainkaan-vain vähän	19	38	43	100
Jonkin verran-melko paljon	7	37	55	100
Paljon-erittäin paljon	4	30	65	100
Yhteensä	7	35	58	100

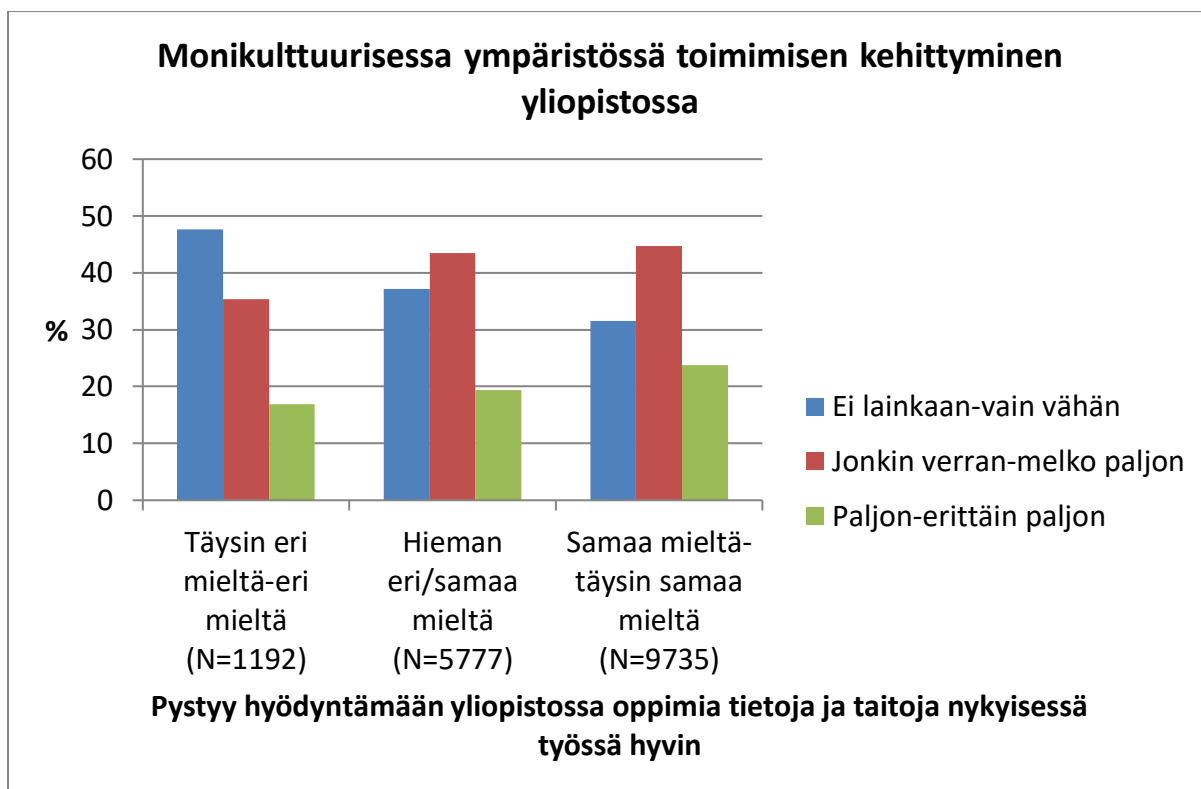
Rivimuuttuja: Neuvottelutaitojen kehittyminen yliopistossa				
Sarakemuuttuja: Pystyy hyödyntämään yliopistossa oppimia tietoja ja taitoja nykyisessä työssä hyvin				
%	<i>Täysin eri mieltä- eri mieltä</i>	<i>Hieman eri/samaa mieltä</i>	<i>Samaa mieltä-täysin samaa mieltä</i>	<i>Yhteensä</i>
Ei lainkaan-vain vähän	11	38	51	100
Jonkin verran-melko paljon	5	35	60	100
Paljon-erittäin paljon	4	28	68	100
Yhteensä	7	35	58	100

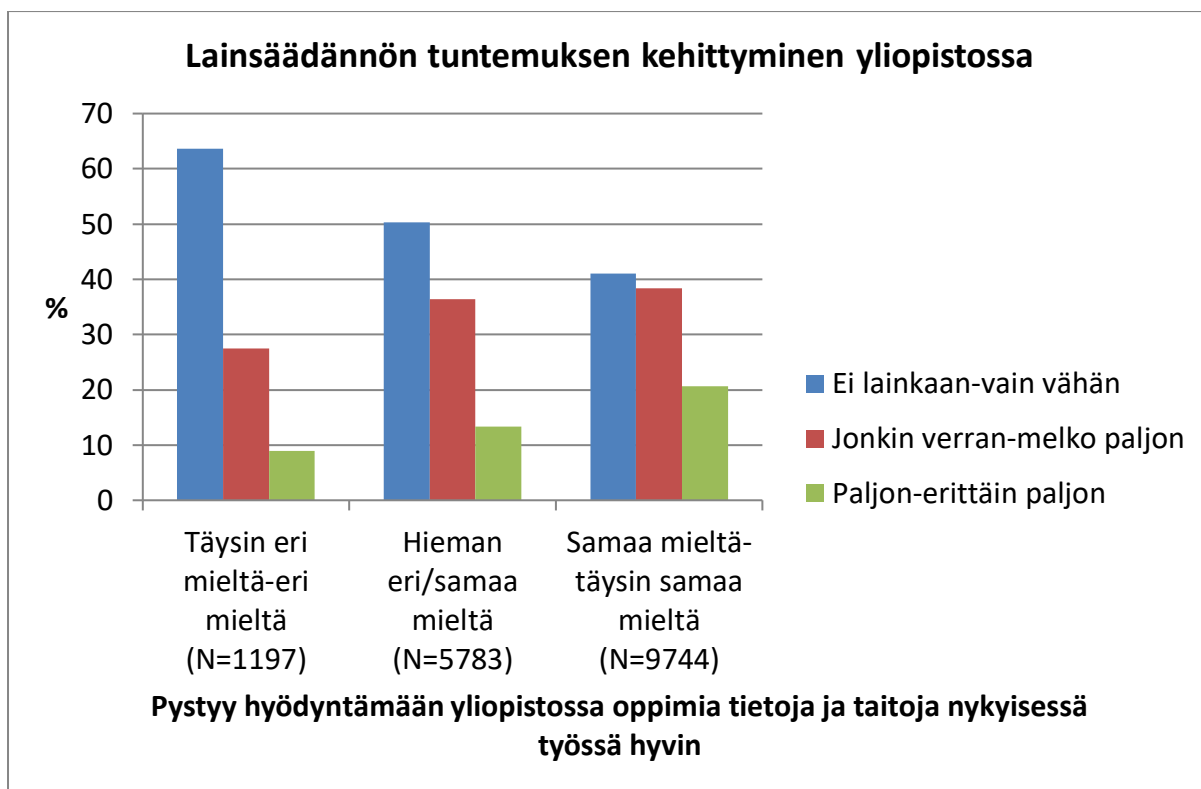
Rivimuuttuja: Esiintymistaitojen kehittyminen yliopistossa				
Sarakemuuttuja: Pystyy hyödyntämään yliopistossa oppimia tietoja ja taitoja nykyisessä työssä hyvin				
%	<i>Täysin eri mieltä-eri mieltä</i>	<i>Hieman eri/samaa mieltä</i>	<i>Samaa mieltä-täysin samaa mieltä</i>	<i>Yhteensä</i>
Ei lainkaan-vain vähän	15	40	46	100
Jonkin verran-melko paljon	6	36	58	100
Paljon-erittäin paljon	5	30	65	100
Yhteensä	7	35	58	100

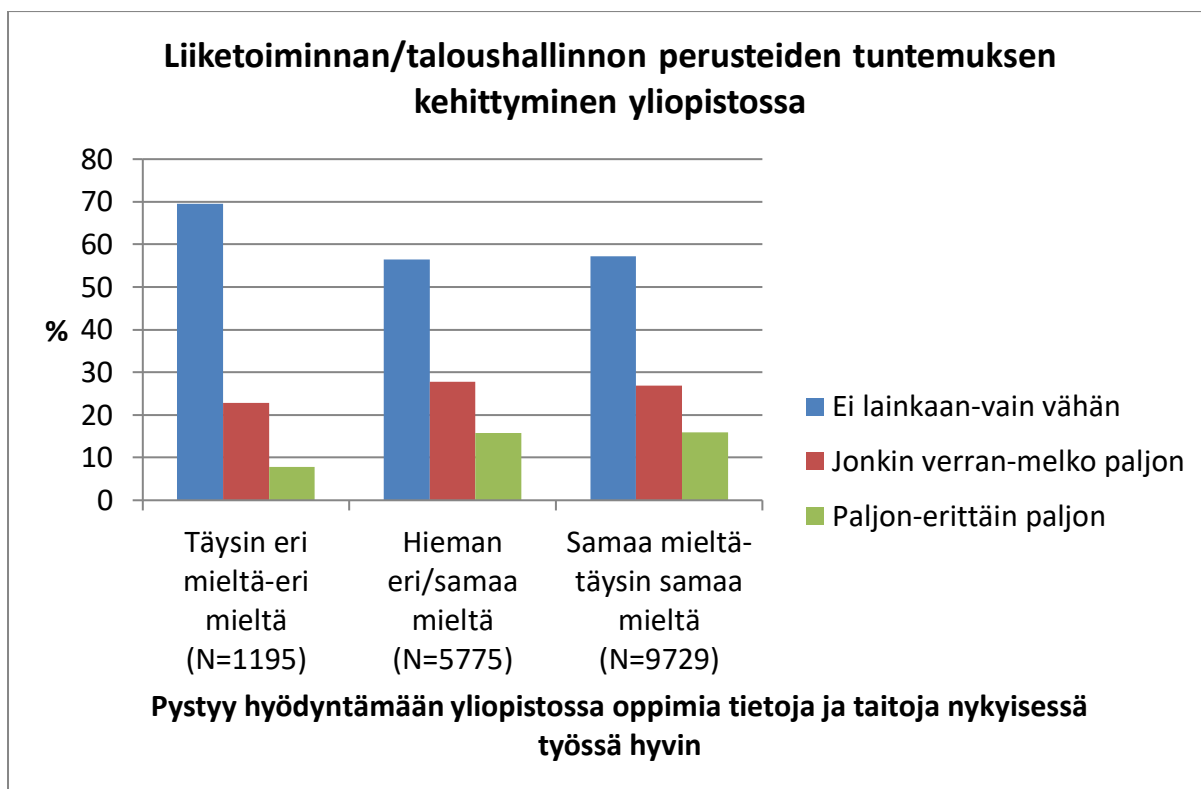
Rivimuuttuja: Opetus-, koulutus- ja ohjaustaitojen kehittyminen yliopistossa				
Sarakemuuttuja: Pystyy hyödyntämään yliopistossa oppimia tietoja ja taitoja nykyisessä työssä hyvin				
%	<i>Täysin eri mieltä-eri mieltä</i>	<i>Hieman eri/samaa mieltä</i>	<i>Samaa mieltä-täysin samaa mieltä</i>	<i>Yhteensä</i>
Ei lainkaan-vain vähän	12	38	50	100
Jonkin verran-melko paljon	6	37	57	100
Paljon-erittäin paljon	3	25	71	100
Yhteensä	7	35	58	100

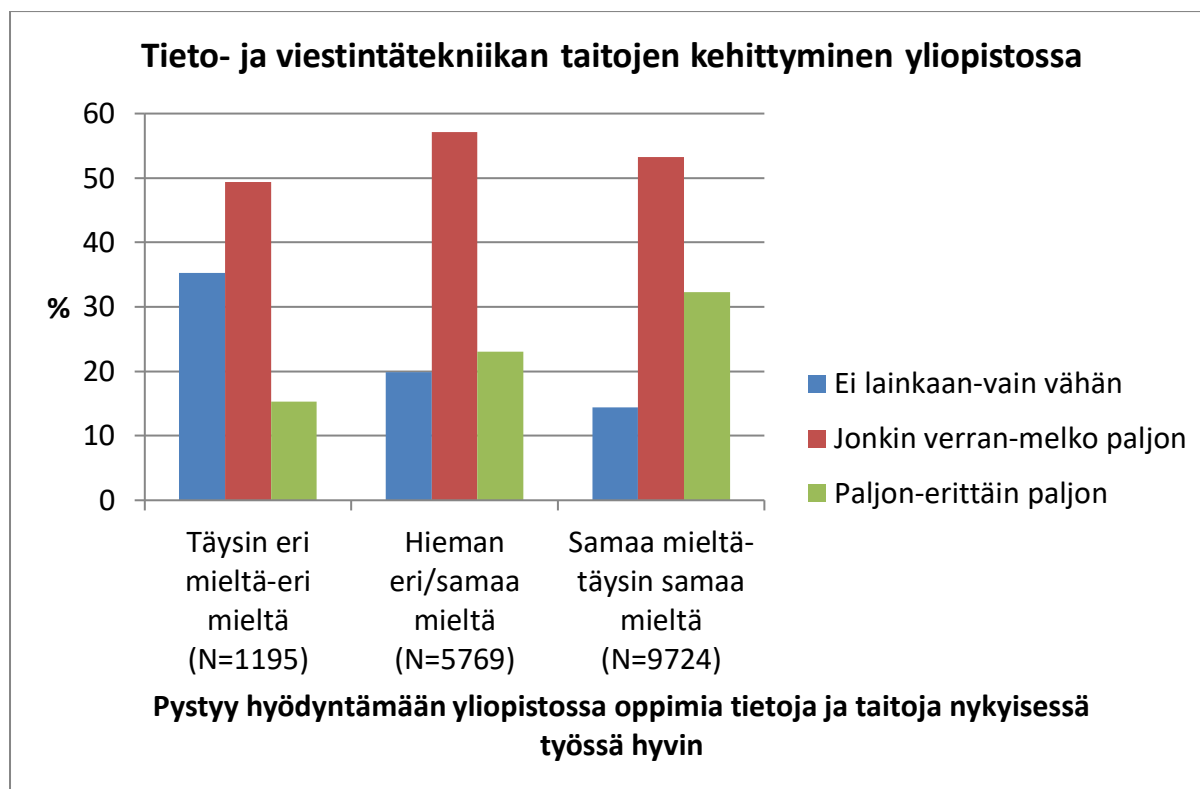
Rivimuuttuja: Monikulttuurisessa ympäristössä toimimisen kehittyminen yliopistossa				
Sarakemuuttuja: Pystyy hyödyntämään yliopistossa oppimia tietoja ja taitoja nykyisessä työssä hyvin				
%	<i>Täysin eri mieltä-eri mieltä</i>	<i>Hieman eri/samaa mieltä</i>	<i>Samaa mieltä-täysin samaa mieltä</i>	<i>Yhteensä</i>
Ei lainkaan-vain vähän	10	37	53	100
Jonkin verran-melko paljon	6	34	60	100
Paljon-erittäin paljon	6	31	64	100
Yhteensä	7	35	58	100

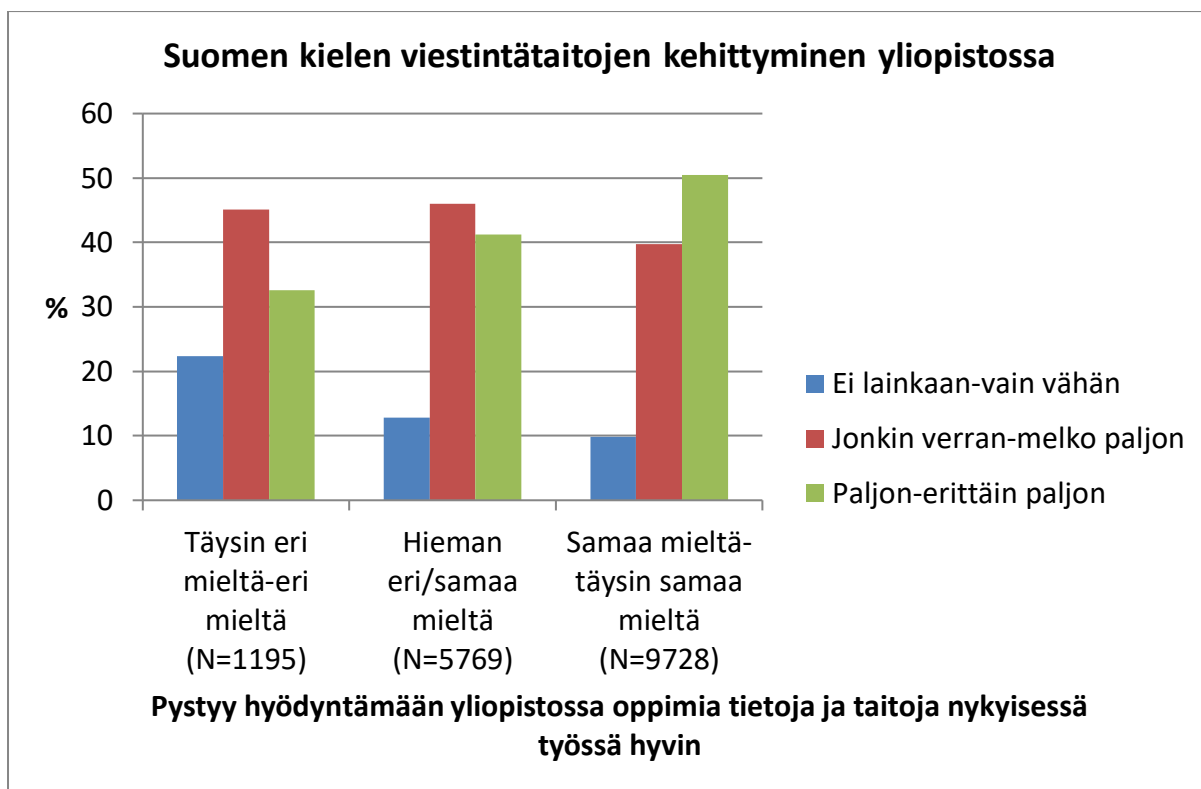
Rivimuuttuja: Lainsäädännön tuntemuksen kehittyminen yliopistossa				
Sarakemuuttuja: Pystyy hyödyntämään yliopistossa oppimia tietoja ja taitoja nykyisessä työssä hyvin				
%	<i>Täysin eri mieltä-eri mieltä</i>	<i>Hieman eri/samaa mieltä</i>	<i>Samaa mieltä-täysin samaa mieltä</i>	<i>Yhteensä</i>
Ei lainkaan-vain vähän	10	38	52	100
Jonkin verran-melko paljon	5	34	61	100
Paljon-erittäin paljon	4	27	70	100
Yhteensä	7	35	58	100

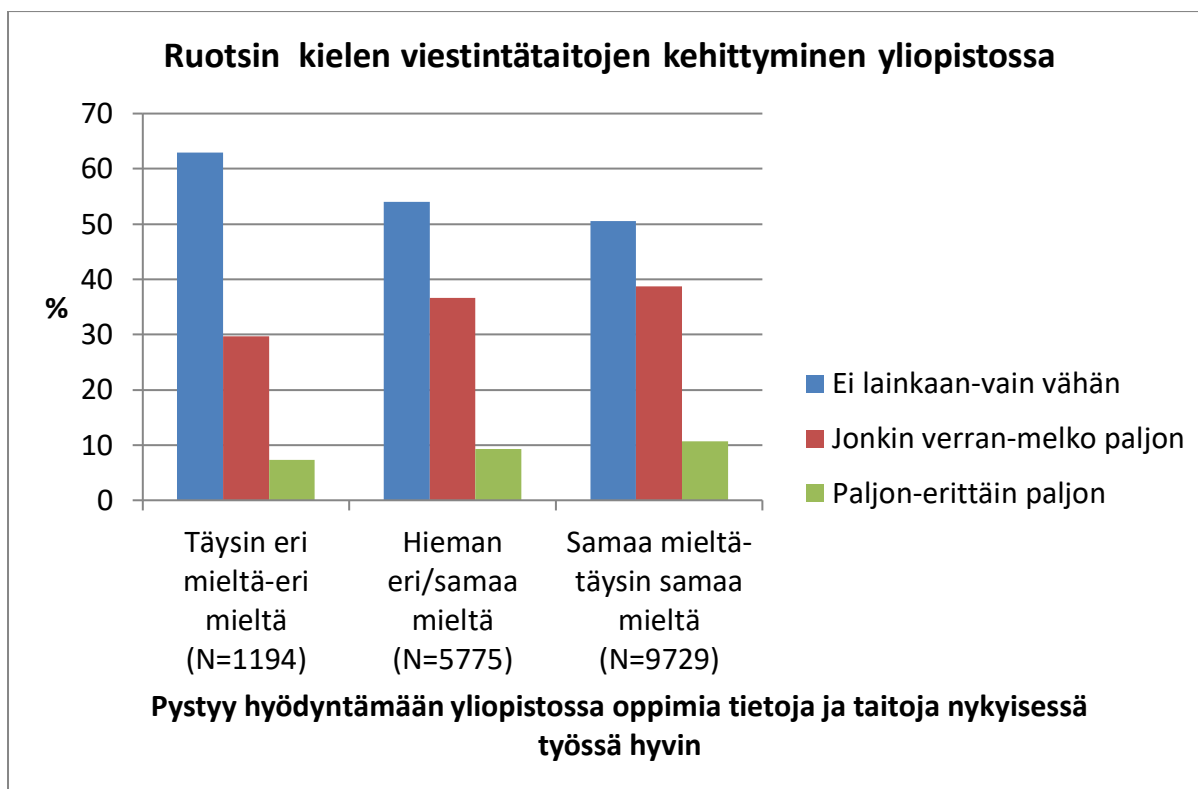
Rivimuuttuja: Liiketoiminnan/ taloushallinnon perusteiden tuntemuksen kehittyminen yliopistossa				
Sarakemuuttuja: Pystyy hyödyntämään yliopistossa oppimia tietoja ja taitoja nykyisessä työssä hyvin				
%	<i>Täysin eri mieltä- eri mieltä</i>	<i>Hieman eri/samaa mieltä</i>	<i>Samaa mieltä-täysin samaa mieltä</i>	<i>Yhteensä</i>
Ei lainkaan-vain vähän	9	34	58	100
Jonkin verran-melko paljon	6	36	58	100
Paljon-erittäin paljon	4	36	61	100
Yhteensä	7	35	58	100

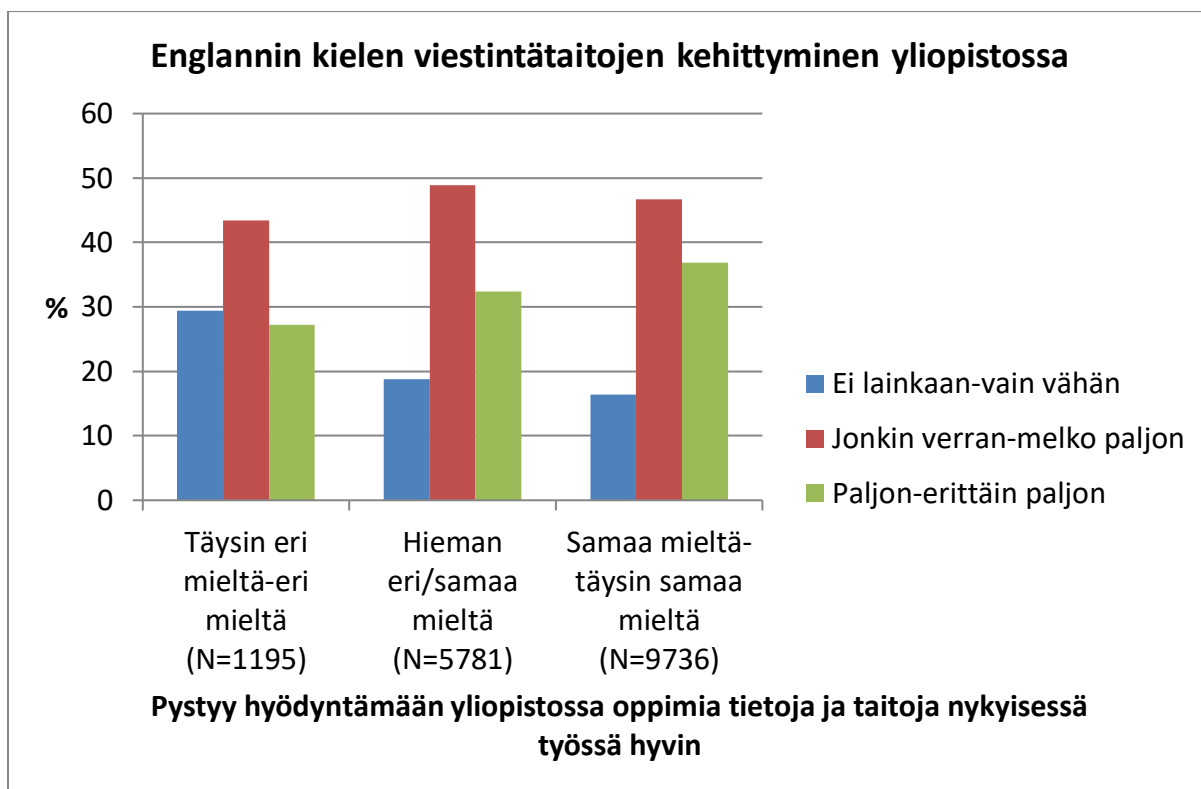
Rivimuuttuja: Tieto- ja viestintätekniikan taitojen kehittyminen yliopistossa				
Sarakemuuttuja: Pystyy hyödyntämään yliopistossa oppimia tietoja ja taitoja nykyisessä työssä hyvin				
%	<i>Täysin eri mieltä-eri mieltä</i>	<i>Hieman eri/samaa mieltä</i>	<i>Samaa mieltä-täysin samaa mieltä</i>	<i>Yhteensä</i>
Ei lainkaan-vain vähän	14	39	47	100
Jonkin verran-melko paljon	7	36	57	100
Paljon-erittäin paljon	4	29	67	100
Yhteensä	7	35	58	100

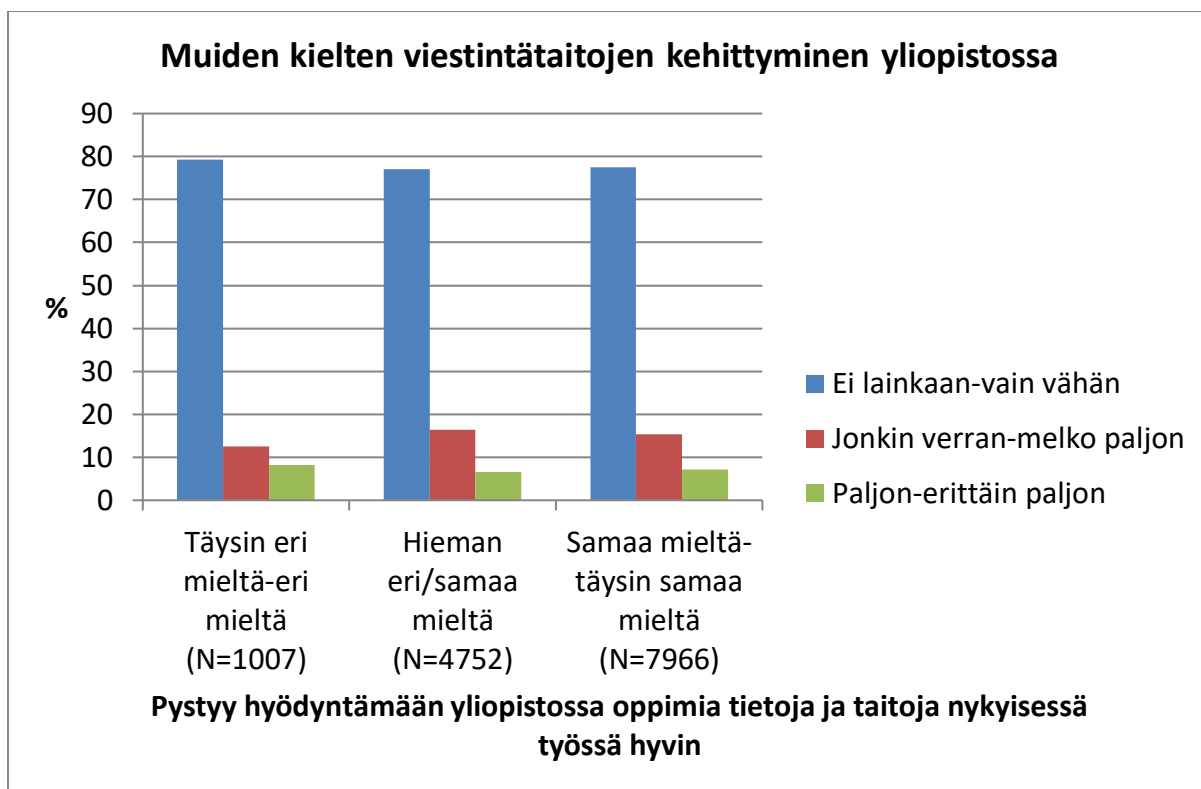
Rivimuuttuja: Suomen kielen viestintätaitojen kehittyminen yliopistossa				
Sarakemuuttuja: Pystyy hyödyntämään yliopistossa oppimia tietoja ja taitoja nykyisessä työssä hyvin				
%	<i>Täysin eri mieltä-eri mieltä</i>	<i>Hieman eri/samaa mieltä</i>	<i>Samaa mieltä-täysin samaa mieltä</i>	<i>Yhteensä</i>
Ei lainkaan-vain vähän	14	38	49	100
Jonkin verran-melko paljon	8	38	55	100
Paljon-erittäin paljon	5	31	64	100
Yhteensä	7	35	58	100

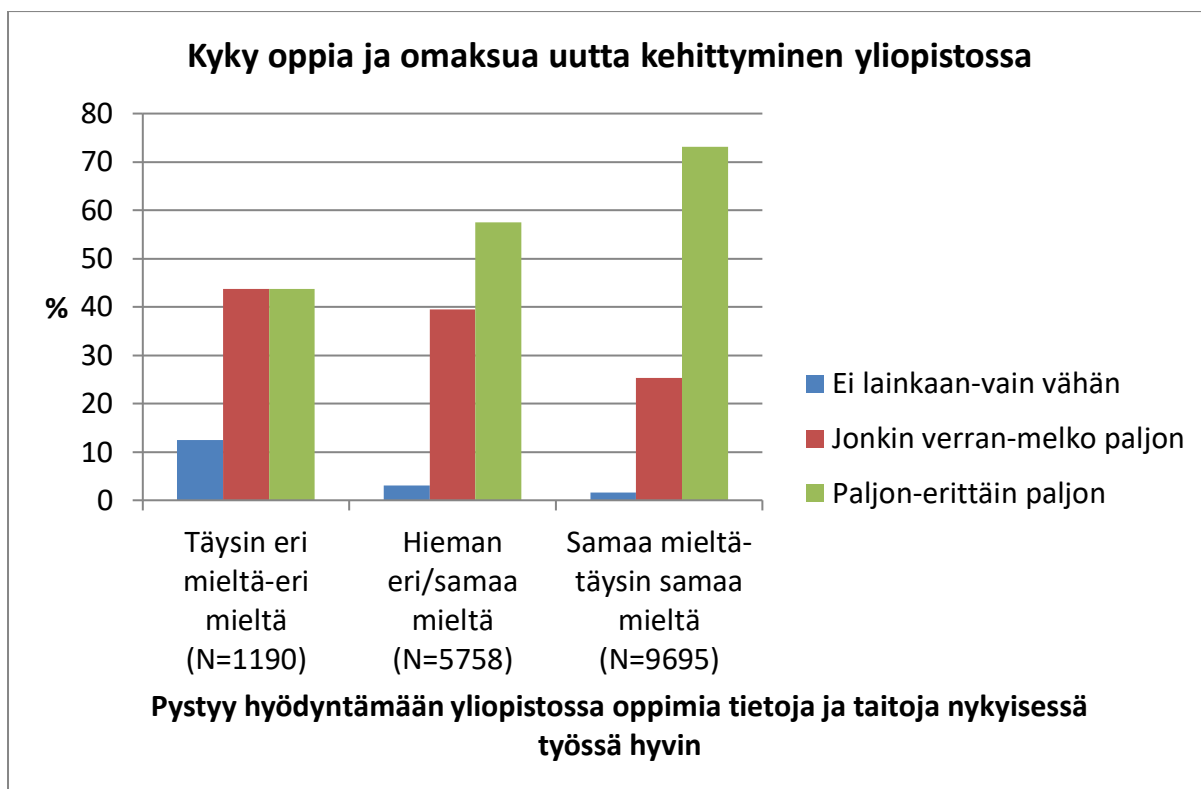
Rivimuuttuja: Ruotsin kielen viestintätaitojen kehittyminen yliopistossa				
Sarakemuuttuja: Pystyy hyödyntämään yliopistossa oppimia tietoja ja taitoja nykyisessä työssä hyvin				
%	<i>Täysin eri mieltä-eri mieltä</i>	<i>Hieman eri/samaa mieltä</i>	<i>Samaa mieltä-täysin samaa mieltä</i>	<i>Yhteensä</i>
Ei lainkaan-vain vähän	9	35	56	100
Jonkin verran-melko paljon	6	34	60	100
Paljon-erittäin paljon	5	32	62	100
Yhteensä	7	35	58	100

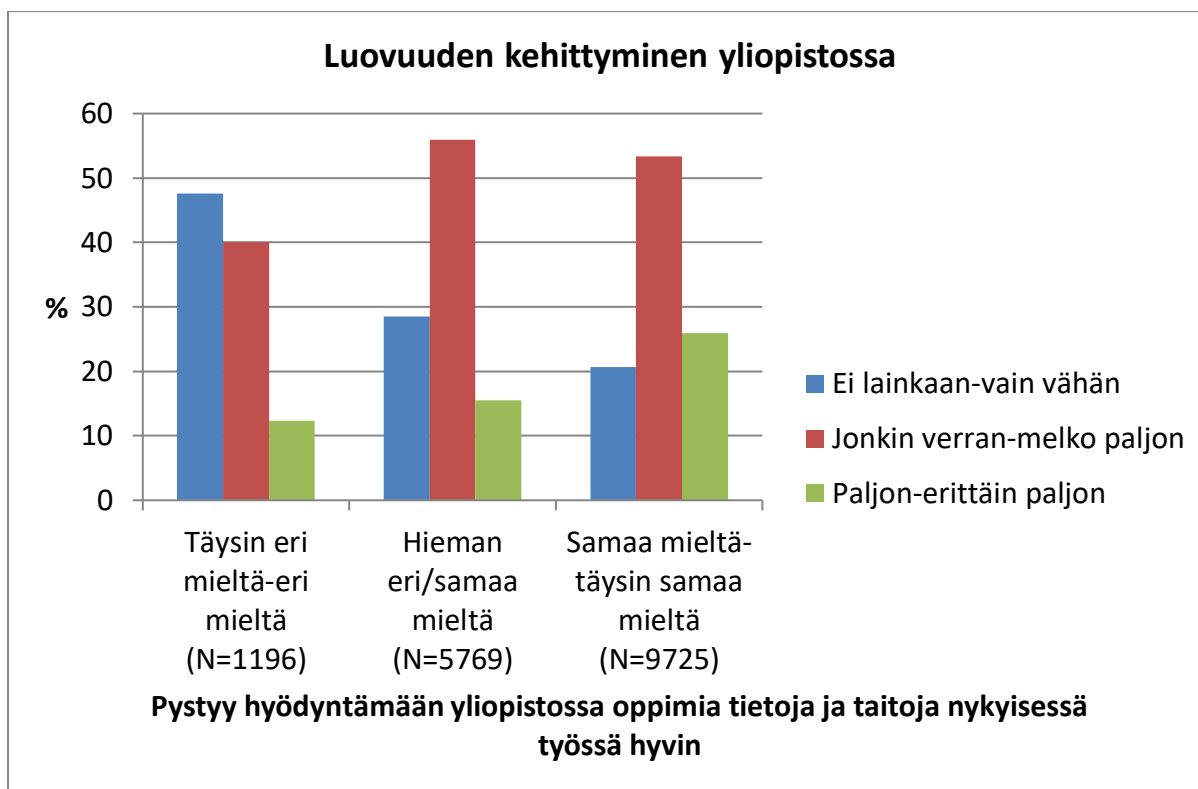
Rivimuuttuja: Englannin kielen viestinnän kehittyminen yliopistossa				
Sarakemuuttuja: Pystyy hyödyntämään yliopistossa oppimia tietoja ja taitoja nykyisessä työssä hyvin				
%	<i>Täysin eri mieltä-eri mieltä</i>	<i>Hieman eri/samaa mieltä</i>	<i>Samaa mieltä-täysin samaa mieltä</i>	<i>Yhteensä</i>
Ei lainkaan-vain vähän	12	36	53	100
Jonkin verran-melko paljon	7	36	58	100
Paljon-erittäin paljon	6	32	62	100
Yhteensä	7	35	58	100

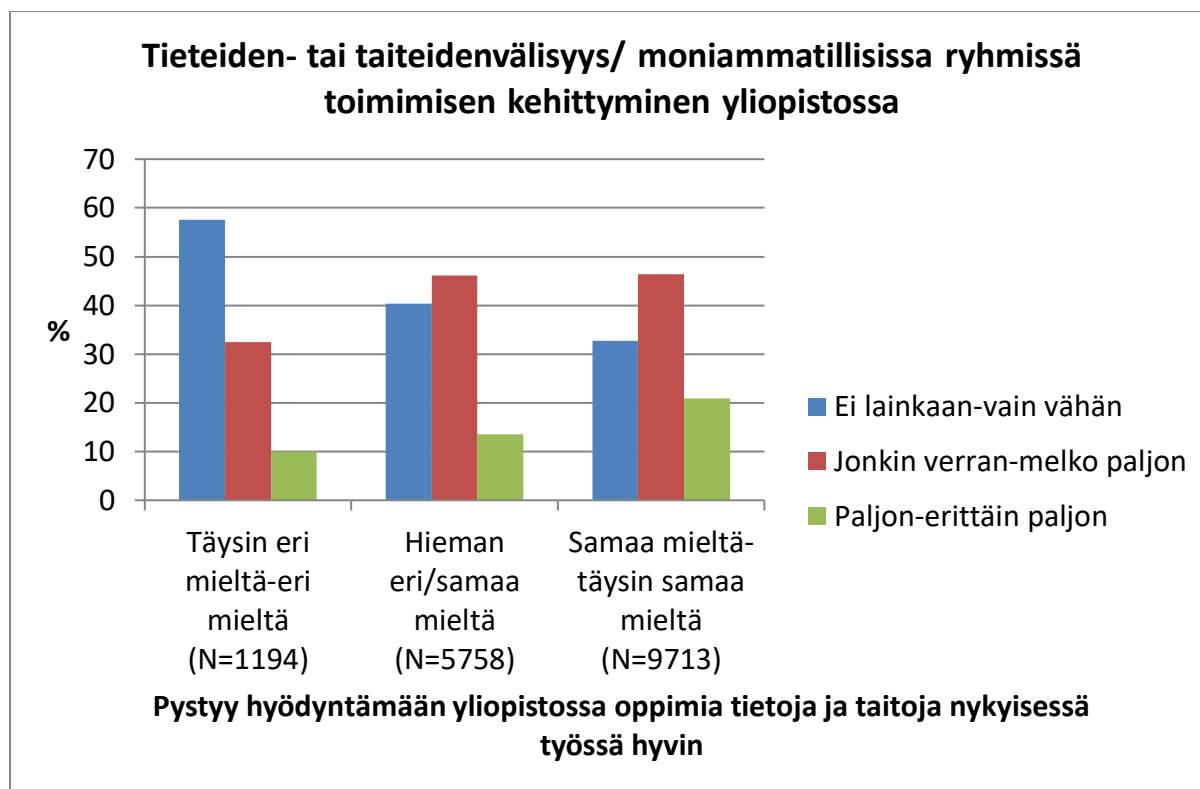
Rivimuuttuja: Muiden kielten viestinnän kehittyminen yliopistossa				
Sarakemuuttuja: Pystyy hyödyntämään yliopistossa oppimia tietoja ja taitoja nykyisessä työssä hyvin				
%	<i>Täysin eri mieltä-eri mieltä</i>	<i>Hieman eri/samaa mieltä</i>	<i>Samaa mieltä-täysin samaa mieltä</i>	<i>Yhteensä</i>
Ei lainkaan-vain vähän	8	34	58	100
Jonkin verran-melko paljon	6	37	57	100
Paljon-erittäin paljon	9	32	59	100
Yhteensä	7	35	58	100

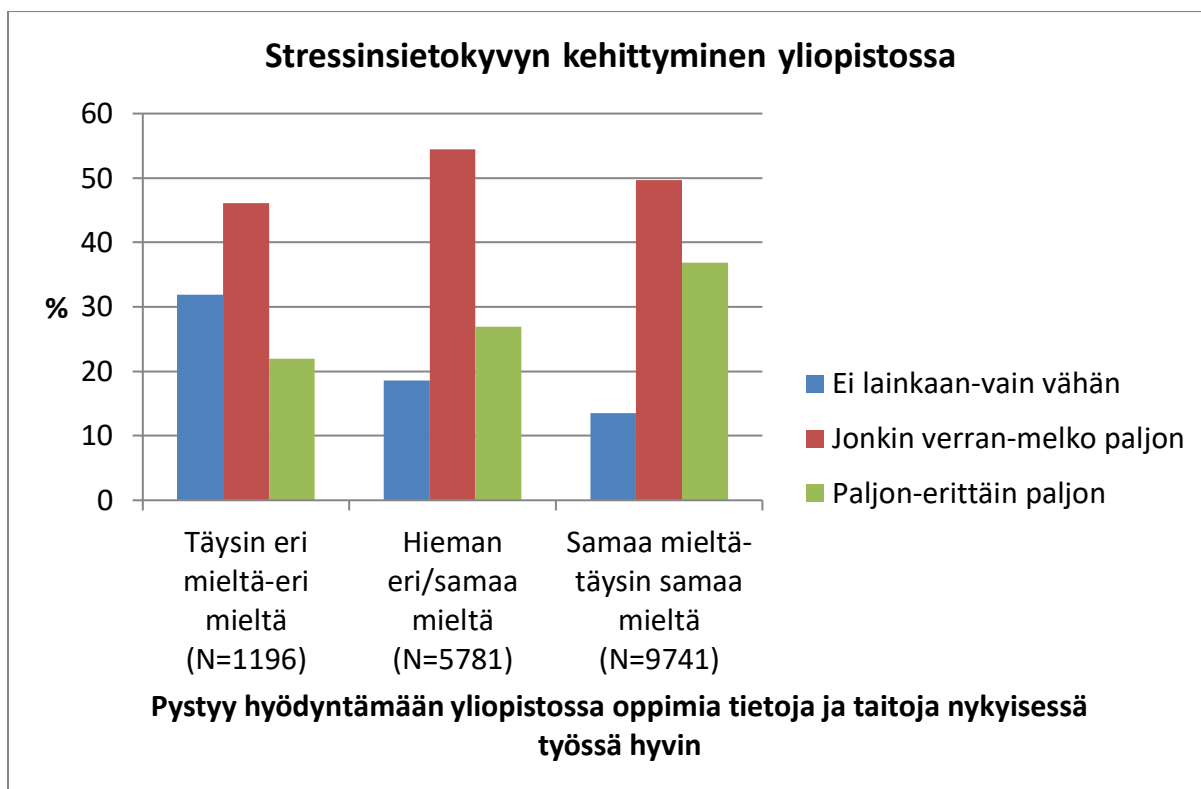
Rivimuuttuja: Kyky oppia ja omaksua uutta kehittyminen yliopistossa				
Sarakemuuttuja: Pystyy hyödyntämään yliopistossa oppimia tietoja ja taitoja nykyisessä työssä hyvin				
%	<i>Täysin eri mieltä-eri mieltä</i>	<i>Hieman eri/samaa mieltä</i>	<i>Samaa mieltä-täysin samaa mieltä</i>	<i>Yhteensä</i>
Ei lainkaan-vain vähän	31	37	32	100
Jonkin verran-melko paljon	10	43	47	100
Paljon-erittäin paljon	5	30	65	100
Yhteensä	7	35	58	100

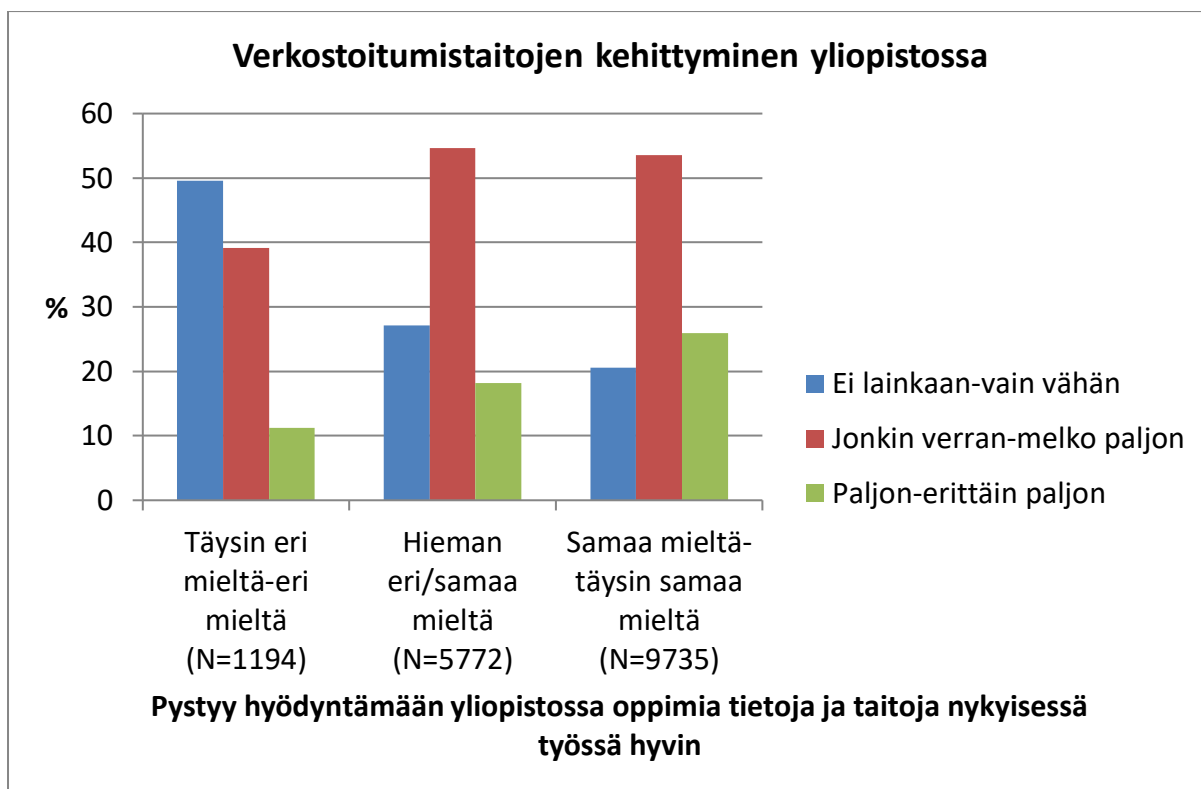
Rivimuuttuja: Luovuuden kehittyminen yliopistossa				
Sarakemuuttuja: Pystyy hyödyntämään yliopistossa oppimia tietoja ja taitoja nykyisessä työssä hyvin				
%	<i>Täysin eri mieltä-eri mieltä</i>	<i>Hieman eri/samaa mieltä</i>	<i>Samaa mieltä-täysin samaa mieltä</i>	<i>Yhteensä</i>
Ei lainkaan-vain vähän	13	39	48	100
Jonkin verran-melko paljon	5	36	58	100
Paljon-erittäin paljon	4	25	71	100
Yhteensä	7	35	58	100

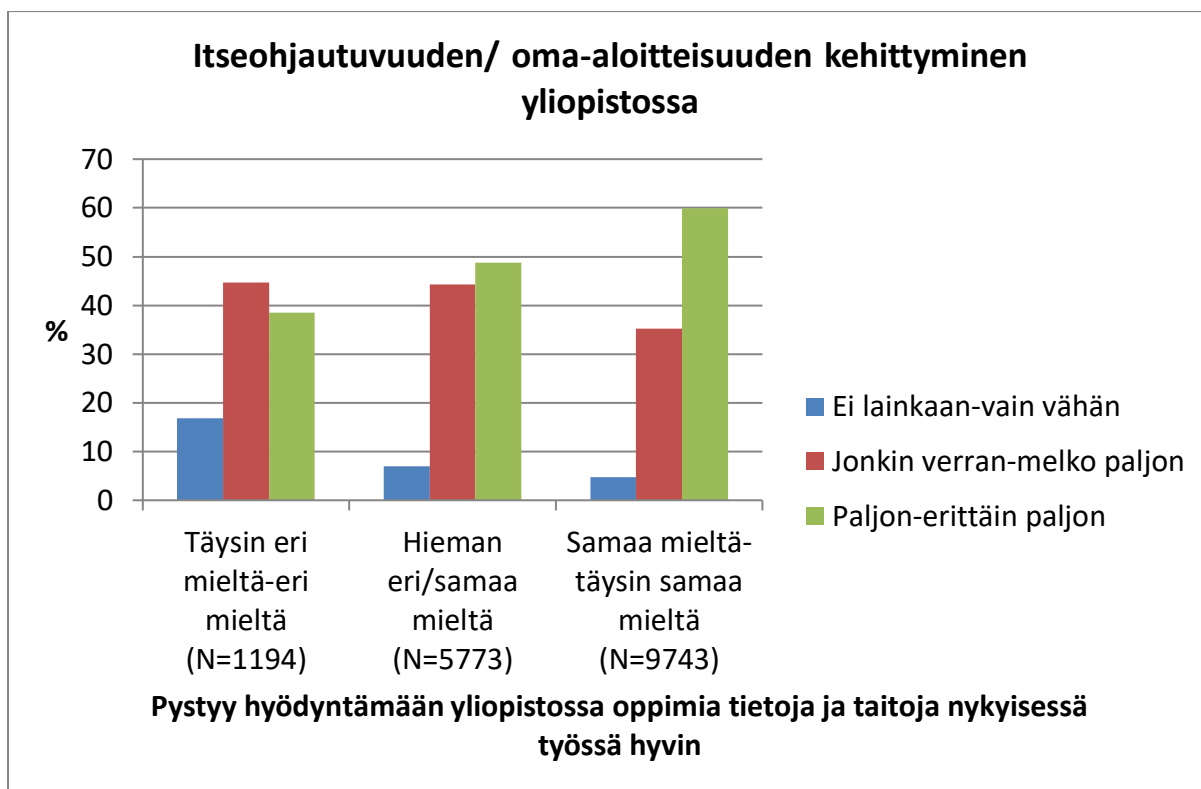
Rivimuuttuja: Tieteiden- tai taiteidenvälisyys/ moniammatillisissa ryhmissä toimimisen kehittyminen yliopistossa				
Sarakemuuttuja: Pystyy hyödyntämään yliopistossa oppimia tietoja ja taitoja nykyisessä työssä hyvin				
%	<i>Täysin eri mieltä-eri mieltä</i>	<i>Hieman eri/samaa mieltä</i>	<i>Samaa mieltä-täysin samaa mieltä</i>	<i>Yhteensä</i>
Ei lainkaan-vain vähän	11	38	51	100
Jonkin verran-melko paljon	5	35	60	100
Paljon-erittäin paljon	4	27	69	100
Yhteensä	7	35	58	100

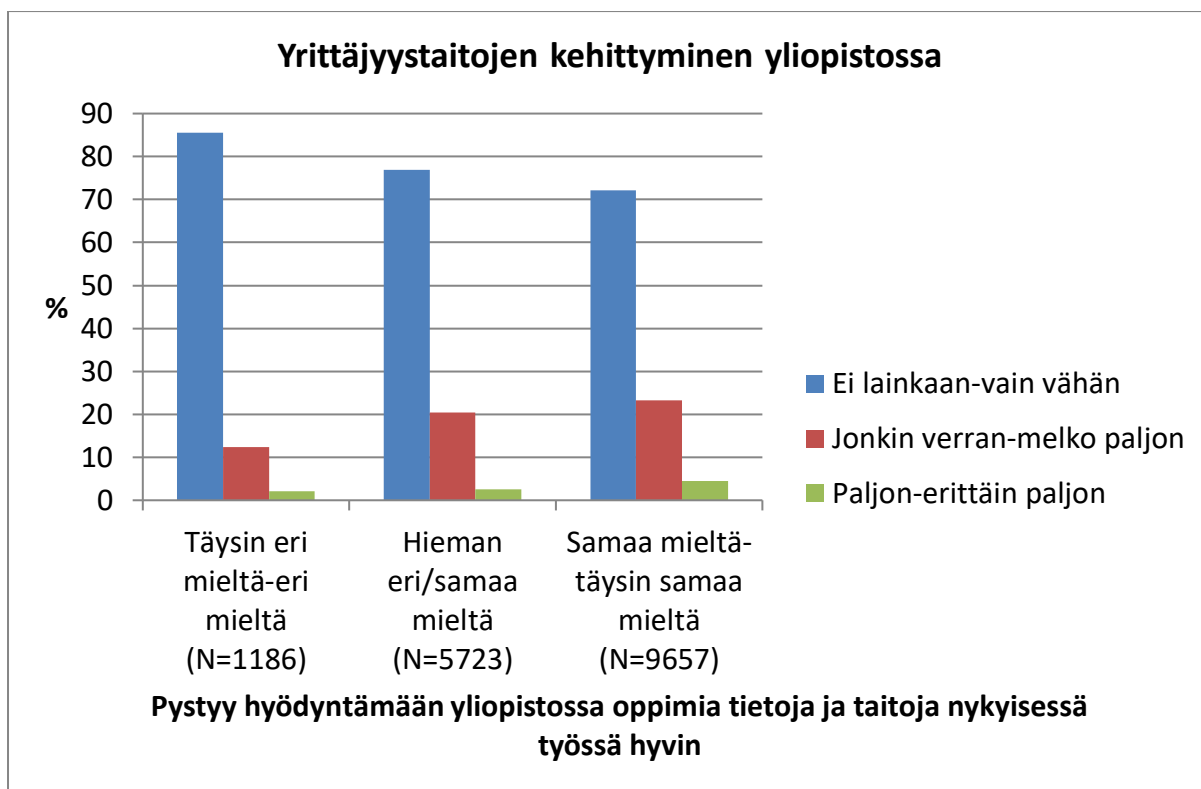
Rivimuuttuja: Stressinsietokyvyn kehittyminen yliopistossa				
Sarakemuuttuja: Pystyy hyödyntämään yliopistossa oppimia tietoja ja taitoja nykyisessä työssä hyvin				
%	<i>Täysin eri mieltä- eri mieltä</i>	<i>Hieman eri/samaa mieltä</i>	<i>Samaa mieltä-täysin samaa mieltä</i>	<i>Yhteensä</i>
Ei lainkaan-vain vähän	14	39	47	100
Jonkin verran-melko paljon	6	37	57	100
Paljon-erittäin paljon	5	29	66	100
Yhteensä	7	35	58	100

Rivimuuttuja: Verkostoitumistaitojen kehittyminen yliopistossa				
Sarakemuuttuja: Pystyy hyödyntämään yliopistossa oppimia tietoja ja taitoja nykyisessä työssä hyvin				
%	<i>Täysin eri mieltä-eri mieltä</i>	<i>Hieman eri/samaa mieltä</i>	<i>Samaa mieltä-täysin samaa mieltä</i>	<i>Yhteensä</i>
Ei lainkaan-vain vähän	14	38	48	100
Jonkin verran-melko paljon	5	36	59	100
Paljon-erittäin paljon	4	28	68	100
Yhteensä	7	35	58	100

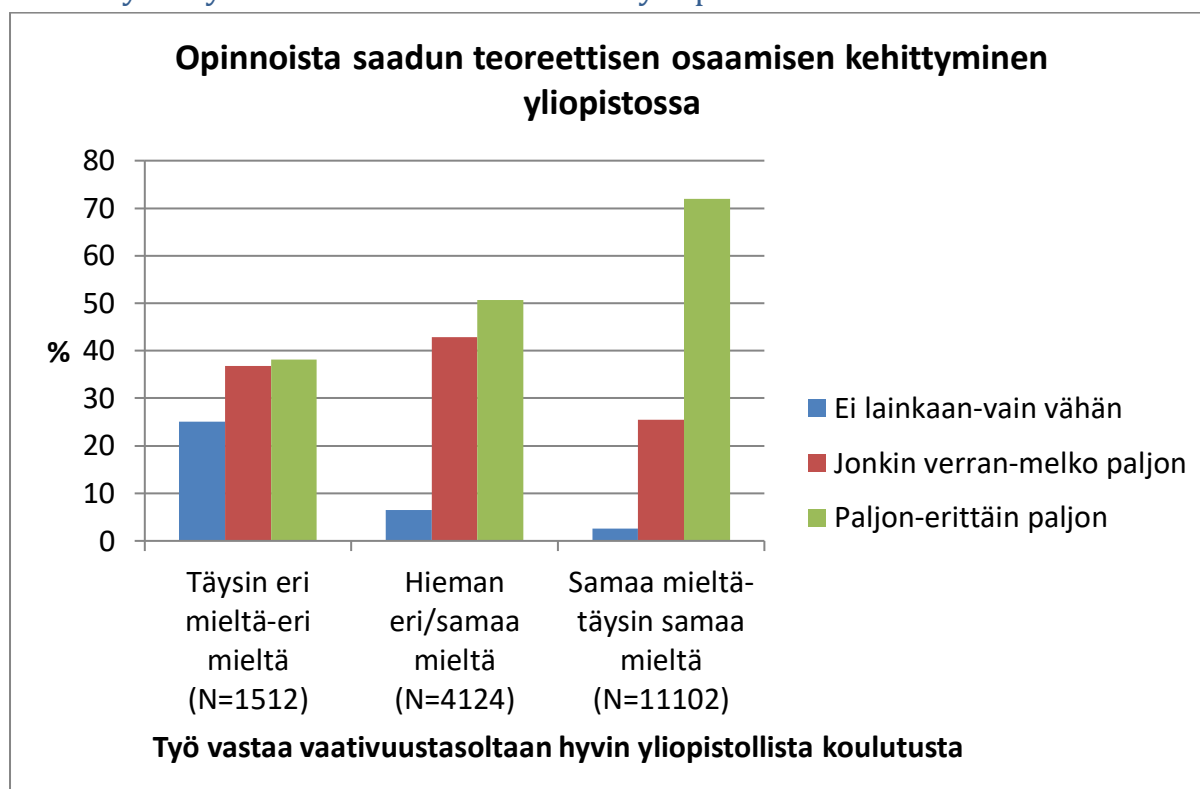

Rivimuuttuja: Itseohjautuvuuden/ oma-aloitteisuuden kehittyminen yliopistossa				
Sarakemuuttuja: Pystyy hyödyntämään yliopistossa oppimia tietoja ja taitoja nykyisessä työssä hyvin				
%	<i>Täysin eri mieltä- eri mieltä</i>	<i>Hieman eri/samaa mieltä</i>	<i>Samaa mieltä-täysin samaa mieltä</i>	<i>Yhteensä</i>
Ei lainkaan-vain vähän	19	38	43	100
Jonkin verran-melko paljon	8	39	53	100
Paljon-erittäin paljon	5	31	64	100
Yhteensä	7	35	58	100

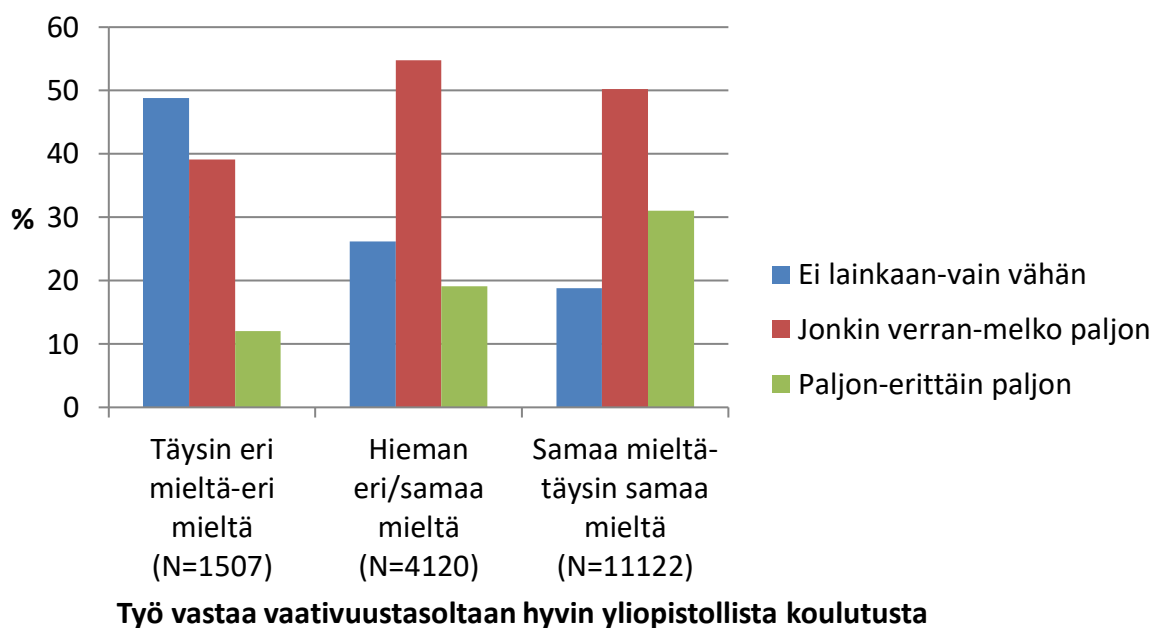
Rivimuuttuja: Yrittäjyystaitojen kehittyminen yliopistossa				
Sarakemuuttuja: Pystyy hyödyntämään yliopistossa oppimia tietoja ja taitoja nykyisessä työssä hyvin				
%	<i>Täysin eri mieltä-eri mieltä</i>	<i>Hieman eri/samaa mieltä</i>	<i>Samaa mieltä-täysin samaa mieltä</i>	<i>Yhteensä</i>
Ei lainkaan-vain vähän	8	36	56	100
Jonkin verran-melko paljon	4	33	63	100
Paljon-erittäin paljon	4	24	72	100
Yhteensä	7	35	58	100

Liite 10. Miten paljon eri tiedot ja taidot kehittyivät yliopisto-opintojen aikana vs. miten hyvin työ vastaa vaativuustasoltaan yliopistollista koulutusta.

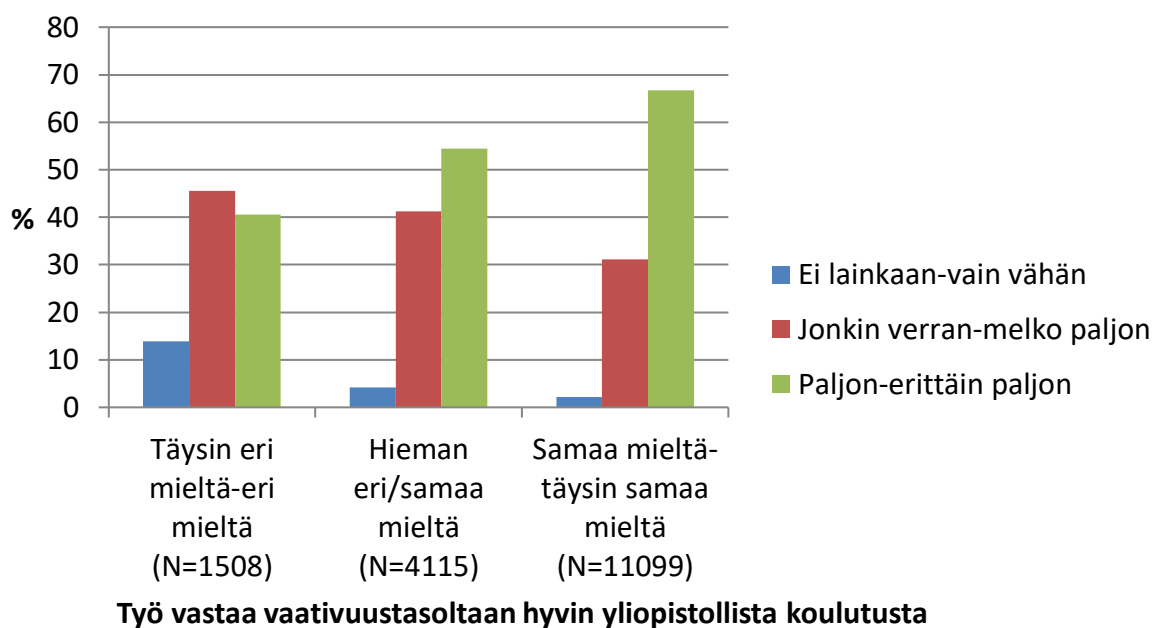
Rivimuuttuja: Opinnoista saadun teoreettisen osaamisen kehittyminen yliopistossa				
Sarakemuuttuja: Työ vastaa vaativuustasoltaan hyvin yliopistollista koulutusta				
%	<i>Täysin eri mieltä-eri mieltä</i>	<i>Hieman eri/samaa mieltä</i>	<i>Samaa mieltä-täysin samaa mieltä</i>	<i>Yht.</i>
Ei lainkaan-vain vähän	41	29	30	100
Jonkin verran-melko paljon	11	34	55	100
Paljon-erittäin paljon	5	20	75	100
Yht.	9	25	66	100

Opinnoista saadun käytännön osaamisen kehittyminen yliopistossa

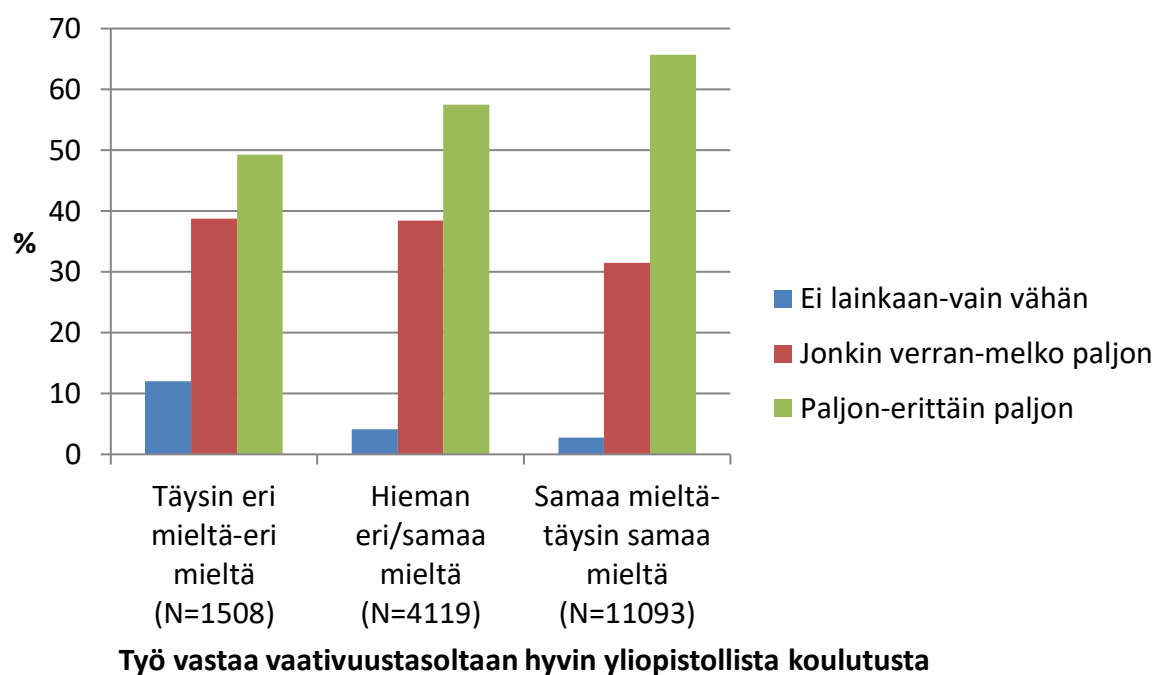
Rivimuuttuja: Opinnoista saadun käytännön osaamisen kehittyminen yliopistossa				
Sarakemuuttuja: Työ vastaa vaativuustasoltaan hyvin yliopistollista koulutusta				
%	Täysin eri mieltä-eri mieltä	Hieman eri/samaa mieltä	Samaa mieltä-täysin samaa mieltä	Yhteensä
Ei lainkaan-vain vähän	19	28	54	100
Jonkin verran-melko paljon	7	27	66	100
Paljon-erittäin paljon	4	18	78	100
Yhteensä	9	25	66	100

Analyyttisten, systemaattisen ajattelun taitojen kehittyminen yliopistossa

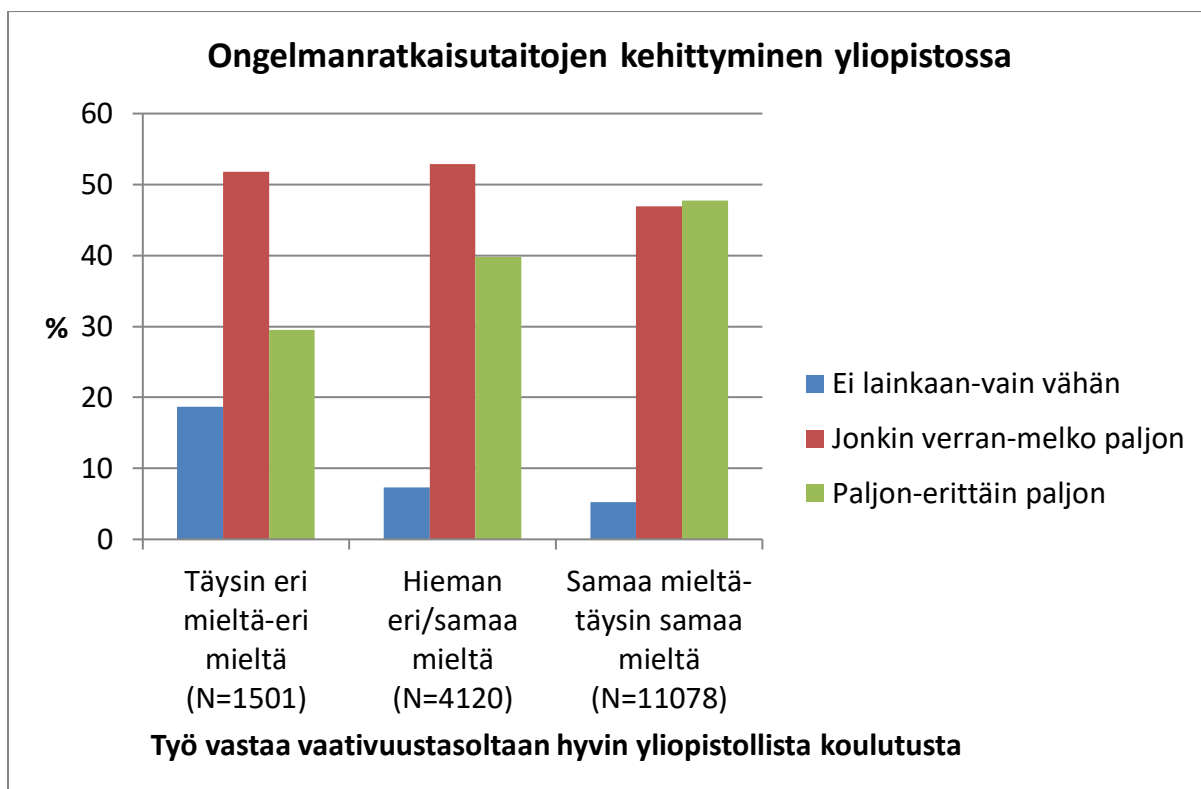

Rivimuuttuja: Analyyttisten, systemaattisten ajattelun taitojen kehittyminen yliopistossa				
Sarakemuuttuja: Työ vastaa vaativuustasoltaan hyvin yliopistollista koulutusta				
%	Täysin eri mieltä- eri mieltä	Hieman eri/samaa mieltä	Samaa mieltä- täysin samaa mieltä	Yhteensä
Ei lainkaan-vain vähän	33	28	39	100
Jonkin verran- melko paljon	12	29	59	100
Paljon-erittäin paljon	6	22	72	100
Yhteensä	9	25	66	100

Tiedonhankintataitojen kehittyminen yliopistossa

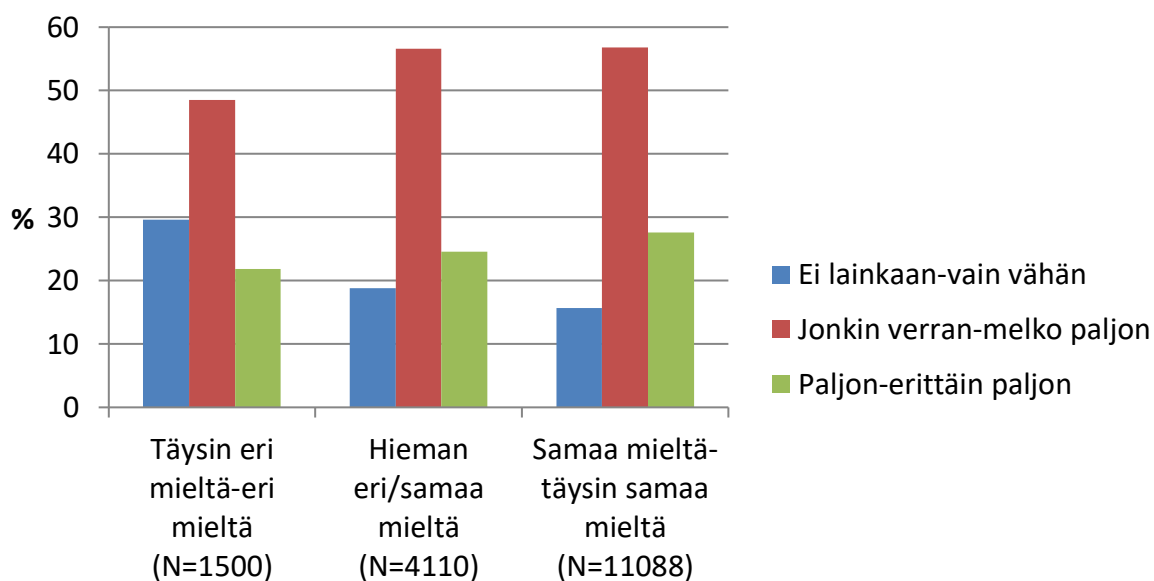

Rivimuuttuja: Tiedonhankintataitojen kehittyminen yliopistossa				
Sarakemuuttuja: Työ vastaa vaativuustasoltaan hyvin yliopistollista koulutusta				
%	Täysin eri mieltä-eri mieltä	Hieman eri/samaa mieltä	Samaa mieltä- täysin samaa mieltä	Yhteensä
Ei lainkaan-vain vähän	28	26	47	100
Jonkin verran-melko paljon	10	28	62	100
Paljon-erittäin paljon	7	23	70	100
Yhteensä	9	25	66	100

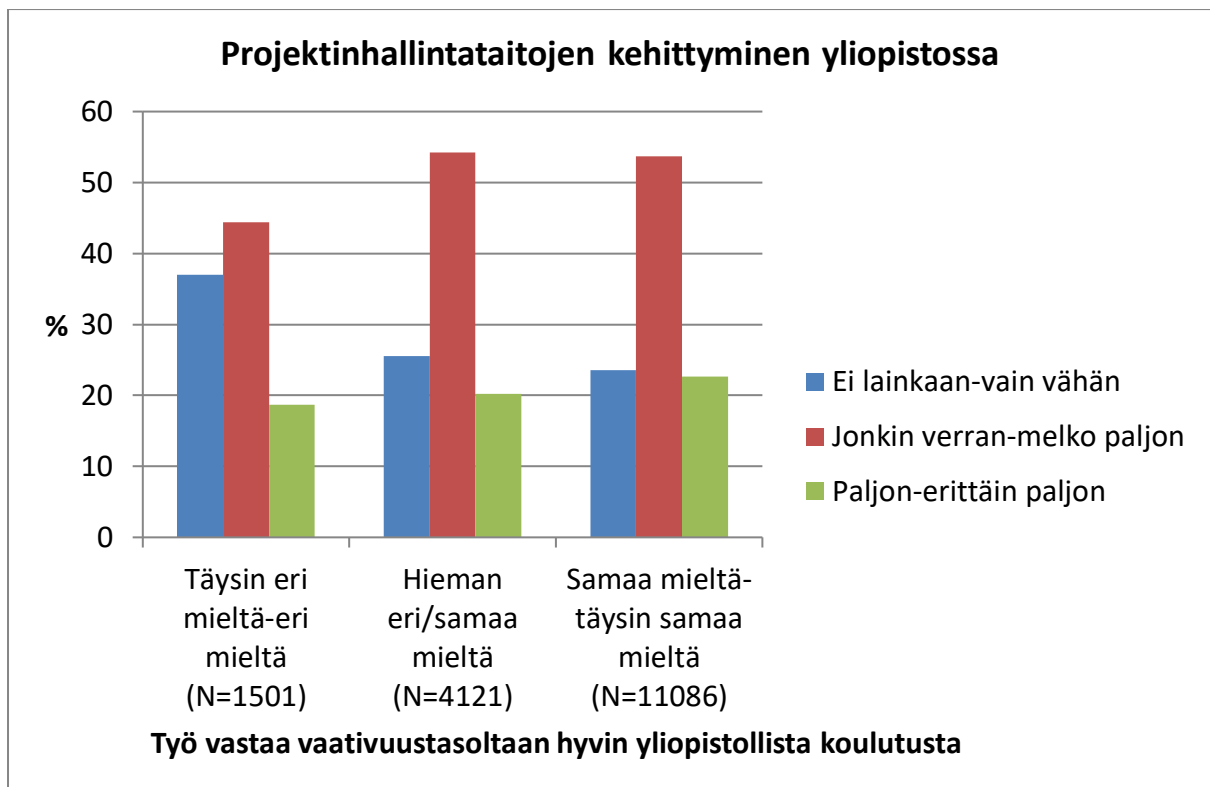
Rivimuuttuja: Ongelmanratkaisutaitojen kehittyminen yliopistossa				
Sarakemuuttuja: Työ vastaa vaatavuustasoltaan hyvin yliopistollista koulutusta				
%	Täysin eri mieltä-eri mieltä	Hieman eri/samaa mieltä	Samaa mieltä-täysin samaa mieltä	Yhteensä
Ei lainkaan-vain vähän	24	26	50	100
Jonkin verran-melko paljon	10	27	64	100
Paljon-erittäin paljon	6	22	72	100
Yhteensä	9	25	66	100

Organisointi- ja koordinoitaitojen kehittyminen yliopistossa

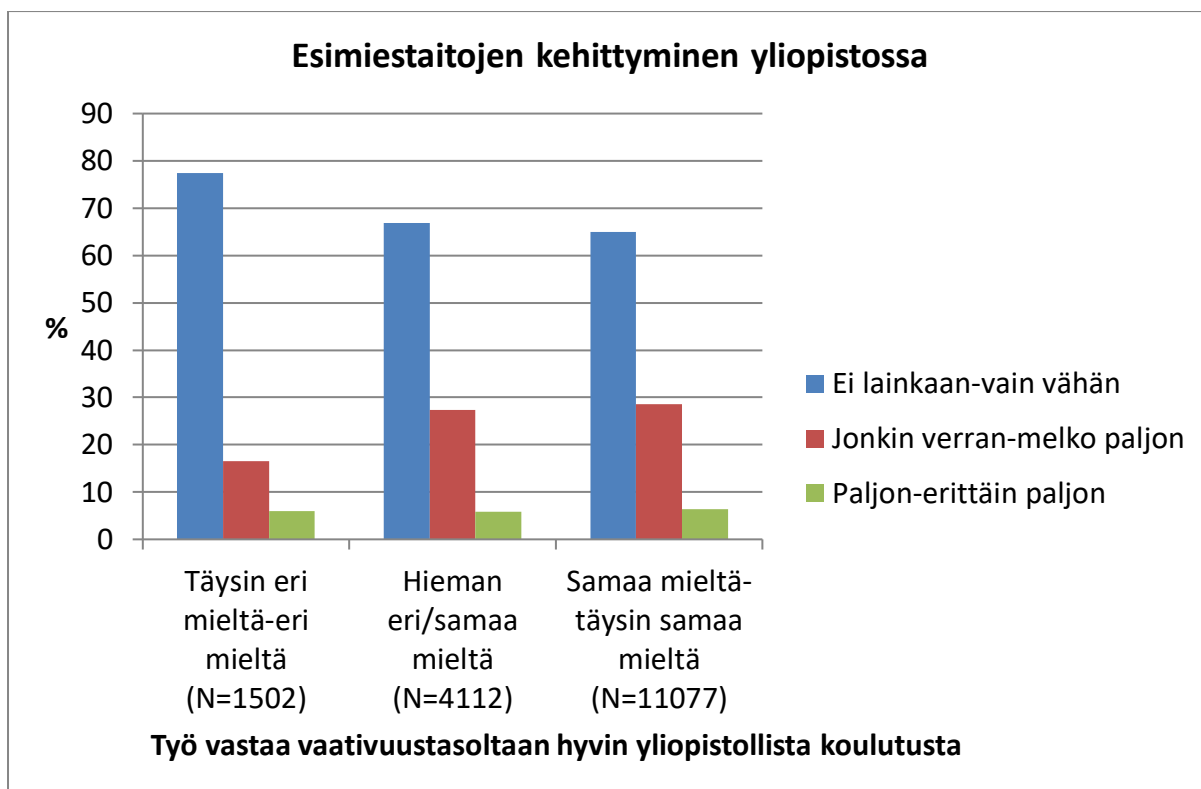

Työ vastaa vaativuustasoltaan hyvin yliopistollista koulutusta

Rivimuuttuja: Organisointi- ja koordinoitaitojen kehittyminen yliopistossa				
Sarakemuuttuja: Työ vastaa vaativuustasoltaan hyvin yliopistollista koulutusta				
%	Täysin eri mieltä-eri mieltä	Hieman eri/samaa mieltä	Samaa mieltä-täysin samaa mieltä	Yhteensä
Ei lainkaan-vain vähän	15	26	59	100
Jonkin verran-melko paljon	8	25	67	100
Paljon-erittäin paljon	7	23	70	100
Yhteensä	9	25	66	100

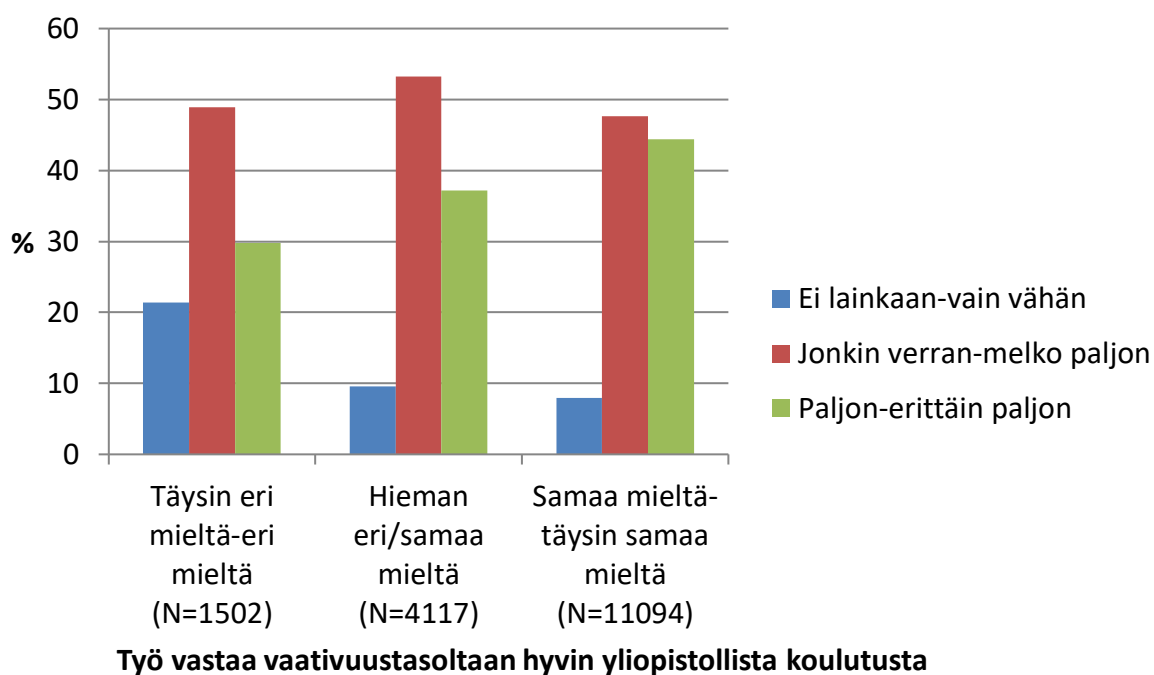

Rivimuuttuja: Projektinhallintataitojen kehittyminen yliopistossa				
Sarakemuuttuja: Työ vastaa vaativuustasoltaan hyvin yliopistollista koulutusta				
%	Täysin eri mieltä-eri mieltä	Hieman eri/samaa mieltä	Samaa mieltä- täysin samaa mieltä	Yhteensä
Ei lainkaan-vain vähän	13	25	62	100
Jonkin verran-melko paljon	8	25	67	100
Paljon-erittäin paljon	8	23	69	100
Yhteensä	9	25	66	100

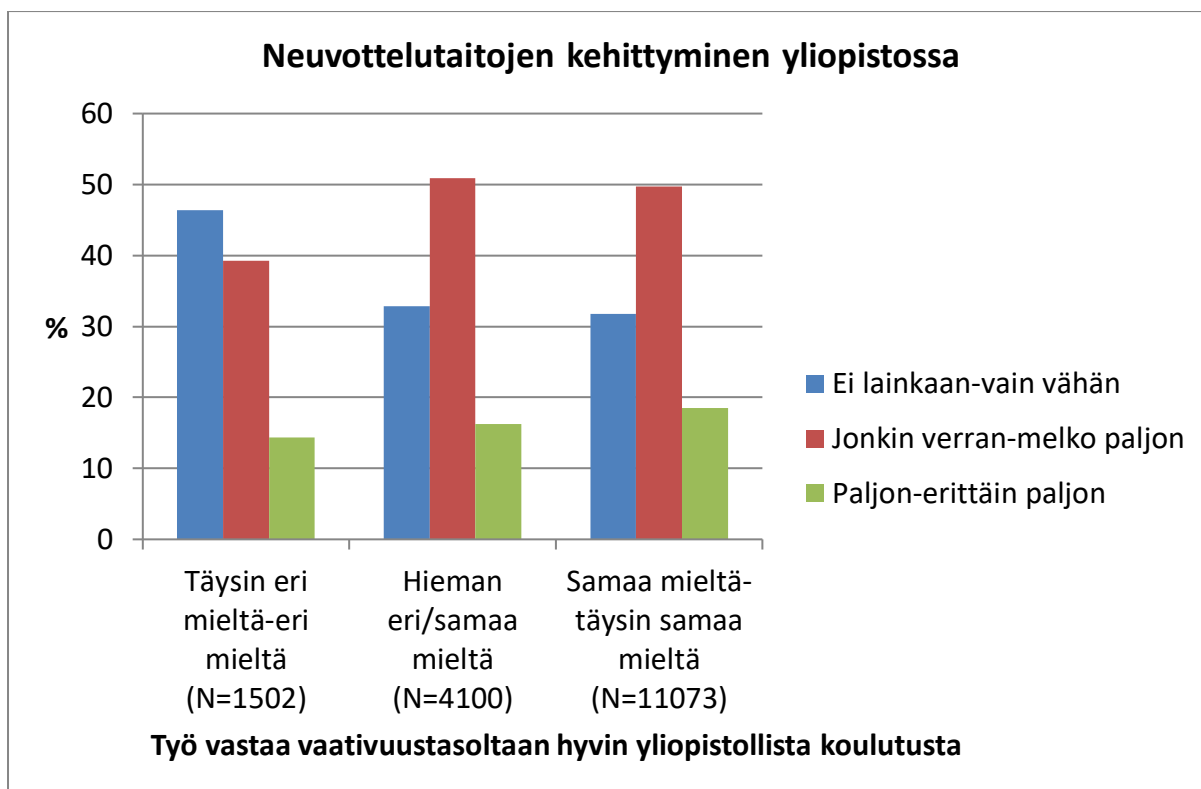

Rivimuuttuja: Esimiestaitojen kehittyminen yliopistossa				
Sarakemuuttuja: Työ vastaa vaativuustasoltaan hyvin yliopistollista koulutusta				
%	Täysin eri mieltä-eri mieltä	Hieman eri/samaa mieltä	Samaa mieltä-täysin samaa mieltä	Yhteensä
Ei lainkaan-vain vähän	10	25	65	100
Jonkin verran-melko paljon	5	25	70	100
Paljon-erittäin paljon	9	23	68	100
Yhteensä	9	25	66	100

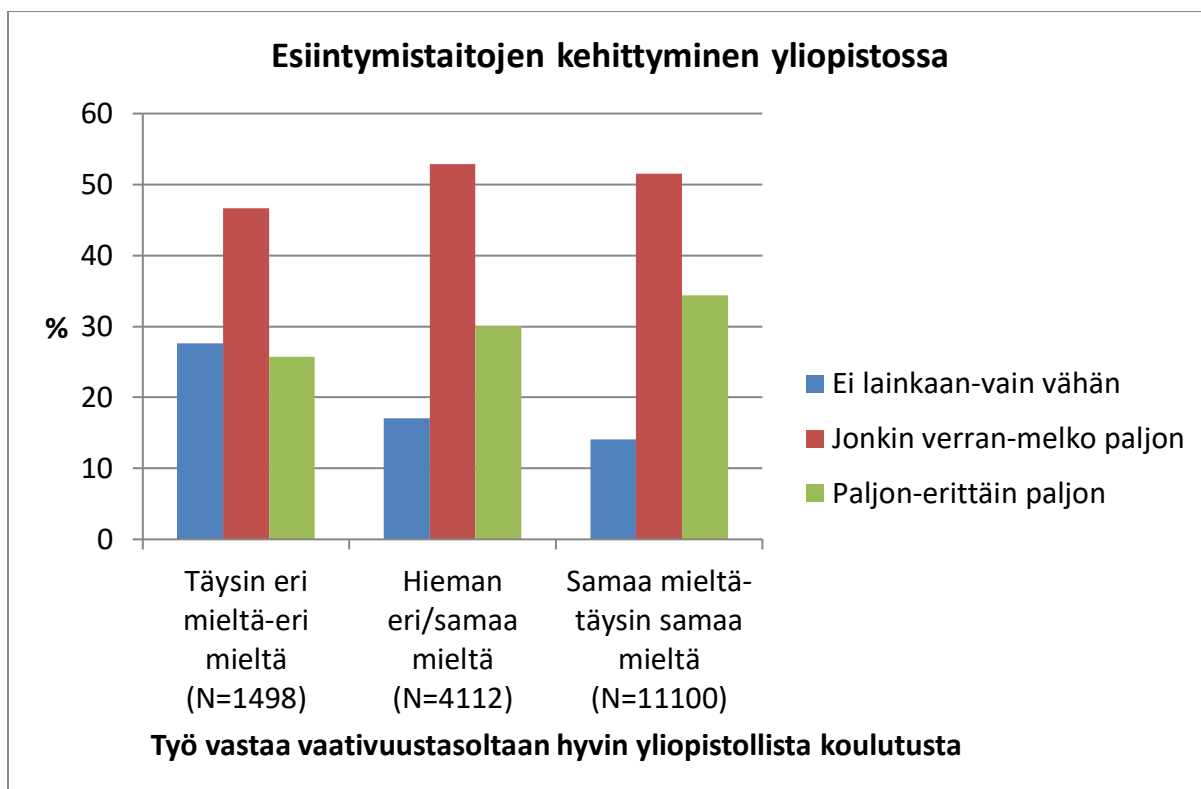
Yhteistyötaitojen kehittyminen yliopistossa

Rivimuuttuja: Yhteistyötaitojen kehittyminen yliopistossa				
Sarakemuuttuja: Työ vastaa vaatavuustasoltaan hyvin yliopistollista koulutusta				
%	Täysin eri mieltä-eri mieltä	Hieman eri/samaa mieltä	Samaa mieltä-täysin samaa mieltä	Yhteensä
Ei lainkaan-vain vähän	20	25	55	100
Jonkin verran-melko paljon	9	27	64	100
Paljon-erittäin paljon	6	22	71	100
Yhteensä	9	25	66	100

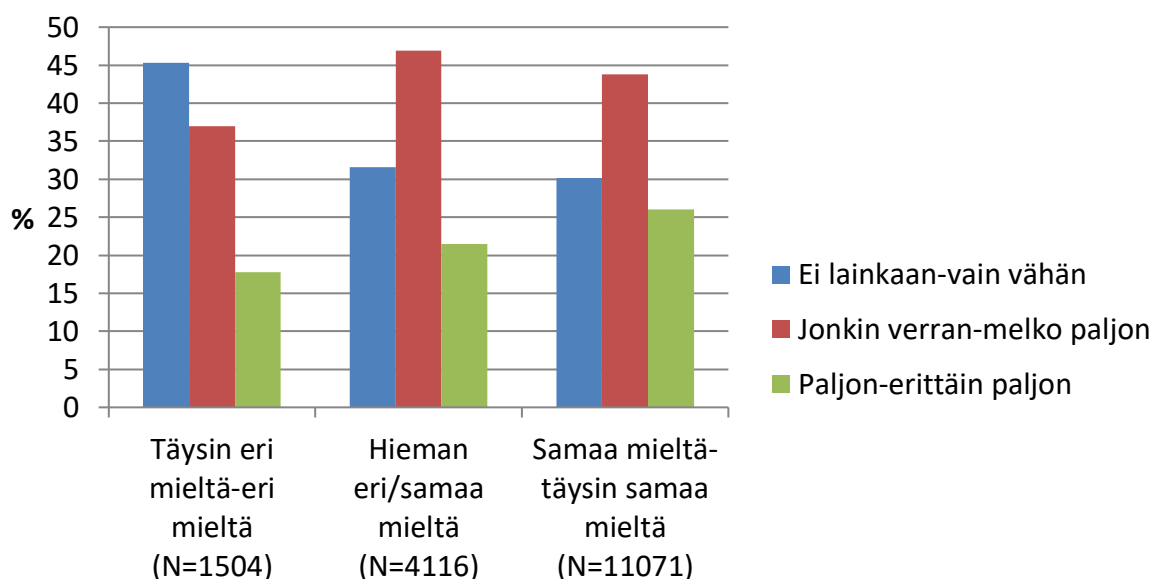

Rivimuuttuja: Neuvottelutaitojen kehittyminen yliopistossa				
Sarakemuuttuja: Työ vastaa vaativuustasoltaan hyvin yliopistollista koulutusta				
%	Täysin eri mieltä-eri mieltä	Hieman eri/samaa mieltä	Samaa mieltä-täysin samaa mieltä	Yhteensä
Ei lainkaan-vain vähän	13	24	63	100
Jonkin verran-melko paljon	7	25	67	100
Paljon-erittäin paljon	7	23	70	100
Yhteensä	9	25	66	100

Rivimuuttuja: Esiintymistaitojen kehittyminen yliopistossa				
Sarakemuuttuja: Työ vastaa vaativuustasoltaan hyvin yliopistollista koulutusta				
%	Täysin eri mieltä-eri mieltä	Hieman eri/samaa mieltä	Samaa mieltä-täysin samaa mieltä	Yhteensä
Ei lainkaan-vain vähän	15	26	58	100
Jonkin verran-melko paljon	8	25	67	100
Paljon-erittäin paljon	7	23	70	100
Yhteensä	9	25	66	100

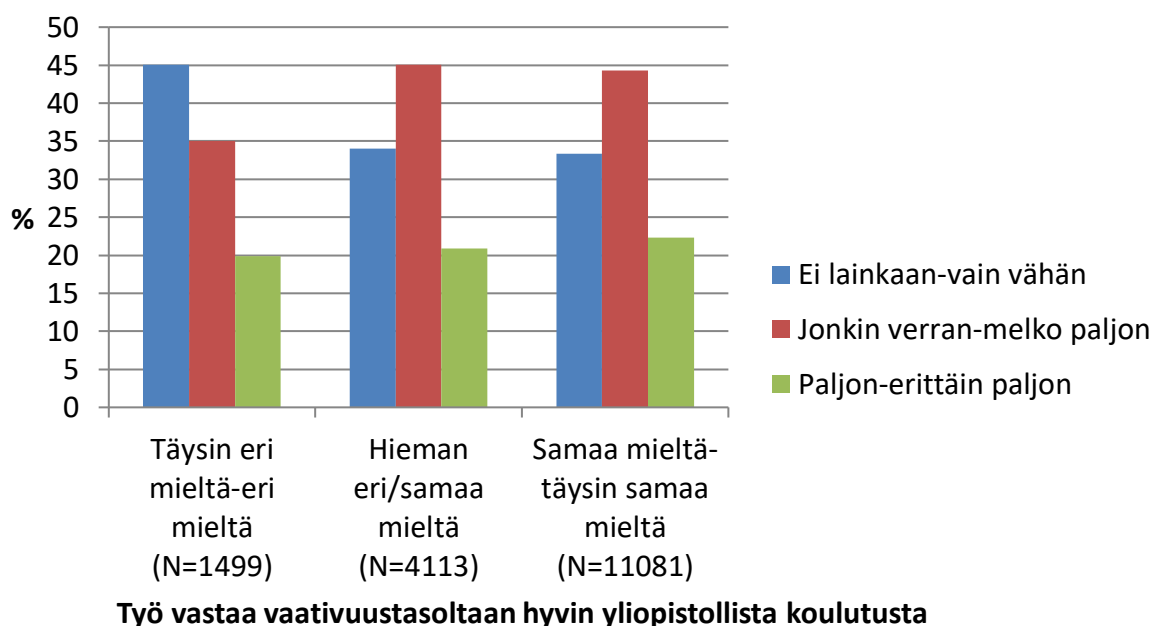
Opetus-, koulutus- ja ohjaustaitojen kehittyminen yliopistossa

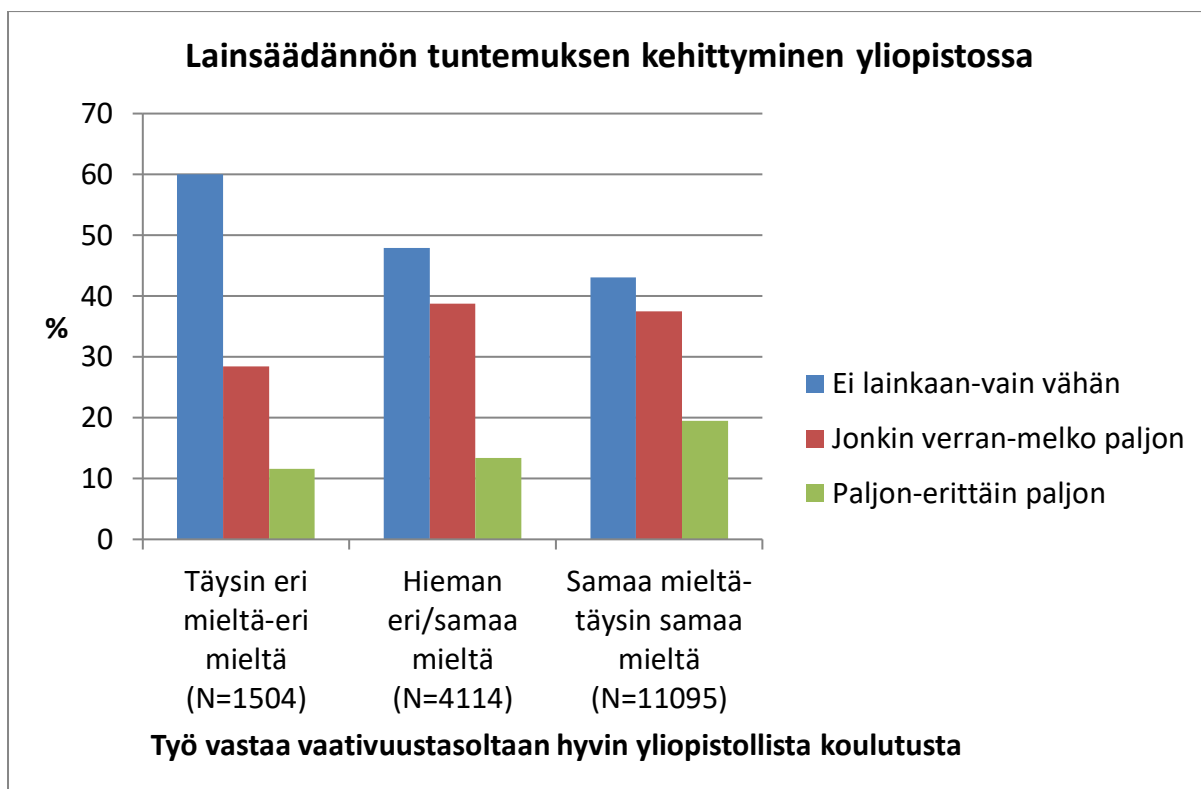
Työ vastaa vaativuustasoltaan hyvin yliopistollista koulutusta

Rivimuuttuja: Opetus-, koulutus- ja ohjaustaitojen kehittyminen yliopistossa				
Sarakemuuttuja: Työ vastaa vaativuustasoltaan hyvin yliopistollista koulutusta				
%	Täysin eri mieltä-eri mieltä	Hieman eri/samaa mieltä	Samaa mieltä-täysin samaa mieltä	Yhteensä
Ei lainkaan-vain vähän	13	24	63	100
Jonkin verran-melko paljon	8	26	66	100
Paljon-erittäin paljon	7	22	71	100
Yhteensä	9	25	66	100

Monikulttuurisessa ympäristössä toimimisen kehittyminen yliopistossa

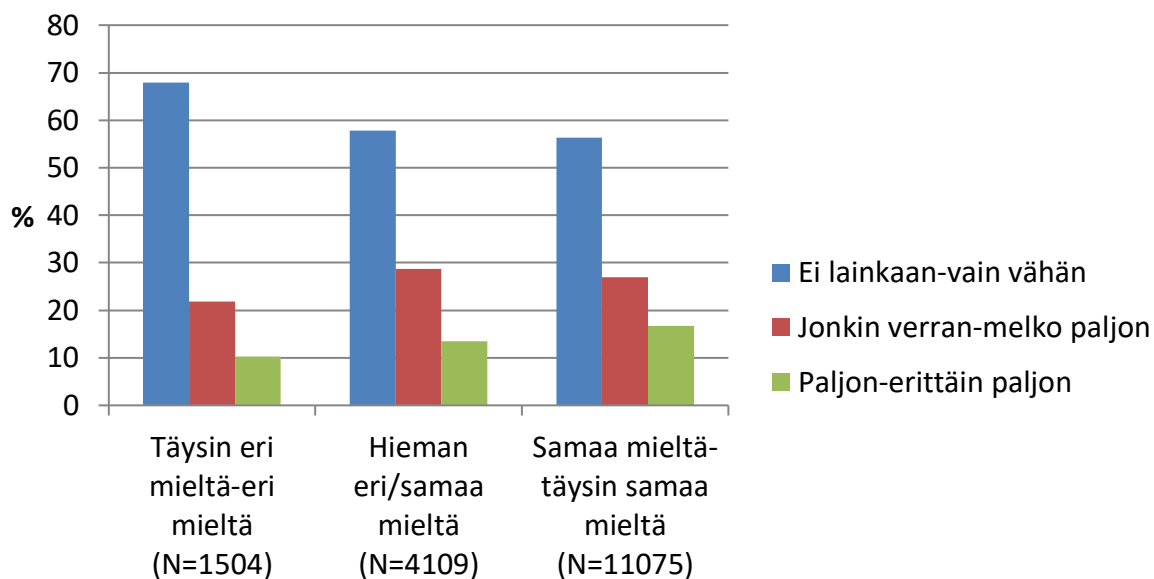

Rivimuuttuja: Monikulttuurisessa ympäristössä toimimisen kehittyminen yliopistossa				
Sarakemuuttuja: Työ vastaa vaativuustasoltaan hyvin yliopistollista koulutusta				
%	Täysin eri mieltä- eri mieltä	Hieman eri/samaa mieltä	Samaa mieltä- täysin samaa mieltä	Yhteensä
Ei lainkaan-vain vähän	12	24	64	100
Jonkin verran- melko paljon	7	25	67	100
Paljon-erittäin paljon	8	24	68	100
Yhteensä	9	25	66	100

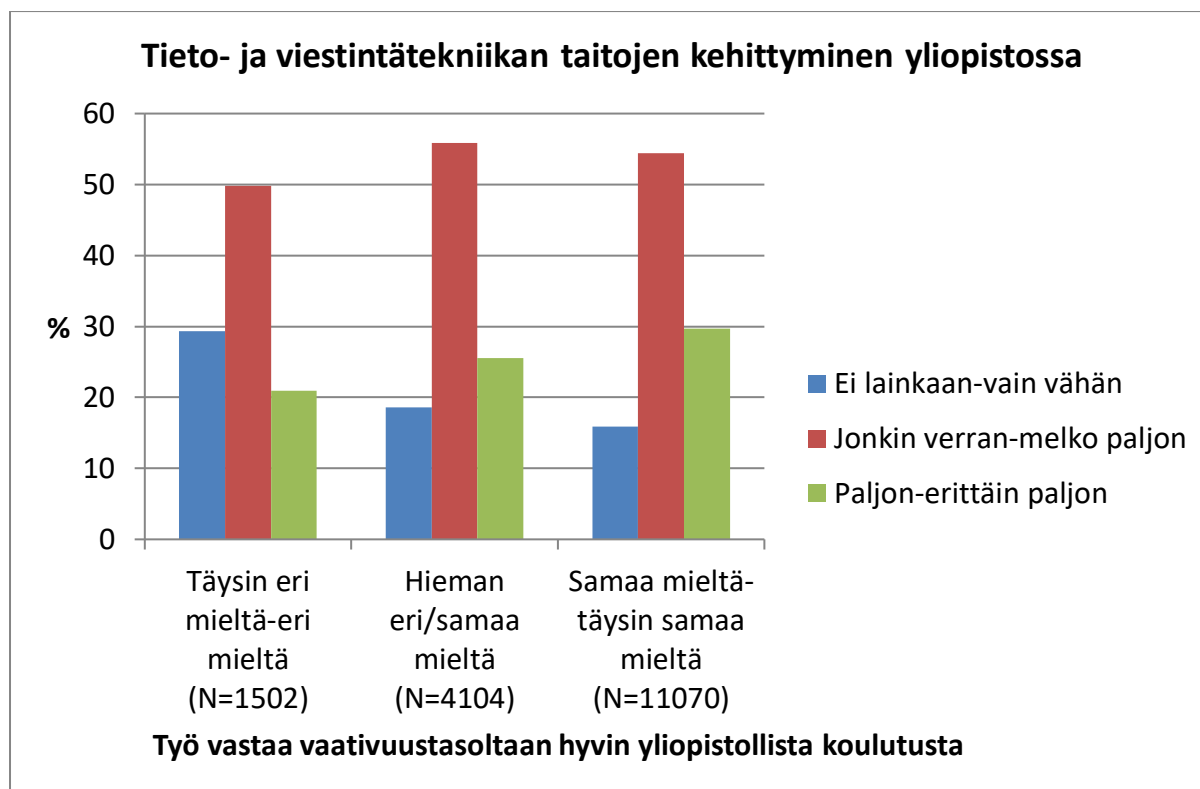
Rivimuuttuja: Lainsäädännön tuntemuksen kehittyminen yliopistossa				
Sarakemuuttuja: Työ vastaa vaativuustasoltaan hyvin yliopistollista koulutusta				
%	Täysin eri mieltä-eri mieltä	Hieman eri/samaa mieltä	Samaa mieltä-täysin samaa mieltä	Yhteensä
Ei lainkaan-vain vähän	12	26	62	100
Jonkin verran-melko paljon	7	26	67	100
Paljon-erittäin paljon	6	19	75	100
Yhteensä	9	25	66	100

Liiketoiminnan/ taloushallinnon perusteiden tuntemuksen kehittyminen yliopistossa

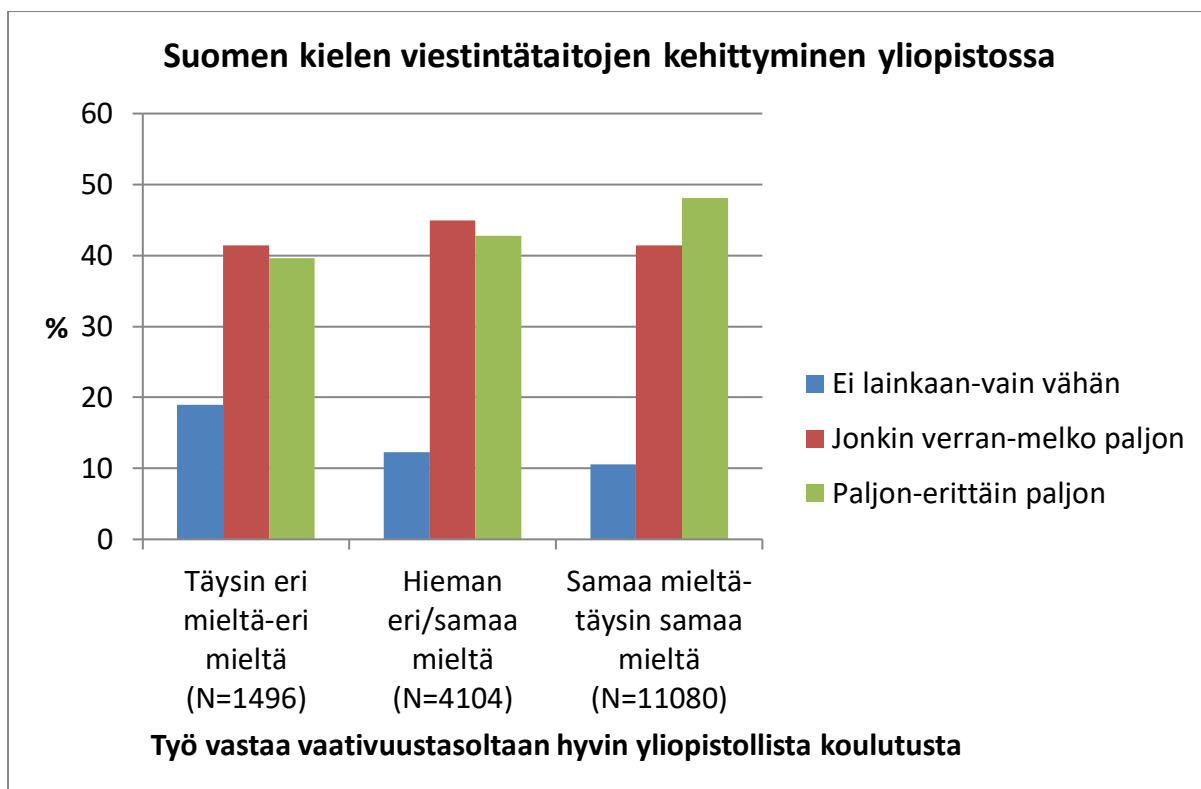

Työ vastaa vaativuustasoltaan hyvin yliopistollista koulutusta

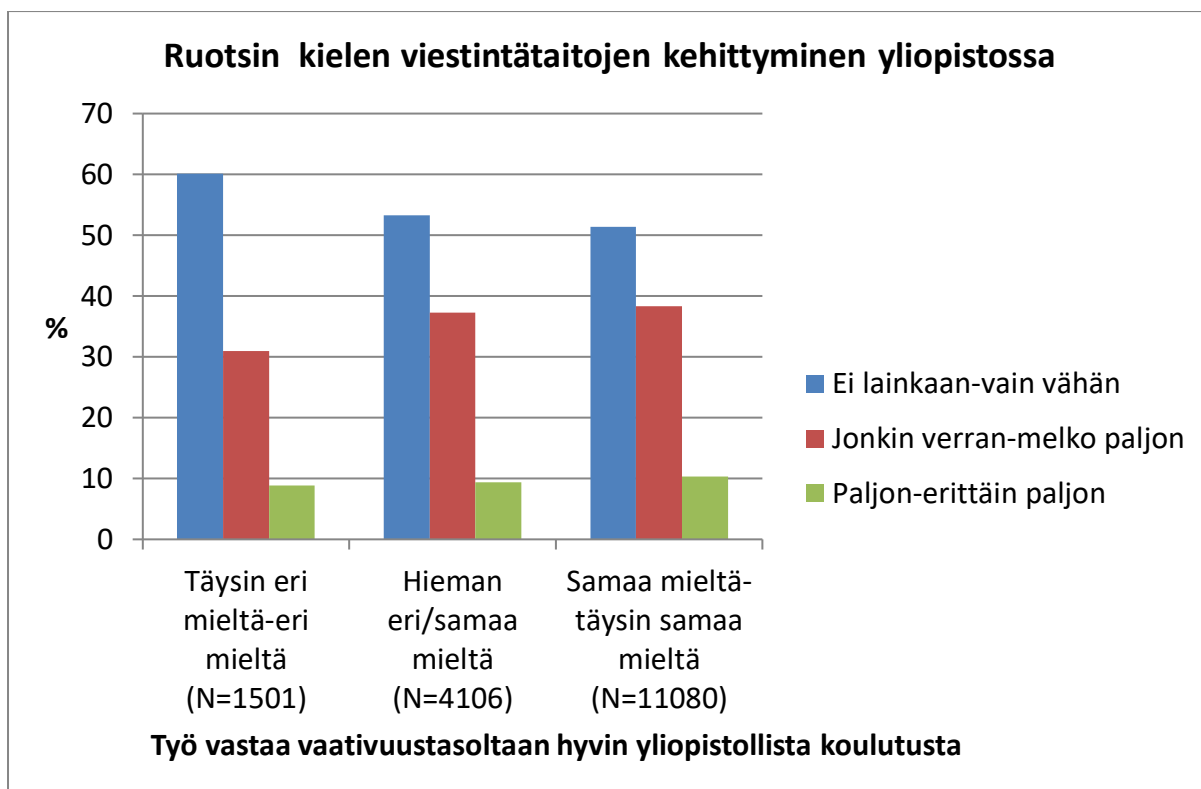
Rivimuuttuja: Liiketoiminnan/ taloushallinnon perusteiden tuntemuksen kehittyminen yliopistossa				
Sarakemuuttuja: Työ vastaa vaativuustasoltaan hyvin yliopistollista koulutusta				
%	Täysin eri mieltä- eri mieltä	Hieman eri/samaa mieltä	Samaa mieltä- täysin samaa mieltä	Yhteensä
Ei lainkaan-vain vähän	11	25	65	100
Jonkin verran- melko paljon	7	26	66	100
Paljon-erittäin paljon	6	22	72	100
Yhteensä	9	25	66	100

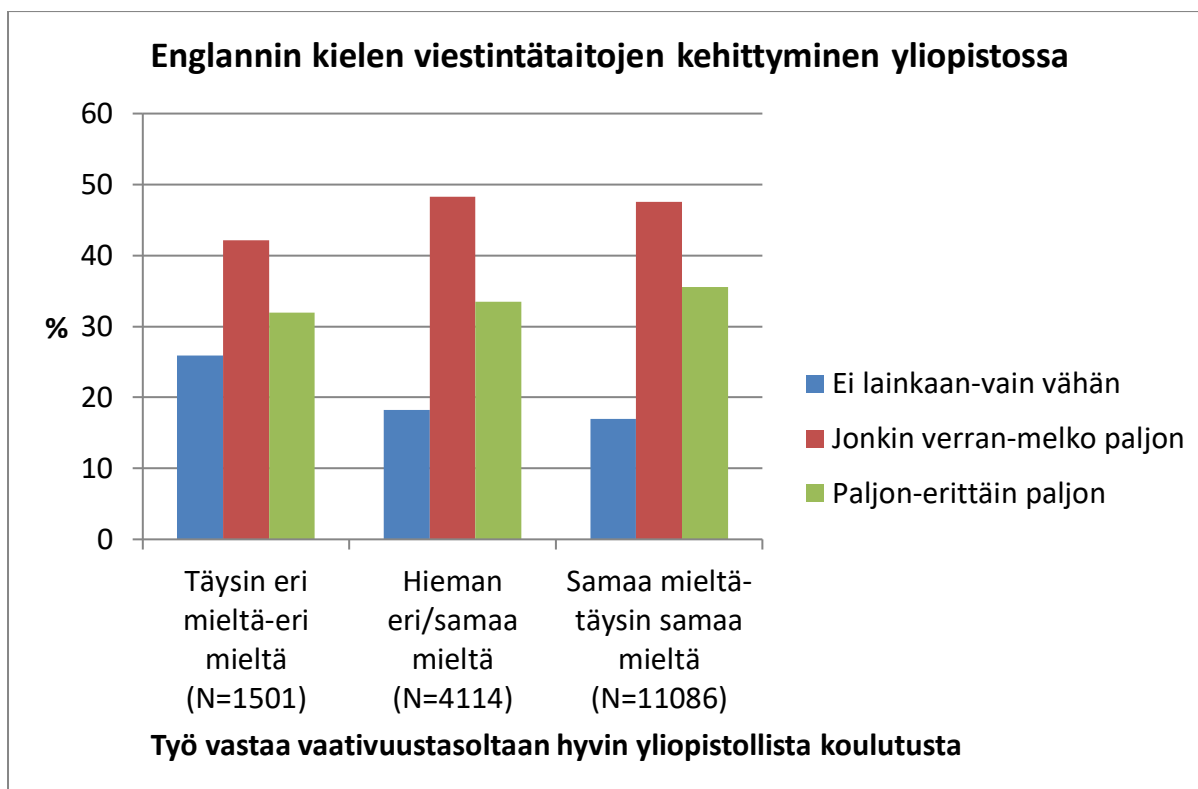
Rivimuuttuja: Tieto- ja viestintätekniikan taitojen kehittyminen yliopistossa				
Sarakemuuttuja: Työ vastaa vaatavuustasoltaan hyvin yliopistollista koulutusta				
%	Täysin eri mieltä-eri mieltä	Hieman eri/samaa mieltä	Samaa mieltä-täysin samaa mieltä	Yhteensä
Ei lainkaan-vain vähän	15	26	59	100
Jonkin verran-melko paljon	8	25	66	100
Paljon-erittäin paljon	7	23	71	100
Yhteensä	9	25	66	100

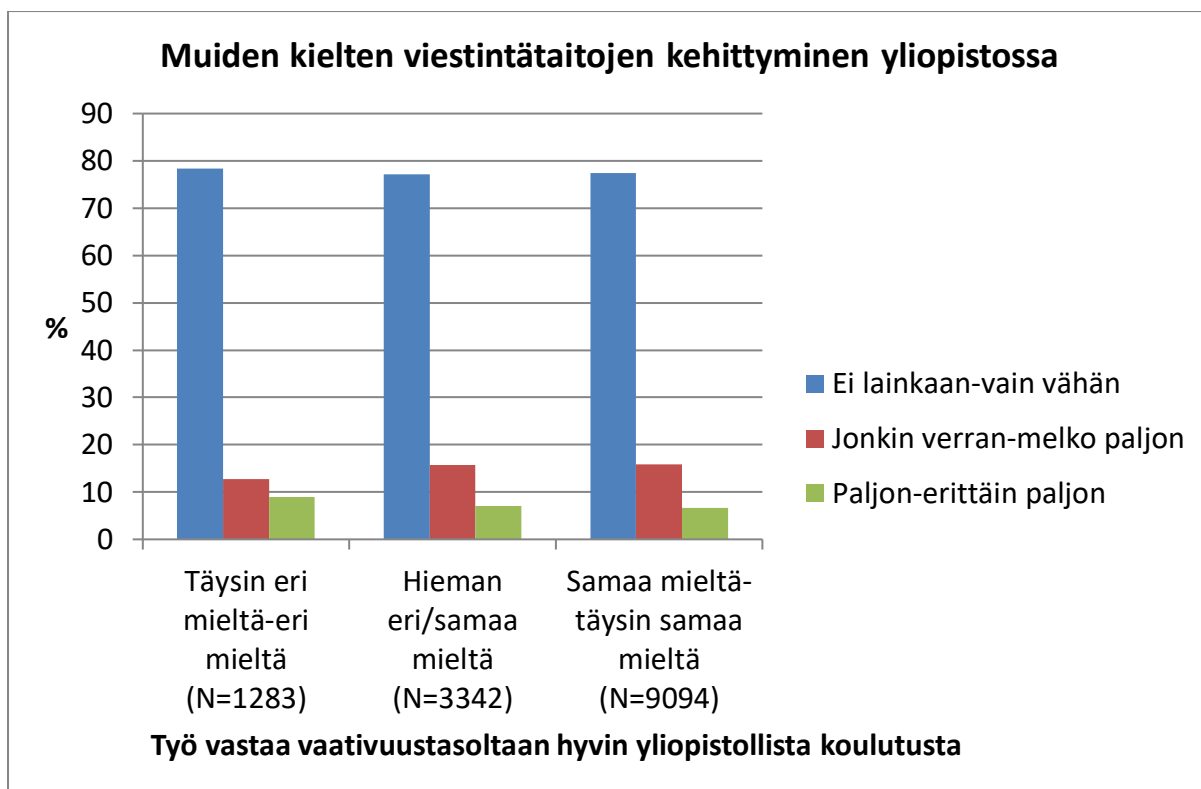
Rivimuuttuja: Suomen kielen viestintätaitojen kehittyminen yliopistossa				
Sarakemuuttuja: Työ vastaa vaativuustasoltaan hyvin yliopistollista koulutusta				
%	Täysin eri mieltä-eri mieltä	Hieman eri/samaa mieltä	Samaa mieltä-täysin samaa mieltä	Yhteensä
Ei lainkaan-vain vähän	14	26	60	100
Jonkin verran-melko paljon	9	26	65	100
Paljon-erittäin paljon	8	23	69	100
Yhteensä	9	25	66	100

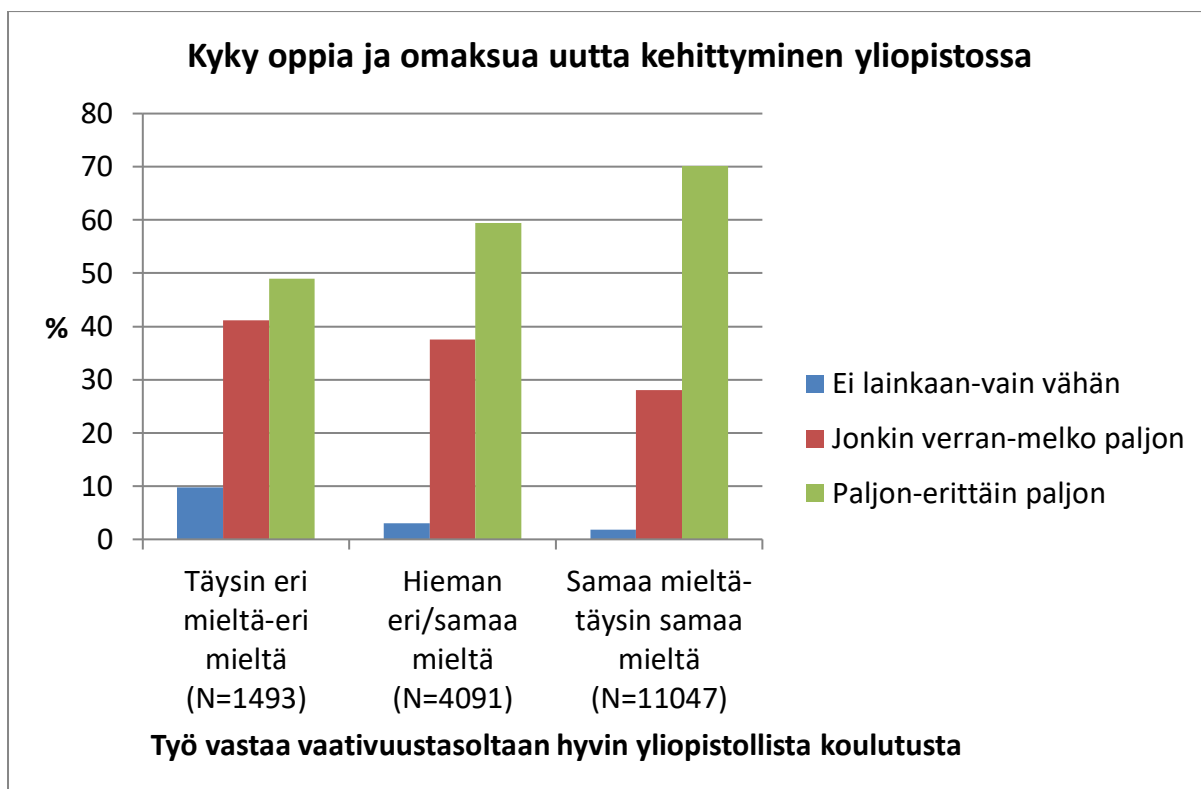
Rivimuuttuja: Ruotsin kielen viestintätaitojen kehittyminen yliopistossa				
Sarakemuuttuja: Työ vastaa vaativuustasoltaan hyvin yliopistollista koulutusta				
%	Täysin eri mieltä-eri mieltä	Hieman eri/samaa mieltä	Samaa mieltä-täysin samaa mieltä	Yhteensä
Ei lainkaan-vain vähän	10	25	65	100
Jonkin verran-melko paljon	7	25	68	100
Paljon-erittäin paljon	8	23	69	100
Yhteensä	9	25	66	100

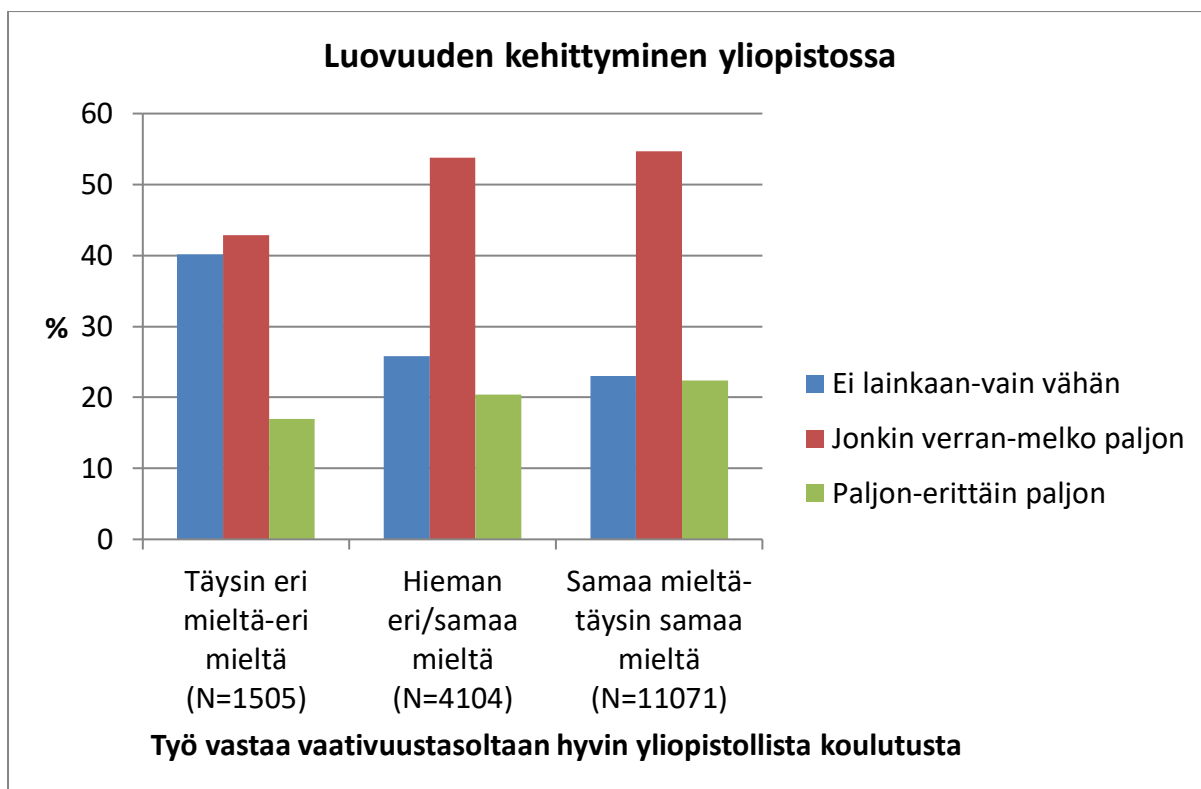
Rivimuuttuja: Englannin kielen viestinnän kehittyminen yliopistossa				
Sarakemuuttuja: Työ vastaa vaativuustasoltaan hyvin yliopistollista koulutusta				
%	Täysin eri mieltä-eri mieltä	Hieman eri/samaa mieltä	Samaa mieltä-täysin samaa mieltä	Yhteensä
Ei lainkaan-vain vähän	13	25	62	100
Jonkin verran-melko paljon	8	25	67	100
Paljon-erittäin paljon	8	24	68	100
Yhteensä	9	25	66	100

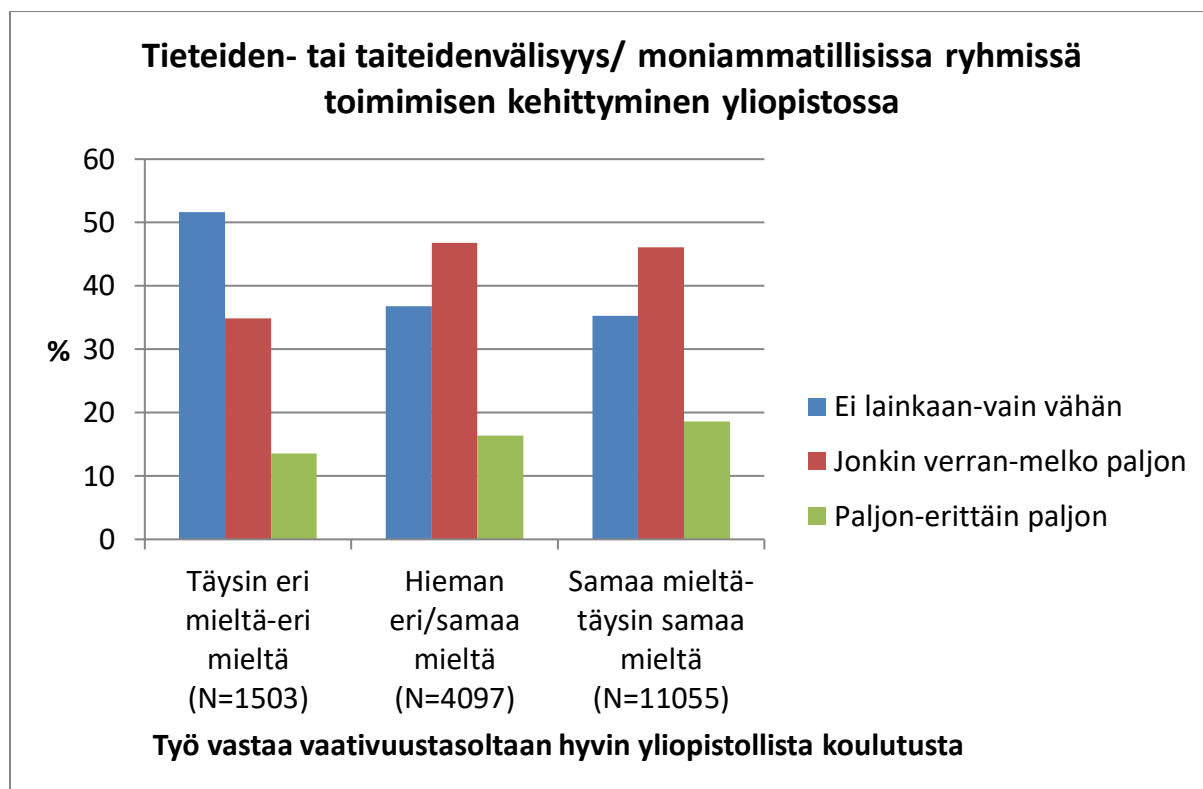
Rivimuuttuja: Muiden kielten viestinnän kehittyminen yliopistossa				
Sarakemuuttuja: Työ vastaa vaativuustasoltaan hyvin yliopistollista koulutusta				
%	Täysin eri mieltä-eri mieltä	Hieman eri/samaa mieltä	Samaa mieltä-täysin samaa mieltä	Yhteensä
Ei lainkaan-vain vähän	9	24	66	100
Jonkin verran-melko paljon	8	25	68	100
Paljon-erittäin paljon	12	25	63	100
Yhteensä	9	24	66	100

Rivimuuttuja: Kyky oppia ja omaksua uutta kehittyminen yliopistossa				
Sarakemuuttuja: Työ vastaa vaatavuustasoltaan hyvin yliopistollista koulutusta				
%	Täysin eri mieltä-eri mieltä	Hieman eri/samaa mieltä	Samaa mieltä-täysin samaa mieltä	Yhteensä
Ei lainkaan-vain vähän	31	26	43	100
Jonkin verran-melko paljon	12	29	59	100
Paljon-erittäin paljon	7	22	71	100
Yhteensä	9	25	66	100

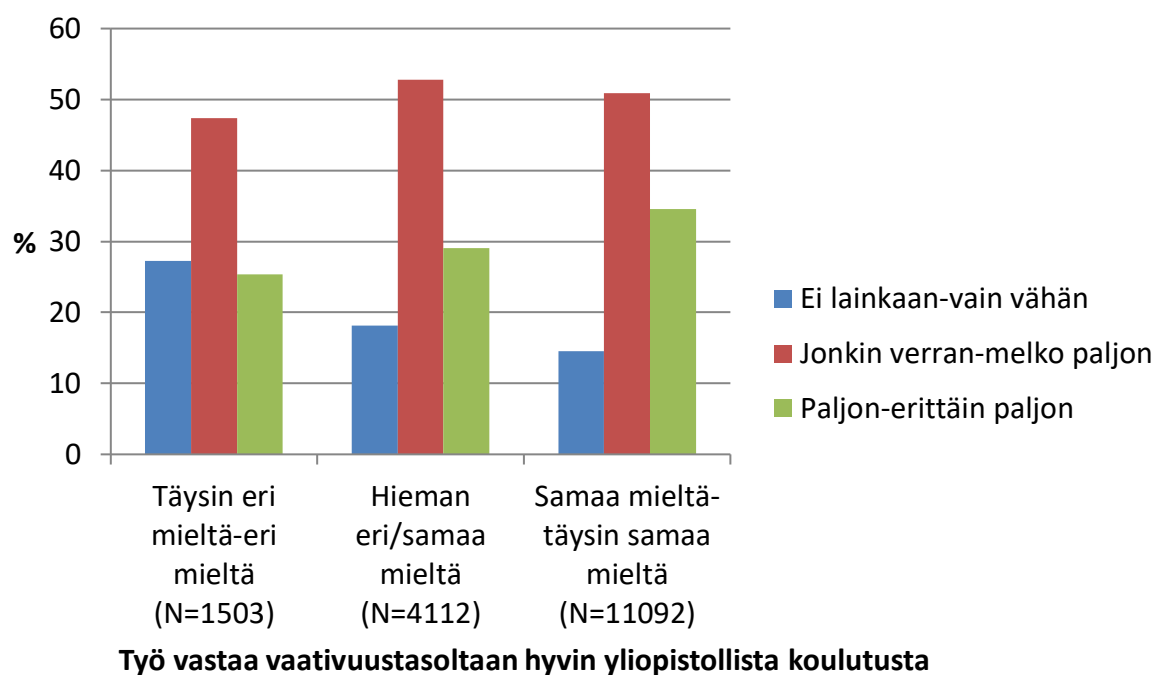

Rivimuuttuja: Luovuuden kehittyminen yliopistossa				
Sarakemuuttuja: Työ vastaa vaativuustasoltaan hyvin yliopistollista koulutusta				
%	Täysin eri mieltä-eri mieltä	Hieman eri/samaa mieltä	Samaa mieltä-täysin samaa mieltä	Yhteensä
Ei lainkaan-vain vähän	14	25	60	100
Jonkin verran-melko paljon	7	25	68	100
Paljon-erittäin paljon	7	23	69	100
Yht.	9	25	66	100

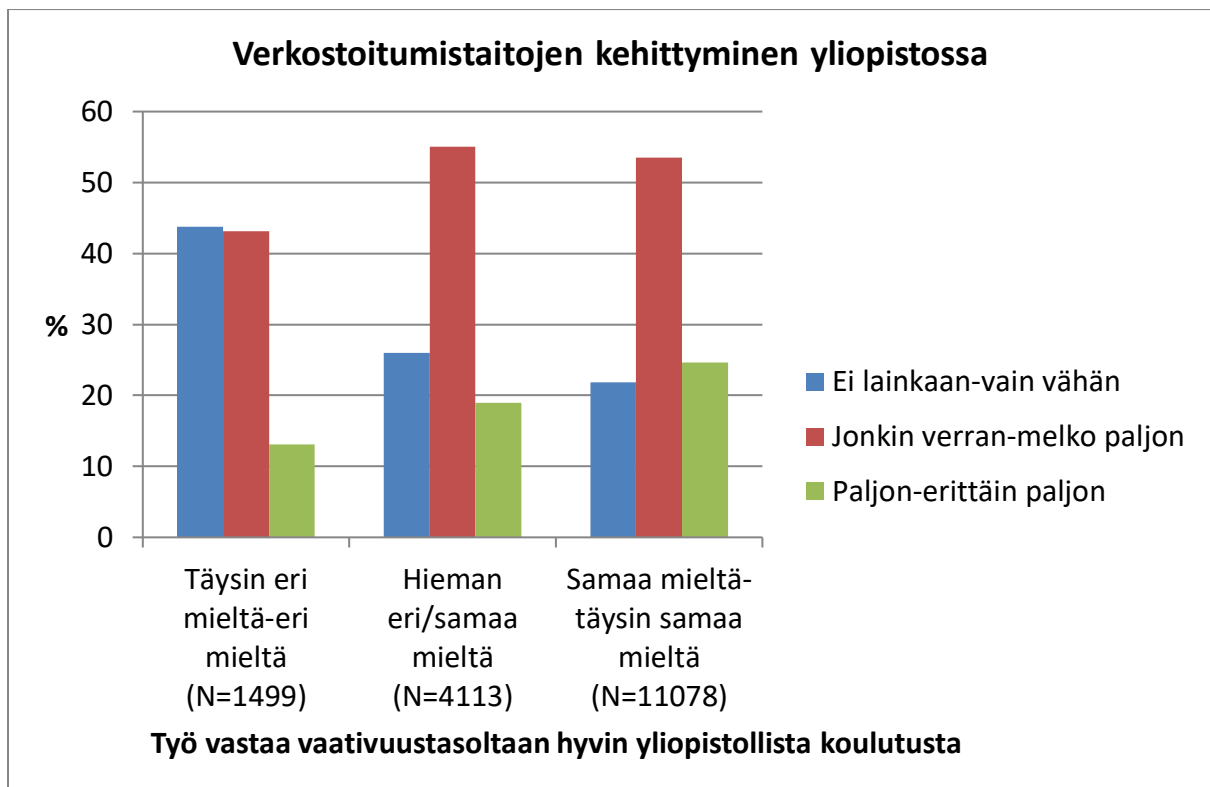

Rivimuuttuja: Tieteiden- tai taiteidenvälisyys/ moniammatillisissa ryhmissä toimimisen kehittyminen yliopistossa				
Sarakemuuttuja: Työ vastaa vaativuustasoltaan hyvin yliopistollista koulutusta				
%	Täysin eri mieltä-eri mieltä	Hieman eri/samaa mieltä	Samaa mieltä-täysin samaa mieltä	Yhteensä
Ei lainkaan-vain vähän	13	24	63	100
Jonkin verran-melko paljon	7	25	68	100
Paljon-erittäin paljon	7	23	70	100
Yhteensä	9	25	66	100

Stressinsietokyvyn kehittyminen yliopistossa

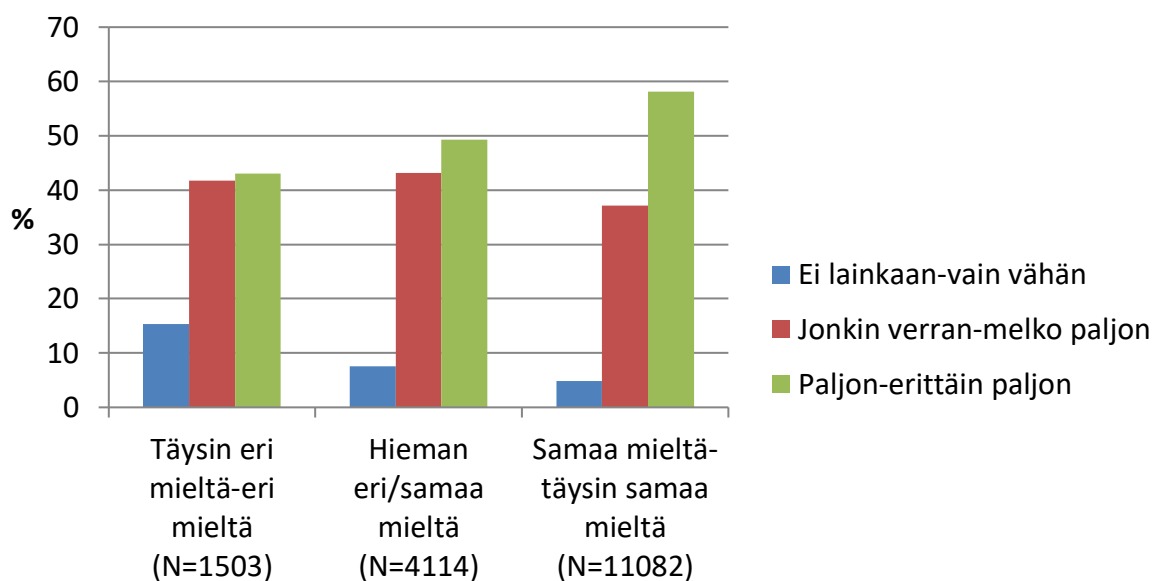

Rivimuuttuja: Stressinsietokyvyn kehittyminen yliopistossa				
Sarakemuuttuja: Työ vastaa vaativuustasoltaan hyvin yliopistollista koulutusta				
%	Täysin eri mieltä-eri mieltä	Hieman eri/samaa mieltä	Samaa mieltä-täysin samaa mieltä	Yhteensä
Ei lainkaan-vain vähän	15	27	58	100
Jonkin verran-melko paljon	8	25	66	100
Paljon-erittäin paljon	7	22	71	100
Yhteensä	9	25	66	100

Rivimuuttuja: Verkostoitumistaitojen kehittyminen yliopistossa				
Sarakemuuttuja: Työ vastaa vaativuustasoltaan hyvin yliopistollista koulutusta				
%	Täysin eri mieltä-eri mieltä	Hieman eri/samaa mieltä	Samaa mieltä- täysin samaa mieltä	Yhteensä
Ei lainkaan-vain vähän	16	26	58	100
Jonkin verran-melko paljon	7	26	67	100
Paljon-erittäin paljon	5	21	74	100
Yhteensä	9	25	66	100

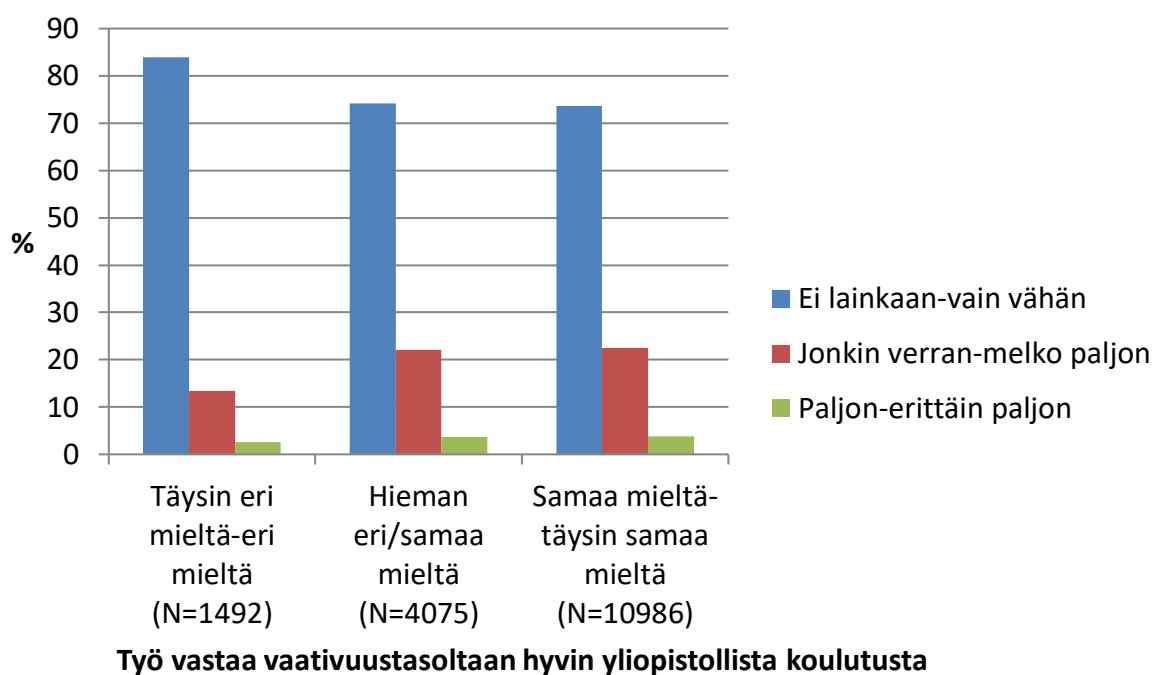
Itseohjautuvuuden/ oma-aloitteisuuden kehittyminen yliopistossa

Työ vastaa vaativuustasoltaan hyvin yliopistollista koulutusta

Rivimuuttuja: Itseohjautuvuuden/ oma-aloitteisuuden kehittyminen yliopistossa				
Sarakemuuttuja: Työ vastaa vaativuustasoltaan hyvin yliopistollista koulutusta				
%	Täysin eri mieltä-eri mieltä	Hieman eri/samaa mieltä	Samaa mieltä- täysin samaa mieltä	Yhteensä
Ei lainkaan-vain vähän	21	29	50	100
Jonkin verran- melko paljon	10	27	63	100
Paljon-erittäin paljon	7	22	71	100
Yhteensä	9	25	66	100

Yrittäjyystaitojen kehittyminen yliopistossa

Rivimuuttuja: Yrittäjyystaitojen kehittyminen yliopistossa				
Sarakemuuttuja: Työ vastaa vaatavuustasoltaan hyvin yliopistollista koulutusta				
%	Täysin eri mieltä-eri mieltä	Hieman eri/samaa mieltä	Samaa mieltä-täysin samaa mieltä	Yhteensä
Ei lainkaan-vain vähän	10	24	65	100
Jonkin verran-melko paljon	6	25	69	100
Paljon-erittäin paljon	6	25	69	100
Yhteensä	9	25	66	100